

Toimiala- katsaus

ETLA / SUHDANNE 2019:1

1

Toimialakatsaus

Teollisuus

Teknoliateollisuus

Sähkö- ja elektroniikkateollisuus	6
Metallien jalostus	11
Koneiden, metallituotteiden ja kulkuneuvojen valmistus	16

Metsäteollisuus

Paperiteollisuus	24
Puutuoteteollisuus	31

Muu teollisuus

Kemianteollisuus	38
Elintarviketeollisuus	45
Rakennusaineteollisuus	51

Rakentaminen	54
--------------------	----

Palvelut

Kauppa	58
Majoitus- ja ravitsemistoiminta	63
Kuljetus ja varastointi	67
Rahoitus- ja vakuutustoiminta	71
Kiinteistö- ja liike-elämää palveleva toiminta, pl. asuntojen omistus	75

Miten Etlan Suhdanne ja Toimialakatsaus tehdään?	82
--	----

Birgitta Berg-Andersson, *teollisuus*, Twitter: @BirgittaBergA1

Ville Kaitila, *palvelut*, Twitter: @VilleKaitila

Hannu Kaseva, *rakentaminen*

Julkistamispäivä: 28.5.2019

Toimitustyö: Laila Riekkinen, taitto: Kimmo Aaltonen, kuvat: Kimmo Aaltonen ja Eija Kauppi

Toimialakatsaus 2019/1

Toimialakatsaus perustuu Suhdanne-vuosikirjassa julkaistuihin toimialaennusteisiin. Toimialakohtaiset ennustenumerot löytyvät Suhdanteen taulukoista, mutta toimialoja ei tarkemmin käsitellä vuosikirjassa. Toimialakatsaus sisältää yksityiskohtaista tietoa eri toimialoilta. Se kattaa teknologiateollisuuden, metsäteollisuuden, kemian- ja elintarviketeollisuuden, rakennusaineteollisuuden, rakentamisen sekä yksityisen palvelusektorin.

Etlä arvioi maaliskuussa julkaistussa ennusteessaan, että koko teollisuuden tuotos kasvaa 2 prosenttia tänä vuonna ja 1,5 prosenttia vuonna 2020. Teollisuustuotannon volyyymi-indeksin (2015 = 100) mukaan koko teollisuuden tuotanto kasvoi kuluvaan vuoden tammi-maaliskuussa kausitasoitettuna ja työpäiväkorjattuna vain 0,3 prosenttia viimevuotisesta sekä Suomessa että EU:ssa keskimäärin. Saksassa tuotanto väheni 2,2 prosenttia. Heikkenevä kasvu on seurausta maailmantalouden kasvun hiipumisesta.

Suomessa sähkö- ja elektroniikkateollisuuden tuotanto kehittyi suotuisammin kuin EU-maissa keskimäärin. Kuluvaan vuoden tammi-maaliskuussa alan tuotanto kasvoi Suomessa 7 prosenttia ja Ruotsissa 6 prosenttia vuodentakaisesta. Saksassa tuotanto väheni 2 prosenttia ja EU:ssa keskimäärin 0,4 prosenttia. Elektronisten ja optisten tuotteiden vienti Kiinaan lisääntyi huomattavasti tammi-helmikuussa.

Metallien jalostuksen tuotantomäärät ovat kuluvaan vuoden alussa sen sijaan supistuneet selvästi enemmän Suomessa kuin EU-maissa keskimäärin. Suomessa tuotanto väheni 10 prosenttia vuodentakaisesta ja EU:ssa keskimäärin 3,2 prosenttia. Samanaikaisesti kaasuputkitoimitukset avomerelle ovat kasvattaneet metallien jalostuksen vientiä tuntuvasti.

Koneiden ja laitteiden valmistuksessa tehtyjen työtuntien määrä pysyy vakaana vuosina 2019–2021. Työn tuottavuuden vahva kasvu pysähtyi vuonna 2007. Lähivuosina tuottavuus kasvaa vain vähän, kun arvonlisäyksen määrä hieman nousee. Metallituotteiden valmistus jäi tammi-maaliskuussa edellisvuoden lukemiin sekä Suomessa että EU:ssa keskimäärin.

Arvioimme maaliskuussa, että moottoriajoneuvojen valmistuksen kannattavuus pysyy lähivuosina vakaana. Mahdolliset Yhdysvaltojen asettamat tuontitullit kuitenkin heikentäisivät merkittävästi eurooppalaisten autonvalmistajien asemaa. Yhdysvallat on Euroopan autonvalmistajien tärkein markkina-alue, viidesosa EU-maissa valmistetuista henkilöautoista viedään Yhdysvaltoihin. Arviolta noin puolet Uudenkaupungin autotehtaan tuotannosta menee Saksan kautta Yhdysvaltoihin.

Paperiteollisuuden (ml. kartonki ja sellu) tuotanto putosi tammi-maaliskuussa kausitasoitettuna ja työpäiväkorjattuna Suomessa 3,1 prosenttia ja Ruotsissa 3,8 prosenttia vuodentakaiseen verrattuna. EU-maiden tuotanto kasvoi keskimäärin 0,2 prosenttia. Puutuoteteollisuuden vienti vähenee myös tänä vuonna. Työn tuottavuus kasvaa ennustevuosina noin 3 prosentin tahtia, kun tehtyjen työtuntien määrä vähenee.

Kemianteollisuudessa tuotoksen hinta nousee lähivuosina vajaan parin prosentin tahtia. Yksikkötyökustannukset pysyvät lähes ennallaan, joten kannattavuus pysyy vakaana. Venäjän asettama elintarvikkeiden tuontikielto pysyy voimassa. Elintarviketeollisuuden vienti on silti selvästi piristynyt.

Rakennusaineteollisuuden tuotanto (arvonlisäys) supistuu hieman tänä ja ensi vuonna talon- ja infrarakentamisen vähenemisen takia. Rakennustuotanto on hiipumassa pariksi vuodeksi nollakasvuun ennätysuureksi paisuneen uudisasuntokannan hitaan sulamisen ja kokonaistuotannon heikentyneiden näkymien siivittämänä. Heikkenevästä rakennussuhdanteesta huolimatta toimialan tuotannon ja työllisyyden tasot pysyvät korkeina, ja alan yritykset säilyttävät hyvän kannattavuuden.

Yksityisten palvelutoimialojen tuotos kasvaa 1,4 prosenttia sekä tänä että ensi vuonna. Kaupan alan kasvu on tänä vuonna hyvin hidasta. Kasvu on vähittäiskaupan sekä autojen kaupan ja korjaus- ja huoltotoimen varassa. Vähittäiskauppa lisääntyy tänä vuonna 1,4 prosenttia ja moottoriajoneuvojen kauppa vajaan prosentin. Tukkukaupan tuotoksen määrä pienenee rakentamisen jäähtymisen takia.

Majoitus- ja ravitsemistoiminnan tuotoksen kasvu on hidastumassa. Ravintola-ala kasvaa kuitenkin selvästi nopeammin kuin majoitusliiketoiminta. Ulkomaisten matkailijoiden yöpymisten määrän kasvu on viime aikoina hiipunut. Venäläisten matkailijoiden yöpymisten määrä on kääntynyt uudeen laskuun, ja ruotsalaisten määrä on hitaasti alentunut. Kiinalaisten, yhdysvaltalaisien ja ranskalaisien matkailijoiden yöpymisten määrä on kasvanut. Kuljetuksen ja varastoinnin toimiala kasvaa ennustevuosina maltillista vauhtia tavaraviennin ja yksityisen kulutuksen kasvun tukemana.

Rahoitus- ja vakuutusalan arvonlisäystä heiluttaa mm. sijoitustuottojen kehitys. Nimellinen lainakanta on ollut suhteellisen tasaisessa kasvussa, ja lainamarginaalit ovat pienentyneet. Toimialan työpanos vähenee hieman ennustevuosina. Liike-elämää palvelevien toimialojen yhteenlaskettu arvonlisäys kasvaa ennustevuosina edelleen koko kansantalouden keskimääräistä vauhtia nopeammin. Toimialojen yhteenlaskettu kasvu kuitenkin hidastuu viimevuotisesta vajaan kahteen prosenttiin tänä ja ensi vuonna. Näiden toimialojen tuottavuuskasvu on hyvin hidasta.

Toimialojen osuudet Suomen teollisuuden jalostusarvosta, bkt:sta ja tavaraviennistä, %

	Teollisuuden jalostusarvo	Bruttokansantuote	Tavaravienti
Sähkö- ja elektroniikkateollisuus	15,3	3,2	11,9
Metallien jalostus	4,9	1,0	12,6
Koneiden, metallituotteiden ja kulkuneuvojen valmistus	24,8	5,2	24,4
Paperiteollisuus	8,2	1,7	15,2
Puutuoteteollisuus	3,2	0,7	4,8
Kemianteollisuus	14,2	3,0	19,2
Elintarviketeollisuus	6,4	1,4	2,2
Rakennusaineteollisuus	2,7	0,6	0,9

Lähde: Tilastokeskus. Käyvin hinnoin vuonna 2017.

Sähkö- ja elektroniikkateollisuus

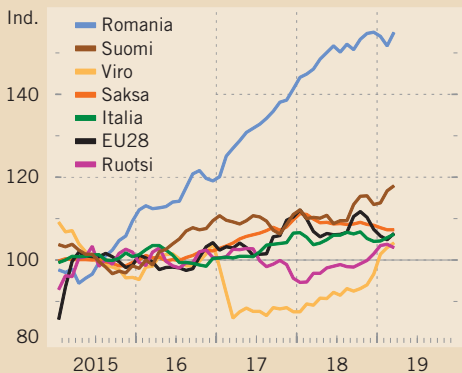
SUOMESSA SÄHKÖ- JA ELEKTRONIIKKATEOLLISUUDEN TUOTANTO KEHITTYY SUOTUISAMMIN KUIN EU-MAISSA KESKIMÄÄRIN

Suomessa sähkö- ja elektroniikkateollisuuden tuotanto oli kuluvan vuoden tammi-maaliskuussa vielä 35 prosenttia alemmalla tasolla kuin vuoden 2008 tammi-maaliskuussa. Saksan tuotanto oli runsaat 5 prosenttia ja EU-maiden keskimäärin vajaat 6 prosenttia korkeammalla tasolla.

Monet maat ovat siirtäneet tuotantoaan halvemmän kustannustason maihin. Romanian, Latvian, Liettuan, Puolan ja Bulgarian tuotantomäärät ovat kohonneet huomattavasti vuodesta 2010. Virossa sähkö- ja elektroniikkatuotteiden valmistus lähti hurjaan nousuun vuonna 2010, mutta tuotanto kuitenkin putosi merkittävästi vuoden 2017 alussa. Ruotsissa tuotanto laski jyrkästi vuosien 2010 ja 2011 vaihteessa, mikä viittaa siihen, että tuotantoa on kokonaan lopetettu tai siirretty joihinkin muihin maihin.

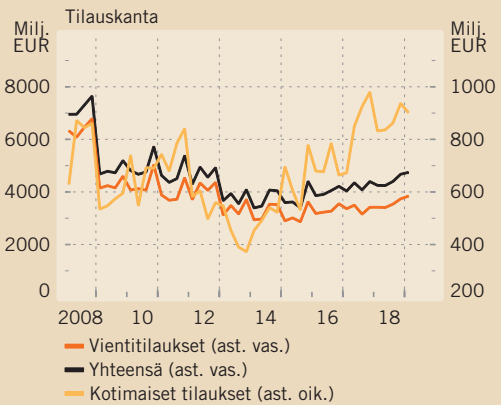
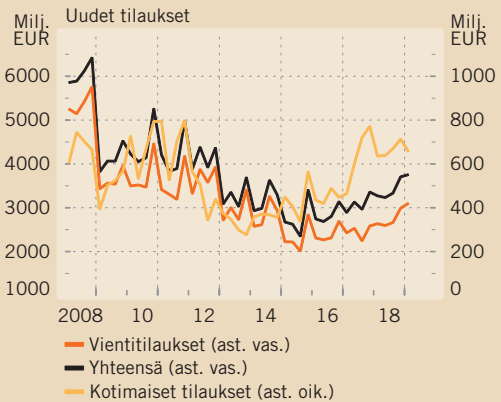
EU:n tuotantomäärä jäi kuluvan vuoden tammi-maaliskuussa kausitasoitettuna 0,4 prosenttia

Sähkö- ja elektroniikkateollisuuden tuotanto, 2015=100, kausitas., 3kk lka

Lähteet: Eurostat, Tilastokeskus. ETLA S19.1/ad108

Vienti, tuotanto ja tilaukset

Lähteet: Teknologiateollisuus ry, Tulli, Tilastokeskus.

ETLA S19.1/ad102

vuodentakaista pienemmäksi. Sähkö- ja elektroniikkatuotteiden valmistusmäärä väheni Portugalissa 10 prosenttia, Kreikassa 7 prosenttia, Belgiassa 3 prosenttia, Saksassa 2 prosenttia ja Alankomaissa prosentin. Tuotanto kuitenkin kohosi Virossa 17 prosenttia, Latviassa ja Liettuaassa 16 prosenttia, Puolassa 14 prosenttia, Unkarissa 13 prosenttia ja Bulgariassa 11 prosenttia. Suomessa alan tuotanto kasvoi 7 prosenttia, Ruotsissa ja Romaniassa 6 prosenttia.

Maaliskuun ennusteessamme arvioimme, että toimialan tuotos Suomessa lisääntyy runsaan prosentin tänä vuonna ja vajeat 2 prosenttia ensi vuonna. On hyvä pitää mielessä, että teollisuustuotannon volyyymi-indeksiin ja kansantalouden tilinpidon mukaiset tuotokset poikkeavat jonkin verran toisistaan.

Sähkö- ja elektroniikkateollisuuden tuotannosta valtaosa menee vientiin. Toimiala jaetaan elektroniikkatuotteisiin (C26) sekä sähkökoneisiin ja -laitteisiin (C27).

Tietokoneiden sekä elektronisten ja optisten laitteiden (toimiala C26) osuus koko tavaraviennin arvosta oli viime vuonna 5,3 prosenttia. Sähkölaitteiden (toimiala C27) osuus oli 6,3 prosenttia.

Teknologiasektori mukaan sähkö- ja elektroniikkateollisuus työllisti Suomessa maaliskuun lopussa 2019 noin 39 500 työntekijää, mikä oli

runsaat 2 prosenttia edellisvuoden keskiarvoa enemmän. Ulkomaisesta henkilöstöstä noin 70 prosenttia työskentelee kehittyvissä maissa Aasiassa, Afrikassa, Lähi-idässä, Keski- ja Itä-Euroopassa sekä Latinalaisessa Amerikassa.

VIESTINTÄLAITTEIDEN VIENNI KASVAA KOVAA VAUHTIA

Tietokoneiden sekä elektronisten ja optisten laitteiden osuus koko sähkö- ja elektroniikkateollisuuden viennin arvosta oli kuluvan vuoden tammi-helmikuussa 47 prosenttia. Ryhmän vienti lisääntyi arvoltaan 15 prosenttia viimevuotisesta.

Mittaus-, testaus- ja navigointilaitteet ovat elektroniikkatuotteiden (toimiala C26) suurin alatoimiala. Niiden osuus koko sähkö- ja elektroniikkateollisuuden viennin arvosta oli kuluvan vuoden tammi-helmikuussa vajeat 17 prosenttia, ja niiden viennin arvo nousi 18 prosenttia edellisvuodesta.

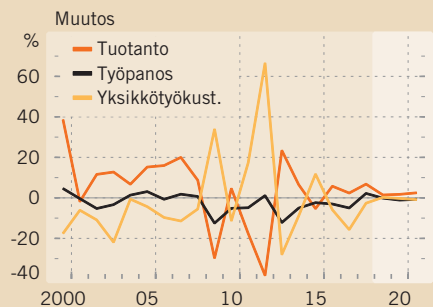
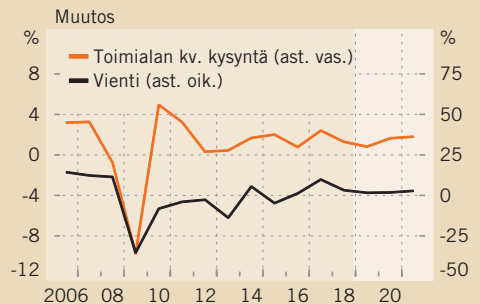
Hintojen muutos

Lähde: Tilastokeskus.

ETLA S19.1/ad107

Kysyntä, vienti ja tuotanto

Lähteet: Tulli, OECD, Tilastokeskus, NiGEM, ETLA.

ETLA S19.1/ad101

Viestintälaitteiden (toimiala C263) osuus sähkö- ja elektroniikkateollisuuden viennin arvosta oli tammi-helmikuussa runsaat 9 prosenttia. Niiden viennin arvo kohosi peräti 34 prosenttia edellisvuodesta. Elektronisten komponenttien ja piirilevyjen osuus oli 7 prosenttia, ja niiden vienti nousi arvoltaan 17 prosenttia edellisvuodesta. Säteilylaitteiden sekä sähkölääkintä- ja sähköterapia-

laitteiden osuus oli vajaat 7 prosenttia. Niiden vienti väheni arvoltaan 5 prosenttia.

Tietokoneiden ja niiden oheislaitteiden osuus oli vajaat 5 prosenttia. Tuoteryhmän viennin arvo oli 19 prosenttia vuodentakaista suurempi. Tietokoneiden vienti on lähes kokonaan jälleenvientiä.

Keskeiset tunnusluvut

	% -muutos						Keskimäärin	
	2016	2017	2018*	2019 ^E	2020 ^E	2021 ^E	2014–18	2019–23 ^E
Vienti	1,2	9,8	3,2	1,6	1,8	2,8	2,8	2,3
Vientihinta	-3,7	2,1	1,9	1,4	0,9	0,9	0,4	0,6
<i>Tuottavuuden osatekijät</i>								
Tuotanto (arvonlisäys)	5,8	2,4	6,8	1,5	1,7	2,5	3,2	2,1
- Työpanos	-3,0	-5,0	2,2	-0,1	-1,1	-0,7	-2,6	-0,1
- Työn tuottavuus	9,1	7,8	4,5	1,6	2,9	3,2	6,1	3,0
- Pääomavaltaituminen	-2,3	-2,7	-3,7	-2,3	-1,5	-1,5	-2,0	-2,1
- Kokonaistuottavuus	11,6	10,7	8,6	4,0	4,5	4,8	8,2	5,2

Lähteet: Tilastokeskus, Tulli, Etia.

Sähkö- ja elektroniikkateollisuuden hyödykevirrat vuonna 2017

PANOSKÄYTTÖ

TUOTOS

Lähde: Tilastokeskus.

ETLA S19.1/a13h

Elektroniikkatuotteiden toimitukset lisääntyivät kuluvan vuoden tammi-helmikuussa lähes kaikille markkina-alueille. Vain vienti Pohjois-Afrikkaan ja Oseaniaan väheni. Viennin kärkimaista toimitukset lisääntyivät merkittävästi Alankomaihin, Kiinaan, Ruotsiin, Japaniin ja Unkariin, mutta vähenivät Venäjälle.

SÄHKÖJOHTOJEN JA KYTKENTÄLAITTEIDEN VIENNI KASVAA ERITYISEN VOIMAKKAASTI

Sähkölaitteiden osuus koko sähkö- ja elektroniikkateollisuuden viennin arvosta oli kuluvan vuoden tammi-helmikuussa 53 prosenttia. Sähkölaitteiden vienti lisääntyi arvoltaan 7 prosenttia vuodentakaisesta.

Sähkösäätimet, -generaattorit ja -muuntajat ovat sähkölaitteiden suurin alatoimiala. Niiden osuus koko sähkö- ja elektroniikkateollisuuden viennin

arvosta oli kuluvan vuoden tammi-helmikuussa 33 prosenttia. Ryhmän vienti väheni arvoltaan 2 prosenttia vuodentakaisesta. Sähköjohtojen ja kytkentälaitteiden osuus oli 11 prosenttia, niiden viennin arvo kohosi huikauttavan 60 prosenttia edellisvuodesta. Sähkölamppujen ja -valaisimien viennin arvo laski 5 prosenttia, niiden osuus oli 2,5 prosenttia.

Sähkölaitteiden vienti lisääntyi arvoltaan Eurooppaan, Pohjois-Amerikkaan, Etelä-Amerikkaan ja Oseaniaan. Toimitukset Aasiaan vähenivät. Kärkimaista vienti Ruotsiin, Viroon ja Venäjälle oli laskussa. Toimitukset Indonesiaan kasvoivat poikkeuksellisen paljon.

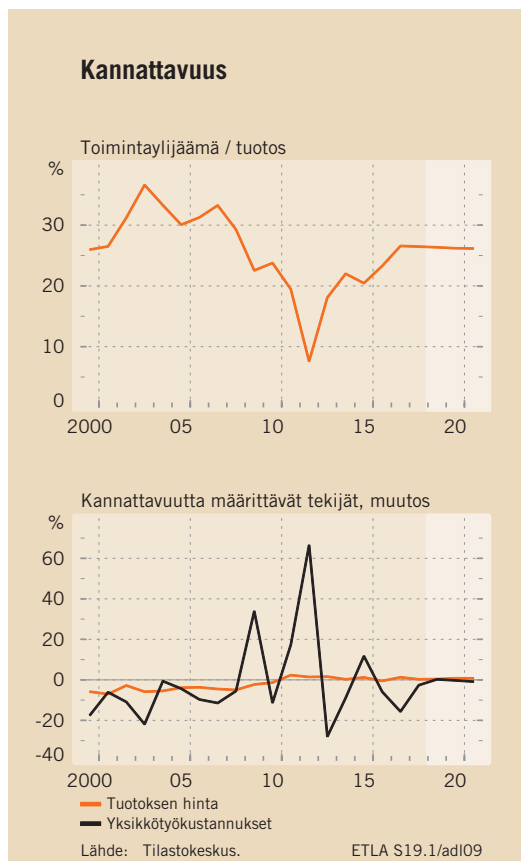
SÄHKÖ- JA ELEKTRONIIKKATEOLLISUUDEN VIENNITILAUSTEN ARVO NOUSI TAMMI-MAALISKUUSSA 18 PROSENTTIA VUODENTAKAISESTA

Koko sähkö- ja elektroniikkateollisuuden viennin määrä lisääntyi viime vuonna 3 prosenttia. Tullin tilastojen mukaan alan viennin arvo kasvoi kuluvan vuoden tammi-helmikuussa 11 prosenttia vuodentakaisesta. Viennin määrä nousi Etelä-Amerikan laskemien mukaan 9 prosenttia. Arvioimme maaliskuussa, että alan viennin määrä lisääntyy vajaat 2 prosenttia tänä ja ensi vuonna.

Tietokoneiden sekä elektronisten ja optisten laitteiden vientimäärä (toimiala C26) lisääntyi viime vuonna vajaat 5 prosenttia. Tänä ja ensi vuonna viennin määrä kasvaa ennustemme mukaan runsaat 2 prosenttia.

Sähkölaitteiden viennin määrä (toimiala C27) kasvoi viime vuonna 1,4 prosenttia. Alan viennin kasvu jää tänä ja ensi vuonna prosentin tuntumaan.

Teknologia- ja elektroniikkateollisuuden tilauskantatiedustelun mukaan elektroniikka- ja sähköteollisuuden (tietoliikennelaitteet, sähkökoneet, terveysteknologia) uusien vientitilausten arvo nousi tammi-maaliskuussa 18 prosenttia vuodentakaisesta ja 4 prosenttia edellisestä neljänneksestä. Maaliskuun lopussa kertyneen tilauskannan arvo oli 12 prosenttia edellisvuotista suurempi.

Sähkö- ja elektroniikkateollisuuden tuottavuus oli korkeimmillaan vuonna 2008. Talouden taantuman ja rakenteellisten muutosten myötä tuottavuus putosi ja oli vuonna 2012 vuosien 2001–2002 tasolla. Tuottavuus kääntyi nousuun vuonna 2013, kun arvonlisäyksen volyymin jyrkkä pudotus vihdoin kääntyi nousuun. Tehtyjen työtuntien määrä on edelleen laskussa.

Vientiosuudet alueittain tammi-helmikuu 2019

	Arvo, milj. eur	Osuus, %	Muutos, %
Tietokoneet, elektroniset ja optiset tuotteet			
Kaikki maat	557	100,0	15
Eurooppa	274	49,2	16
- EU28	220	39,5	26
- Euroalue	141	25,3	32
Kaukoitää	152	27,2	20
Pohjois-Amerikka	84	15,0	6
Etelä-Amerikka	14	2,5	44
Kiina	79	14,2	30
Yhdysvallat	78	14,1	6
Alankomaat	43	7,8	110
Venäjä	36	6,5	-10
Saksa	34	6,0	9
Sähkölaitteet			
Kaikki maat	638	100,0	7
Eurooppa	393	61,7	10
- EU28	296	46,4	4
- Euroalue	170	26,7	-4
Kaukoitää	124	19,5	-3
Lähi- ja Keski-itä	12	1,9	-17
Pohjois-Amerikka	52	8,2	11
Etelä-Amerikka	25	4,0	255
Oseania	12	1,8	134
Saksa	56	8,8	2
Yhdysvallat	47	7,4	12
Iso-Britannia	42	6,6	175
Ruotsi	35	5,6	-5
Etelä-Korea	33	5,1	23

Lähde: Tulli.

Omavaraisuusaste

Lähde: Tilastokeskus.

ETLA S19.1/ad11

Työn tuottavuus

Lähde: Tilastokeskus.

ETLA S19.1/ad12

Toimiala valmistaa tietoliikennelaitteita, sähkökoneita, instrumentteja ja konntorikoneita.

Toimialan osuus Suomen ¹⁾	%
teollisuuden jalostusarvosta	15,3
bruttokansantuotteesta	3,2
tavaraviennistä	11,9

¹⁾ käyvin hinnoin vuonna 2017.

Suurimmat yritykset vuonna 2017

	Liikevaihto ¹⁾ , milj. e	Henkilöstö ¹⁾
Oyj Nokia Abp	23 147,0	10 200
ABB Oy	2 261,9	4 810
HMD Global konserni	1 858,6	428
PKC Group konserni	1 281,9	22 700
Salcomp Oyj	621,3	13 700

¹⁾ Globaali.

Metallien jalostus

METALLIEN JALOSTUKSEN TUOTANTO SUPISTUI SUOMESSA TAMMI-MAALISKUUSSA 10 PROSENTTIA VUODENTAKAISESTA

Teräksen suurimmat tuottajamaat ovat Kiina, Intia, Japani, Yhdysvallat, Etelä-Korea, Venäjä, Saksa, Turkki, Brasilia, Italia, Iran ja Taiwan. Näiden kahdentoista maan yhteenlaskettu osuus koko maailman tuotannosta oli viime vuonna 87 prosenttia. Koko maailman teräksestä hieman yli puolet valmistettiin Kiinassa. Aasian osuus koko maailman tuotannosta oli 70 prosenttia.

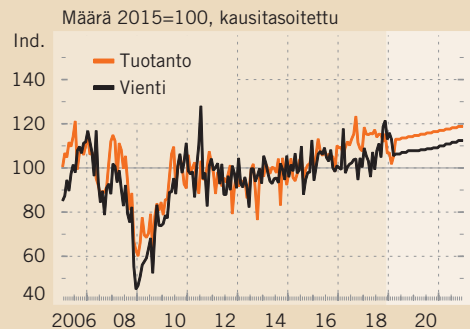
EU28-maiden osuus teräksen tuotannosta oli kuluvan vuoden tammi-maaliskuussa 9,5 prosenttia. Euroopan unionin suurimmat valmistajat ovat Saksan ja Italian lisäksi Ranska, Espanja ja Puola. Suomi on suhteellisen pieni tekijä, mutta se mahtuu kuitenkin maailman 40 suurimman teräksen tuottajamaan joukkoon. Vuonna 2018 Suomi oli sijalla 36.

Kansainvälisen teräsjärjestön (World Steel Association) tilastojen mukaan koko maailman teräk-

sen tuotanto lisääntyi kuluvan vuoden tammi-maaliskuussa 4,5 prosenttia viimevuotisesta. EU28-maiden tuotanto supistui keskimäärin 2 prosenttia vuodentakaisesta, ja Suomen valmistusmäärä väheni 14,6 prosenttia.

Teräksen valmistus lisääntyi viimevuotisesta vain Itävallassa, Kroatianssa, Luxemburgissa, Alankomaissa, Espanjassa, Ruotsissa ja Isossa-Britanniassa.

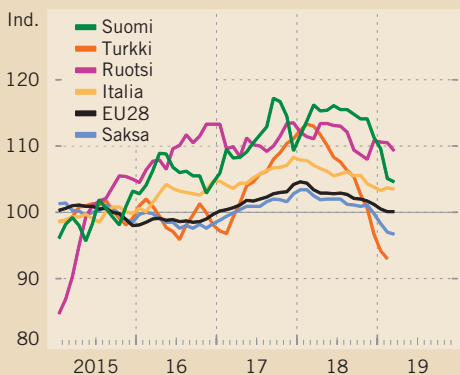
Vienti ja tuotanto

Lähteet: Tilastokeskus, Tulli.

ETLA S19.1/ad2702

Metallien jalostuksen tuotanto, 2015=100, kausitas., 3kk ika

Lähde: Eurostat.

ETLA S19.1/ad2708

Hintojen muutos

Lähde: Tilastokeskus.

ETLA S19.1/ad2707

Kiinan tuotanto nousi 9,9 prosenttia ja koko Aasian lisääntyi 7 prosenttia. Etelä-Koreassa teräksen valmistus kasvoi 1,6 prosenttia, mutta supistui Japanissa 5,4 prosenttia vuodentakaisesta.

Pohjois-Amerikan tuotanto kasvoi 4 prosenttia. Venäjällä tuotanto väheni runsaat 5 prosenttia,

mutta Ukrainassa tuotanto nousi vajaat 5 prosenttia.

EU28-maiden metallien jalostuksen tuotanto oli vuoden 2019 tammi-maaliskuussa keskimäärin 17 prosenttia alemmalla tasolla kuin vuoden 2008 tammi-maaliskuussa. Vain Turkin, Itäval-

Keskeiset tunnusluvut

	% -muutos						Keskimäärin	
	2016	2017	2018*	2019 ^E	2020 ^E	2021 ^E	2014–18	2019–23 ^E
Vienti	3,5	-0,9	5,6	-1,2	1,7	2,6	2,6	1,7
Vientihinta	-8,3	21,9	6,9	-5,2	-1,6	-0,6	2,9	-0,7
<i>Tuottavuuden osatekijät</i>								
Tuotanto (arvonlisäys)	8,7	38,4	9,4	6,0	0,8	1,4	19,2	2,5
- Työpanos	-1,5	2,1	2,3	-0,3	-1,5	-1,3	-0,5	-0,4
- Työn tuottavuus	10,4	35,6	6,9	6,3	2,3	2,8	19,8	4,2
- Pääomavaltaituminen	-0,5	-2,4	-1,3	0,5	1,2	1,2	-0,7	0,6
- Kokonaistuottavuus	10,9	39,0	8,2	5,9	1,1	1,6	20,7	3,6

Lähteet: Tilastokeskus, Tulli, Etla.

Metallien jalostuksen hyödykevirrat vuonna 2017

PANOSKÄYTTÖ

Kemia
Muu metalliteoll.
Energia
Muut panokset
Tuonti
Palvelut
Työvoimakustannukset
Pääomakustannukset

Sisäinen väli tuotekäyttö

Metallien
jalostus
9,1 mrd. EUR

TUOTOS

Metallituoteteollisuus
Kone- ja laitteoll.
Muu teollisuus
Vienti
Muu käyttö

lan, Alankomaiden, Portugalin, Kreikan ja Puolan tuotantomäärä oli suurempi kuin vuoden 2008 tammi-maaliskuussa.

Suomessa metallien jalostuksen tuotantomäärät ovat kuluvan vuoden alussa supistuneet selvästi enemmän kuin EU-maissa keskimäärin. Tammi-maaliskuussa tuotanto supistui Suomessa 10 prosenttia vuodentakaisesta ja EU:ssa keskimäärin 3,2 prosenttia. Liettuassa tuotanto väheni 19 prosenttia, Turkissa 17 prosenttia, Belgiassa 9 prosenttia ja Saksassa vajaan 6 prosenttia. Metallien jalostuksen tuotanto supistui Espanjassa 4 prosenttia kuluvan vuoden tammi-maaliskuussa, Bulgariassa, Tšekissä, Italiassa ja Isossa-Britanniassa noin 3 prosenttia. Tanskassa ja Ruotsissa alan tuotanto väheni 2 prosenttia vuodentakaisesta. Ranskassa, Latviassa, Puolassa ja Portugalissa tuotanto väheni prosenttin. Tuotanto kasvoi viimevuotisesta Alankomaissa, Virossa,

Kreikassa, Unkarissa, Itävallassa, Romaniassa, Norjassa ja Makedoniassa.

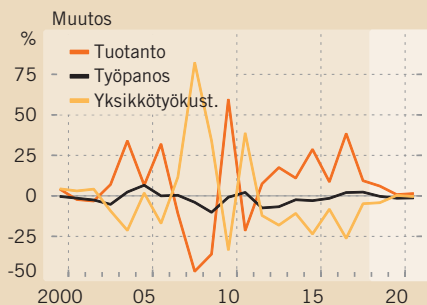
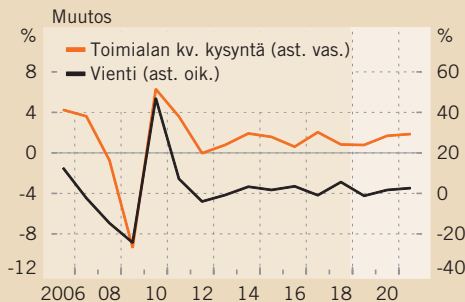
Eta arvioi maaliskuussa, että Suomen metallien jalostuksen tuotos kasvaa vajaan 2 prosenttia tänä ja ensi vuonna.

KOKO MAAILMAN TERÄKSEN KULUTUKSEN KASVUVAUHTI HIDASTUU TÄNÄ VUONNA TUNTUVASTI RUNSAASEEN PROSENTTIIN

Koko maailman teräksen kulutus kasvaa 1,3 prosenttia vuonna 2019, kansainvälisen teräsjärjestön (The World Steel Association) huhtikuussa 2019 tehdyn arvion mukaan. Pois lukien Kiina, maailman kulutus kasvaa tänä vuonna 1,7 prosenttia. Kiinan osuus koko maailman terästuotteiden kokonaiskulutuksesta oli viime vuonna 47 prosenttia. Teräksen kysyntä Kiinassa kasvaa tänä vuonna prosenttin.

Kehittyneiden maiden teräksen kysyntä kasvaa vain 0,3 prosenttia vuonna 2019. Yhdysvalloissa teräksen kysynnän kasvu hidastuu tänä vuonna 1,3 prosenttiin. Japanissa teräksen kysyntä vähenee prosenttin. EU-maiden teräksen kysyntä lisääntyy 0,3 prosenttia tänä vuonna. Saksassa kulutus kuitenkin supistuu 0,9 prosenttia, mutta Italiassa teräksen kulutus kasvaa prosenttin.

Kysyntä, vienti ja tuotanto

Lähteet: Tilastokeskus, OECD, Tulli, NiGEM, Eta.

ETLA S19.1/ad2701

Toimiala valmistaa rautaa, terästä, rautaseoksia, putkia, värimetalleja ja valumetalleja.

Toimialan osuus Suomen ¹⁾	%
teollisuuden jalostusarvosta	4,9
bruttokansantuotteesta	1,0
tavaraviennistä	12,6

¹⁾ käyvin hinnoin vuonna 2017.

Suurimmat yritykset vuonna 2017

	Liikevaihto ¹⁾ , milj. e	Henkilöstö ¹⁾
Outokumpu konserni	6 363,0	10 500
SSAB Suomi Oy	2 200,0	4 700
NoriIsk Nickel Harjavalta Oy	722,0	292
Freeport Cobalt Oy	617,6	445
Luvata konserni	590,0	1 400

¹⁾ Globaali.

Kehittyvien maiden teräksen kysyntä (pois luki- en Kiina) kasvaa 2,9 prosenttia vuonna 2019. Intiassa teräksen kysyntä kasvaa tänä vuonna 7,1 prosenttia, ja Venäjällä teräksen kulutuksen kasvuvauhti nousee prosenttiin. Keski- ja Etelä-Amerikassa kysyntä kasvaa 3,6 prosenttia vuonna 2019.

Ensi vuonna koko maailman teräksen kulutuksen arvioidaan kasvavan prosentin. Kiinassa kysyntä supistuu prosentin, mutta EU-maiden kulutus nousee 1,2 prosenttiin.

Rakennussektori (ml. infrastruktuuri) on suurin teräksen loppukäyttäjää, sen osuus koko maailman teräksen tuotannosta on hieman yli puolet. Noin 15 prosenttia käytetään mekaanisten koneiden valmistamiseen, noin 12 prosenttia autoteollisuuden ja noin 11 prosenttia metallituotteisiin. Mui-

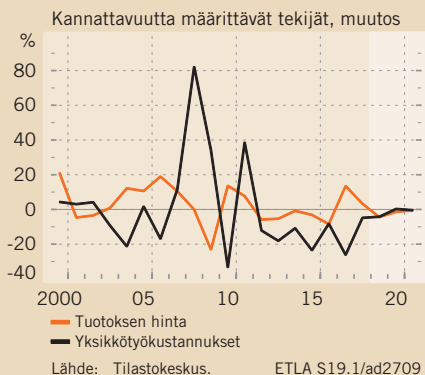
den kulkuneuvojen osuus teräksen kulutuksesta on noin 5 prosenttia, sähkölaitteiston 3 prosenttia ja kulutustavaroiden niin ikään 3 prosenttia.

KAASUPUTKITOIMITUKSET AVOMERELLE OVAT KASVATTANEET METALLIEN JALOSTUKSEN VIENTIÄ TUNTUVASTI

Metallien jalostuksen vienti kasvoi voimakkaasti vuoden 2018 viimeisellä neljänneksellä. Osittain tämä johtui kaasuputkien toimituksista avomerelle, Ruotsiin ja Venäjälle. Viime vuoden lopun korkean vertailutason takia arvioimme maaliskuussa, että metallien jalostuksen vienti vähenee tänä vuonna runsaan prosentin viimevuotisesta. Ensi vuonna vientimäärä lisääntyy vajaat 2 prosenttia.

Yhdysvallat ilmoitti viime vuoden maaliskuussa, että maa ottaa käyttöön teräs- ja alumiinitullit. Terästulli on 25 prosenttia ja alumiinitulli on 10 prosenttia. Tullit astuivat voimaan kesäkuussa 2018 koskien EU-maita.

Kannattavuus

Vientiosuudet alueittain tammi-helmikuu 2019

	Arvo, milj. eur	Osuus, %	Muutos, %
Kaikki maat	1 477	100,0	6
Eurooppa	1 258	85,2	12
- EU28	993	67,2	2
- Euroalue	679	46	0
Kaukoitää	117	7,9	-25
Pohjois-Amerikka	82	5,6	-8
Alankomaat	277	18,8	-1
Saksa	256	17,3	-4
Ruotsi	162	11,0	-1
Avomeri	148	10,0	-
Yhdysvallat	69	4,7	11
Iso-Britannia	65	4,4	37
Sveitsi	63	4,3	-10
Japani	53	3,6	-32
Italia	44	3,0	-13
Ranska	41	2,8	55

Lähde: Tulli.

METALLIEN JALOSTUKSEN TYÖN TUOTTAVUUS NOUSI HUIPPULUKEMIIN VUONNA 2017

Teknologiategollisuus ry:n mukaan suomalaiset metallien jalostusyrietykset työllistivät kuluvan vuoden maaliskuun lopussa noin 16 300 työntekijää Suomessa, mikä oli edellisvuoden keskiarvoa hieman vähemmän. Ulkomaisesta henkilöstöstä noin 70 prosenttia työskentelee Länsi-Euroopassa ja Pohjois-Amerikassa.

Alan tuottavuus oli korkea vuonna 2006, minkä jälkeen se putosi jyrkästi. Vuodesta 2011 tuottavuus on ollut vahvassa nousussa, kun arvonlisäys on kasvanut ja tehtyjen työtuntien määrä saman-

aikaisesti vähentynyt. Tuottavuus nousi tuntuvasti vuonna 2015 ja oli hieman korkeampi kuin huippua edeltävinä vuosina 2004–2005. Vuonna 2016 toimialan tuottavuus nousi edelleen ja ylitti edellisen, vuoden 2006 huipun. Vuonna 2017 tuottavuus kohosi uusiin huippulukemiin, kun arvonlisäys kasvoi peräti 38 prosenttia vuodentakaisesta.

Työn tuottavuus

Lähde: Tilastokeskus.

ETLA S19.1/ad2712

Omavaraisuusaste

Lähde: Tilastokeskus.

ETLA S19.1/ad2710

Koneiden, metallituotteiden ja kulkuneuvojen valmistus

Kone- ja metallituoteteollisuus työllisti Teknologia-teollisuus ry:n mukaan 134 700 henkilöä Suomessa maaliskuun lopulla vuonna 2019, mikä oli noin 1,5 prosenttia enemmän kuin edellisvuonna keskimäärin. Alan yrityksillä oli lisäksi vuokratyövoimaa, arviolta noin 11 500 henkilöä. Ulkomaisesta henkilöstöstä vajaat puolet sijaitsee kehittyneissä maissa Länsi-Euroopassa ja Pohjois-Amerikassa.

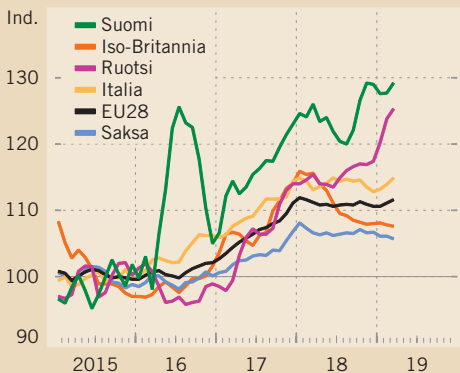
Kone- ja metallituoteteollisuuden (koneet, metallituotteet, kulkuneuvot) uusien vientitilausten arvo nousi tammi-maaliskuussa 23 prosenttia vuodentakaisesta, lähinnä laivatilausten ansiosta. Edellisestä neljänneksestä tilausten arvo kuitenkin väheni 4 prosenttia. Kone- ja metallituoteteollisuuden vientitilaukanta oli maaliskuun lopulla 18 prosenttia korkeammalla tasolla kuin vuotta aiemmin ja 8 prosenttia korkeammalla tasolla kuin edellisellä neljänneksellä.

KONEIDEN JA LAITTEIDEN VALMISTUS

Ruotsissa ja Suomessa koneiden valmistus oli kasvussa ensimmäisellä neljänneksellä – Saksassa tuotanto väheni

EU28-maissa koneiden ja laitteiden tuotantomäärä oli kuluvan vuoden tammi-maaliskuussa keskimäärin vajaat 4 prosenttia vuoden 2008 tammi-maaliskuun tasoa matalampi. Tuotanto on kuitenkin noussut selvästi vuoden 2008 tasoa korkeammalle Bulgariassa, Virossa, Latviassa, Liettuaassa, Unkarissa, Turkissa, Alankomaissa, Itävallassa, Tsekin tasavallassa, Puolassa, Ro-

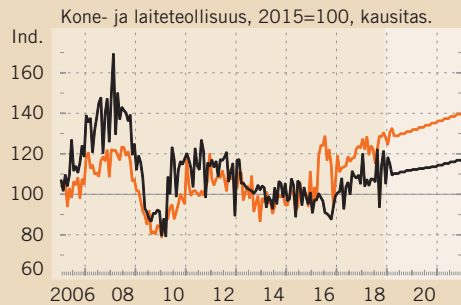
Koneiden ja laitteiden tuotanto, 2015=100, kausitas., 3kk ika

Lähde: Eurostat.

ETLA S19.1/ad28klm08

Vienti ja tuotanto

Metallituoteteollisuus, 2015=100, kausitas.

Lähteet: Tilastokeskus ja Tulli.

ETLA S19.1/ad28klm01

maniassa, Belgiassa, Tanskassa, Portugalissa ja Norjassa. Suomessa koneiden ja laitteiden tuotanto oli kuluvan vuoden tammi-maaliskuussa 6,1 prosenttia korkeampi kuin vuoden 2008 vastaavana ajanjaksona. Saksassa tuotantomäärä oli sen sijaan 1,4 prosenttia alemmalla tasolla kuin vuoden 2008 tammi-maaliskuussa. Koneteollisuudessa tuotantomäärät ovat vuoden 2008 lukuihin verrattuna vielä huomattavasti pienemmät Kreikassa, Italiassa, Ruotsissa, Isonsa-Britanniasa, Espanjassa ja Ranskassa.

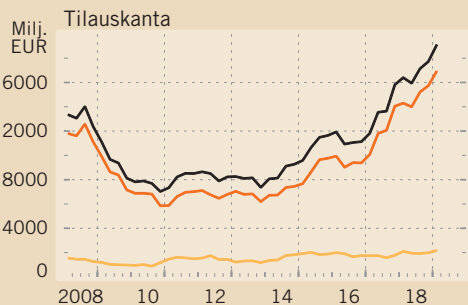
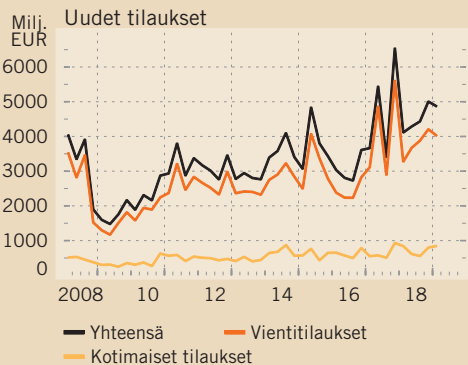
Kuluvan vuoden tammi-maaliskuussa EU-maiden tuotanto kasvoi kausitasoitettuna ja työpäiväkorjattuna keskimäärin vain puolisen prosenttia vuodentakaisesta. Nyt näyttää siltä, että kasvu on kokonaan pysähtymässä. Tammi-maaliskuussa koneiden ja laitteiden tuotanto nousi

Virossa 14 prosenttia, Ruotsissa vajaat 9 prosenttia ja Italiassa vajaat 2 prosenttia vuodentakaisesta. Isonsa-Britanniasa tuotanto väheni 7 prosenttia viimevuotisesta ja Saksassa se laski vajaan prosentin.

Suomessa alan tuotanto lisääntyi tammi-maaliskuussa 2,6 prosenttia vuodentakaisesta. ETLA arvioi maaliskuun ennusteessaan, että koneiden ja laitteiden tuotanto kasvaa noin 4 prosenttia tänä vuonna ja 2 prosenttia ensi vuonna. Teollisuustuotannon volyyymi-indeksiin ja kansantalouden tilinpidon mukaiset tuotokset poikkeavat jonkin verran toisistaan.

Koneiden ja laitteiden viennin määrä lisääntyi viime vuonna 4 prosenttia edellisvuodesta. Jouluja tammikuussa vientimäärä jäi kuitenkin hie-

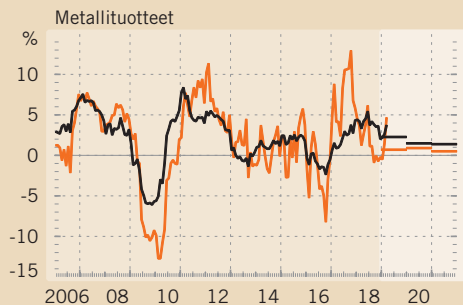
Tilaukset

Lähde: Teknologiateollisuus ry.

ETLA S19.1/ad28klm02

Hintojen muutos

Lähde: Tilastokeskus.

ETLA S19.1/ad28klm07

man vuodentakaista pienemmäksi. Arvioimme, että alan vientimäärä lisääntyy vajaat 2 prosenttia tänä vuonna kansainvälisen vientikysynnän hidastuessa. Ensi vuonna viennin odotetaan kasvavan noin 2 prosenttia.

Toimitukset tärkeimmälle markkina-alueelle Eurooppaan lisääntyivät kuluvan vuoden tammihelmikuussa arvoltaan 14 prosenttia vuodentakaisesta. Vienti toiseksi tärkeimmälle markkina-alueelle Pohjois-Amerikkaan lisää-

Keskeiset tunnusluvut

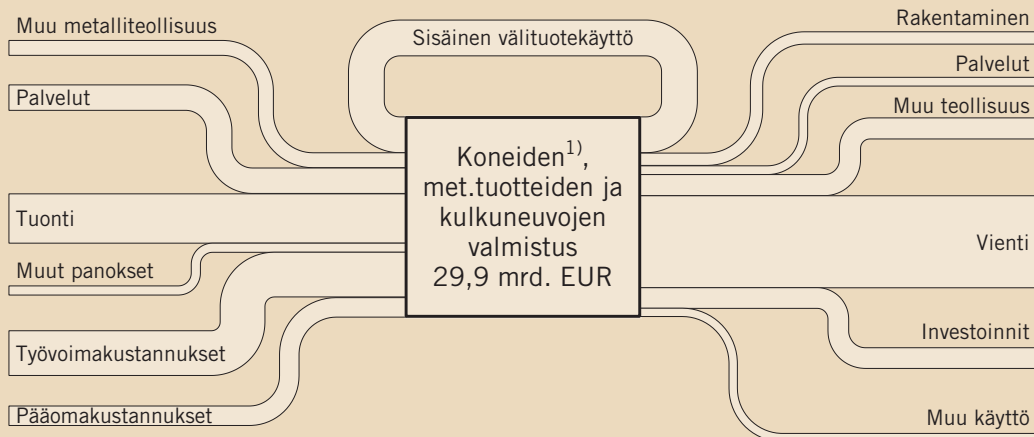
	2016	2017	% -muutos				Keskimäärin	
			2018*	2019 ^E	2020 ^E	2021 ^E	2014–18	2019–23 ^E
Vienti	-9,7	25,4	1,6	8,2	1,9	3,1	5,0	3,9
Vientihinta	0,6	1,2	0,9	0,5	0,6	0,5	0,8	0,5
<i>Tuottavuuden osatekijät</i>								
Tuotanto (arvonlisäys)	-0,3	4,2	1,1	4,3	0,3	1,8	1,1	2,3
- Työpanos	-0,1	3,4	3,6	1,4	-0,3	-0,2	1,0	0,9
- Työn tuottavuus	-0,3	0,8	-2,4	2,9	0,7	2,0	0,1	1,1
- Pääomavaltaituminen	-0,1	-1,0	-1,0	-0,1	0,6	0,7	-0,3	0,2
- Kokonaistuottavuus	-0,2	1,8	-1,4	3,0	0,0	1,4	0,4	0,9

Lähteet: Tilastokeskus, Tulli, Etta.

Koneiden, met.tuotteiden ja kulkuneuvojen valmistuksen hyödykevirrat vuonna 2017

PANOSKÄYTTÖ

TUOTOS

1) ml. koneiden korjaus.

Lähde: Tilastokeskus.

ETLA S19.1/a13i

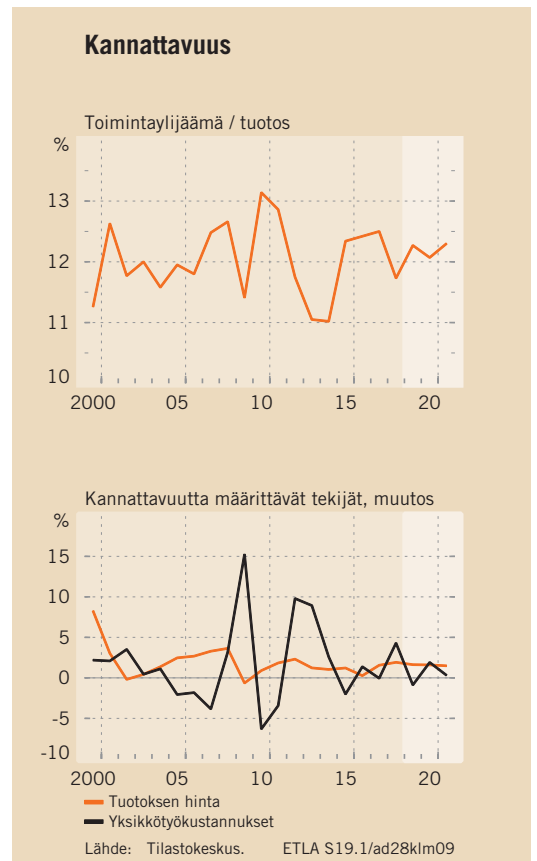
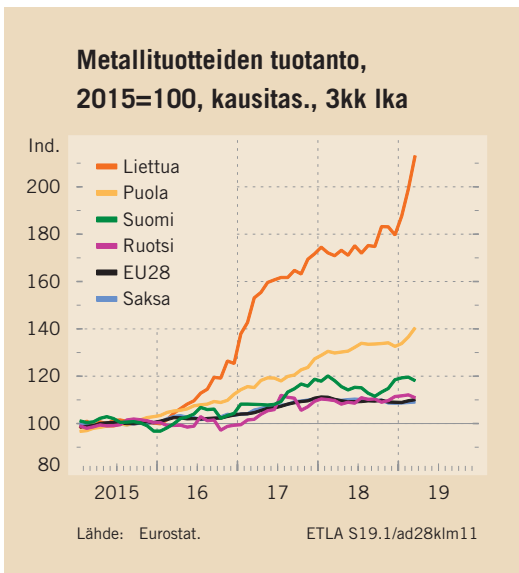
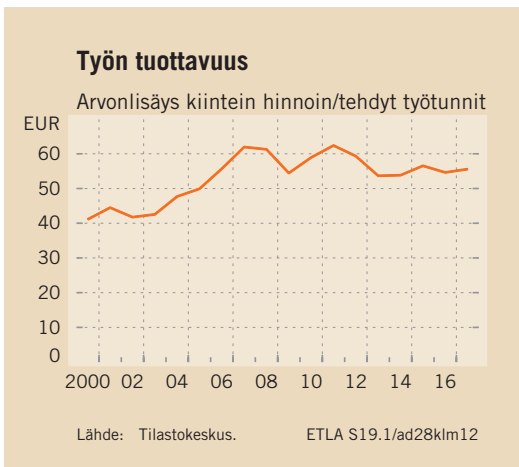
tyi arvoltaan 45 prosenttia. Vienti Aasiaan, Etelä-Amerikkaan, Afrikkaan ja Oseaniaan väheni edellisvuodesta.

Kaivos-, louhinta- ja rakennuskoneiden osuus koneteollisuuden viennistä oli 23 prosenttia kuluvan vuoden tammi-helmikuussa. Viennin arvo nousi 7 prosenttia vuodentakaisesta. Toimitukset Venäjälle olivat erityisen vahvassa kasvussa. Vienti kasvoi tuntuvasti myös muihin kärkimai-

hin Yhdysvaltoihin, Puolaan, Norjaan, Kanadaan, Ruotsiin, Kiinaan ja Saksaan. Vienti Australiaan ja Alankomaihin väheni.

Maa- ja metsätalouskoneiden osuus koneteollisuuden viennistä oli 14 prosenttia, niiden vienti kohosi 19 prosenttia edellisvuodesta. Nosto- ja siirtolaitteiden osuus toimialan viennistä oli 13 prosenttia. Vientitoimitusten arvo nousi 15 prosenttia viimevuotisesta. Paperikoneiden vienti kohosi arvoltaan 4 prosenttia, ryhmän osuus oli 9 prosenttia.

Koneiden ja laitteiden valmistuksessa tehtyjen työtuntien määrä on pysynyt melko vakaana. Työn tuottavuuden nousu pysähtyi vuonna 2007.

METALLITUOTTEIDEN VALMISTUS

Metallituotteiden tuotanto jäi tammi-maaliskuussa EU:ssa kuten myös Suomessa edellisvuoden lukemiin

EU28-maiden metallituotteiden tuotanto oli kulu-
van vuoden tammi-maaliskuussa keskimäärin
vajaat 9 prosenttia alemmalla tasolla kuin vas-
taavana ajanjaksona vuonna 2008. Suomessa
ja Ruotsissa tuotanto oli 23 prosenttia pienempi,
mutta Saksassa vajaat 9 prosenttia suurempi. Liet-
tuassa kasvua kertyi huikeat 137 prosenttia, Puo-
lassa 114 prosenttia ja Latviassa 57 prosenttia.

Metallituotteiden tuotanto on vuosina 2015–2018
kulkenut lähellä EU:n keskimääräistä kehitys-
tä Ranskassa, Espanjassa, Italiassa ja Saksassa.
Kulu- van vuoden tammi-maaliskuussa tuotanto jäi
EU-maissa keskimäärin edellisvuoden lukemiin.
Liettuassa metallituotteiden tuotannon nousu oli
kuitenkin erittäin voimakasta, kasvua kertyi 25
prosenttia vuodentakaisesta. Latviassa tuotan-
to lisääntyi 13 prosenttia, Norjassa 12 prosenttia,
Puolassa 8 prosenttia ja Espanjassa 6 prosenttia.
Unkarissa, Tsekin tasavallassa ja Belgiassa tuot-
antomäärä nousi 4 prosenttia, Alankomaissa ja
Virossa 3 prosenttia.

Metallituotteiden tuotanto kehittyi useiden vuo-
sien ajan melko samaa tahtia Ruotsissa ja Suo-
messä. Tämän vuoden ensimmäisellä neljännek-
sellä tuotanto Suomessa jäi kuitenkin edellisvuo-

den lukemiin. Ruotsissa alan tuotanto nousi tam-
mi-maaliskuussa kausitasoitettuna runsaan pro-
sentin vuodentakaisesta. Arvioimme maaliskuun
ennusteessamme, että metallituotteiden tuotanto
Suomessa kasvaa tänä vuonna runsaan prosen-
tin ja ensi vuonna vajaat 2 prosenttia.

Metallituotteiden viennin arvo kasvoi tammi-hel-
mikuussa 2 prosenttia vuotta aikaisemmasta.
Eurooppa on metallituotteiden tärkein markki-
na-alue. Vienti Eurooppaan kuitenkin supistui 2
prosenttia, kun toimitukset Ruotsiin ja Venäjälle
vähenivät tuntuvasti. Vienti Aasiaan (pl. Lähi- ja
Keski-itä) kohosi arvoltaan 82 prosenttia viime-
vuotisesta. Metallituotteiden vienti Pohjois-Ame-
rikkaan kasvoi 15 prosenttia edellisvuodesta.
Arvioimme maaliskuussa, että metallituotteiden
viennin määrä kasvaa lähivuosina vajaan 2
prosentin tahtia.

Koneteollisuus valmistaa mm. voimakoneita, massa- ja
paperikoneita, hissejä, nosto- ja siirtolaitteita, maa- ja
metsätalouskoneita sekä kaivos- ja louhintakoneita.

Metallituoteteollisuus valmistaa mm. metallirakenteita,
höyrykattiloita, lukkoja ja saranoita, työkaluja sekä kes-
kuslämmityskattiloita.

Kulkuneuvojen valmistuksen tärkeimmät tuoteryhmät
ovat laivat, autot ja perävaunut.

Toimialan osuus Suomen¹⁾ %

teollisuuden jalostusarvosta	24,8
bruttokansantuotteesta	5,2
tavaraviennistä	24,4

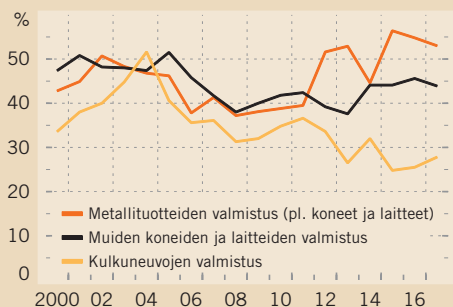
¹⁾ Käyvin hinnoin vuonna 2017.

Suurimmat yritykset vuonna 2017

	Liikevaihto ¹⁾ , milj. e	Henkilöstö ¹⁾
Kone konserni	8 942,4	53 400
Wärtsilä konserni	4 923,0	17 900
Cargotec konserni	3 280,1	11 100
Valmet konserni	3 159,0	12 200
Konecranes konserni	3 136,4	15 500

¹⁾ Globaali.

Omavaraisuusaste

Lähde: Tilastokeskus.

ETLA S19.1/ad28klm10

KULKUNEUVOJEN VALMISTUS**Kulkuneuvojen vienti kasvaa tänä vuonna noin 20 prosenttia**

Kulkuneuvojen osuus koko tavaraviennin arvosta oli viime vuonna 8,4 prosenttia. Moottoriajoneuvojen osuus kulkuneuvoteollisuuden viennin arvosta oli 78 prosenttia ja muiden kulkuneuvojen osuus 22 prosenttia.

Moottoriajoneuvojen viennistä 69 prosenttia oli henkilöautojen vientiä. Tavarankuljetukseen tarkoitettujen moottoriajoneuvojen osuus oli 10 prosenttia.

Kulkuneuvojen viennin määrä supistui viime vuonna 2 prosenttia, vaikka moottoriajoneuvojen vienti lisääntyi 18 prosenttia. Muiden kulkuneu-

Vientiosuudet alueittain tammi-helmikuu 2019

	Arvo, milj. eur	Osuus, %	Muutos, %		Arvo, milj. eur	Osuus, %	Muutos, %
Koneet ja laitteet				Moottoriajoneuvot, perävaunut ja puoliperävaunut			
Kaikki maat	1 298	100,0	6	Kaikki maat	620	100,0	-7
Eurooppa	829	63,8	14	Eurooppa	585	94,4	-10
- EU28	618	47,6	10	- EU28	512	82,6	-12
- Euroalue	409	31,5	18	- Euroalue	440	71,0	-14
Kaukoitää	150	11,6	-11	Kaukoitää	17	2,7	594
Lähi- ja Keski-itä	25	1,9	-52	Saksa	385	62,1	-16
Pohjois-Amerikka	163	12,6	45	Ruotsi	58	9,4	18
Etelä-Amerikka	42	3,3	-5	Venäjä	39	6,3	-2
Afrikka	34	2,6	-12	Norja	32	5,1	33
Oseania	40	3,1	-34	Viro	13	2,0	-13
Yhdysvallat	140	10,8	45	Muut kulkuneuvot			
Venäjä	128	9,8	31	Kaikki maat	743	100,0	300
Saksa	106	8,2	19	Eurooppa	608	81,9	252
Ruotsi	96	7,4	-12	- EU28	586	78,9	273
Kiina	65	5,0	-14	- Euroalue	564	75,9	302
Metallituotteet				Kaukoitää	119	16,0	6 941
Kaikki maat	219	100,0	2	Saksa	553	74,4	10 814
Eurooppa	170	77,6	-2	Japani	116	15,6	26 431
- EU28	125	56,9	-4	Norja	11	1,5	1
- Euroalue	59	26,9	4	Ruotsi	11	1,4	-22
Kaukoitää	21	9,5	82	Arabiemiirikunnat	10	1,3	-
Pohjois-Amerikka	14	6,5	15				
Ruotsi	39	18,0	-10				
Venäjä	19	8,7	-17				
Norja	18	8,1	10				
Viro	14	6,2	3				
Saksa	12	5,4	20				

vojen vienti supistui 39 prosenttia. Vuonna 2019 koko kulkuneuvoteollisuuden vienti kasvaa noin 19 prosenttia, kun moottoriajoneuvojen vienti maaliskuussa tehdyn ennustemme mukaan kasvaa 10 prosenttia ja muiden kulkuneuvojen vienti lisääntyy runsaat 50 prosenttia viimevuotisesta.

Koko kulkuneuvoteollisuuden tuotanto kasvaa tänä vuonna noin 8 prosenttia. Moottoriajoneuvojen tuotos tosin vähenee vajaat 3 prosenttia, mutta muiden kulkuneuvojen valmistus lisääntyy runsaat 20 prosenttia.

Arvioimme maaliskuussa, että koko kulkuneuvoteollisuuden vienti kasvaa noin 4 prosenttia vuonna 2020. Moottoriajoneuvojen vienti lisääntyy, mutta muiden kulkuneuvojen vienti vähenee tämänvuotisesta. Moottoriajoneuvojen valmistus lisääntyy noin 6 prosenttia, mutta muiden kulkuneuvojen tuotanto vähenee 5 prosenttia. Koko toimialan tuotanto kasvaa siten vajaan prosentin.

Viidesosa EU-maissa valmistetuista henkilöautoista viedään Yhdysvaltoihin

Euroopassa autojen suurimmat markkina-alueet ovat Saksa, Iso-Britannia, Venäjä, Ranska, Italia ja Espanja. Euroopassa on vajaat 300 autotehdasta, joista 225 EU:ssa. Saksassa on 42 tehdasta, Ranskassa ja Isossa-Britanniassa on kussakin 33 tehdasta, Venäjällä on 36 ja Italiassa 25 tehdasta. Puolassa on 15 autotehdasta, Espanjassa on 14 ja Ukrainassa on 9 tehdasta. EU:ssa auto-teollisuus työllistää runsaat 10 prosenttia tehdasteollisuuden työntekijöistä.

Koko maailman henkilöautojen tuotanto väheni 1,2 prosenttia vuonna 2018. EU-maiden osuus oli 20,5 prosenttia ja niiden tuotanto supistui 2,1 prosenttia. Suurimmat tuottajamaat olivat Kiina (osuus tuotannosta 29 prosenttia), Japani ja Yhdysvallat (osuus 10 prosenttia), Saksa (runsaat 6 prosenttia), Intia ja Etelä-Korea (noin 5 prosenttia). Kiinassa henkilöautojen tuotantomäärä supistui viime vuonna 2,5 prosenttia edellisvuodesta, Japanissa ja Yhdysvalloissa tuotanto jäi edellisvuoden lukemiin. Euroopassa Saksan,

Ison-Britannian ja Italian tuotanto supistui 10 prosenttia, mutta Ranskan tuotanto pysyi edellisvuoden lukemissa. Venäjällä tuotanto nousi 14 prosenttia, maan osuus koko maailman tuotannosta oli vajaat 2 prosenttia.

EU-maiden henkilöautojen vienti Euroopasta väheni vuonna 2018 arvoltaan 2,9 prosenttia ja määrältään 1,6 prosenttia. EU-maissa valmistetuista henkilöautoista Yhdysvaltoihin suuntautuneen viennin määrä väheni 1,8 prosenttia. Niiden osuus viennistä oli 21,4 prosenttia. Autojen vienti Kiinaan (osuus 10,1 prosenttia) laski 5,3 prosenttia. Toimitukset Turkkiin putosivat peräti 37,6 prosenttia, osuus viennistä oli 5,4 prosenttia. Vienti Japaniin (osuus 5,3) nousi 1,4 prosenttia. Toimitukset Sveitsiin vähenivät, maan osuus oli 4,9 prosenttia.

Koska Yhdysvallat on Euroopan autonvalmistajien tärkein markkina-alue, mahdolliset Yhdysvaltojen asettamat tuontitullit heikentävät merkittävästi eurooppalaisten autonvalmistajien asemaa. EU:n ja Yhdysvaltojen välisestä tavarakaupasta 8 prosenttia liittyy autoihin. Lisäksi 27 prosenttia autojen tuotannosta Yhdysvalloissa oli vuonna 2018 EU-omisteisten autonvalmistajien tuottamia. Näistä autoista yli puolet menee vientiin. Yhdysvaltojen koko autojen viennistä arvoltaan 19 prosenttia suuntautuu EU-maihin.

EU:ssa uusien henkilöautojen rekisteröinnit vähenivät kuluvan vuoden tammi-huhtikuussa 2,6 prosenttia vuodentakaisesta. Saksassa ja Ranskassa rekisteröinnit jäivät lähes edellisvuoden lukemiin, Italiassa ja Espanjassa ne vähenivät vajaat 5 prosenttia. Isossa-Britanniassa uusien henkilöautojen rekisteröinnit putosivat vajaat 3 prosenttia, Suomessa ja Ruotsissa vajaat 15 prosenttia.

Uudenkaupungin autotehdas teki uuden tuotantoennätyksen viime vuonna

Vuonna 2015 henkilöautojen vienti Suomesta kohosi 87 392 kappaleeseen, mutta vuonna 2016 autojen vienti laski 57 330 kappaleeseen Uudenkaupungin autotehtaan muutostöiden takia.

Vuonna 2017 autoja vietiin 98 473 kappaletta. Tehdas teki uuden tuotantoennätyksen vuonna 2018, autoja valmistettiin 110 000 kappaletta. Arviolta noin puolet tuotannosta menee Saksan kautta Yhdysvaltoihin.

Mercedes-Benz uuden A-sarjan autojen tuotanto käynnistyi heinäkuussa 2018 Uudenkaupungin autotehtaalla. Mercedes-Benzin GLC-mallin tuotanto aloitettiin helmikuussa 2017, ja GLC-katumaastureita on valmistettu jo 100 000 kappaletta Uudenkaupungin tehtaalla. Autonvalmistuksen lisäksi Valmet Automotive aikoo aloittaa akkujen sarjatuotannon Salossa vielä kuluvan vuoden aikana.

Korea sai viime vuonna eniten uusia laivatilauksia

Kiina, Korea ja Japani ovat suurimmat laivanrakentajamaat. Kiina pysyi vuonna 2018 maailman johtavana laivanrakennusmaana 43 prosentin tuotanto-osuudellaan. Korea sai kuitenkin eniten uusia tilauksia viime vuonna. Valtaosa Aasian maiden laivanrakennuksen tuotannosta on bulkialuksia, tankkereita, tavallisia rahtilaivoja sekä konttilaivoja.

Euroopan tärkeimmät laivanrakennusmaat ovat Italia, Saksa, Ranska, Suomi, Venäjä, Espanja ja Kroatia. Eurooppalaiset telakkayhtiöt Fincantieri ja Meyer dominoivat risteilyalusten ja automatkustajalaivojen markkinoita. Fincantierin osuus risteilyjärakentamisesta on yli puolet. Muita yhtiöitä ovat saksalainen MV Werften ja kiinalainen China State Shipbuilding Corporation (CSSC), mutta niiden osuudet markkinoista ovat pienet.

Turun ja Rauman telakoiden tilauskanta on erittäin hyvä

Telakkateollisuuden tilanne on erittäin hyvä. Turun telakan tilauskirjat ulottuvat nyt vuoteen 2024 asti, ja myös Rauman telakan tilauskanta on vahvassa nousussa.

Meyer Turun telakka sai kesällä 2015 neljä risteilyjättiläistä. TUI Cruises tilasi kaksi risteilyalus- ta, joista toinen toimitettiin huhtikuussa 2018 ja toinen tammikuussa 2019. Carnival Corporation puolestaan tilasi neljä risteilyjättiläistä Meyeriltä, joista kaksi rakennetaan Saksassa ja kaksi Suomessa. Turun telakalla rakennettavat risteilyjät valmistu- vat vuosina 2019 ja 2021.

Carnival Corporation tilasi syyskuussa 2016 vielä kolme LNG-risteilijää, joista kaksi rakennetaan Turussa ja yksi Saksassa. Turun tilauskannassa olevat valmistuvat vuosina 2020 ja 2022. Loka- kuussa 2016 Royal Caribbean Cruises tilasi kak- si risteilyjättiläistä, jotka toimitetaan vuosina 2023 ja 2024.

Saksalainen TUI Cruises tilasi helmikuussa 2018 risteilyaluksen Turun telakalta. Alus toimitetaan vuonna 2023.

Rauma Marine Constructions Oy ja Puolustusvoi- mat ovat allekirjoittaneet aiesopimuksen neljän taistelualuksen rakentamisesta. Niiden raken- taminen on tarkoitus aloittaa vuonna 2020, ja projekti kestää vuoteen 2027 asti. Koska alukset toimitetaan kotimaahan, ne eivät näy vientitilas- toissa.

Rauman telakka ja AS Tallink Grupp ovat sopi- neet 250 miljoonan euron arvoisen matkusta- ja-autolautan rakentamisesta. Alus toimitetaan vuoden 2022 alussa. Lisäksi Rauma Marine Constructions ja Kvarken Link allekirjoittivat so- pimuksen tammikuussa Vaasa-Uumaja -välin lii- kenteeseen tulevan lautan rakentamisesta. Auto- lautta valmistuu vuonna 2021.

Helsingin telakan tilauskannassa on vielä arkti- nen jäätämurtava säiliöalus, joka laskettiin vesille joulukuussa.

Paperiteollisuus

SUOMESSA PAINO- JA KIRJOITUSPAPERIN TUOTANTO LISÄÄNTYI VIIME VUONNA

Aasian osuus koko maailman paperin ja kartongin kulutuksesta oli 48,9 prosenttia vuonna 2016. Paperiteollisuuden tuotanto on siksi enenevässä määrin siirtymässä Aasiaan ja Etelä-Amerikkaan lähemmäs kasvavia markkinoita. Euroopan osuus oli 22,9 prosenttia, Pohjois-Amerikan 18,2 prosenttia ja Latinalaisen Amerikan 7,1 prosenttia. Afrikan osuus koko maailman paperin kulutuksesta oli 2 prosenttia. Oseanian osuus oli 1,2 prosenttia.

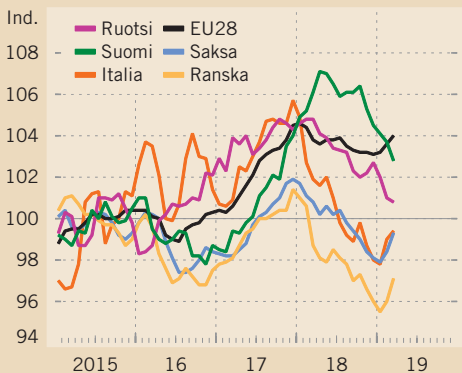
Kiina on paperin ja kartongin suurin tuottaja- ja kuluttajamaa. Pakkauskartongin ja pakkauspaperin osuus Kiinan paperin ja kartongin kulutuksesta ja tuotannosta on noin 70 prosenttia.

Maailman suurimmat paperin ja kartongin tuottajamaat olivat vuonna 2016 FAO:n tilastojen mukaan Kiina, Yhdysvallat, Japani, Saksa, Etelä-Korea, Brasilia, Kanada, Suomi, Ruotsi ja Indonesia. Näiden maiden osuus koko maailman

paperin ja kartongin tuotannosta oli 71 prosenttia. Kiinan, Yhdysvaltojen, Japanin ja Saksan yhteenlaskettu osuus oli 56 prosenttia. Kiinan osuus oli 26 prosenttia.

Vuonna 2017 maailman suurimmat metsäteollisuusyritykset olivat International Paper, Procter & Gamble, Kimberly-Clark, WestRock, Oji Paper, Essity, Stora Enso, UPM-Kymmene, Smurfit Kappa Group ja Nippon Paper Group. Euroopan suurimmat metsäteollisuusyritykset olivat vuonna 2017 Essity, Stora Enso, UPM-Kymmene, Smurfit Kappa Group, Mondi, DS Smith, Metsä Group, Sequana Capital, SAICA ja Ontex.

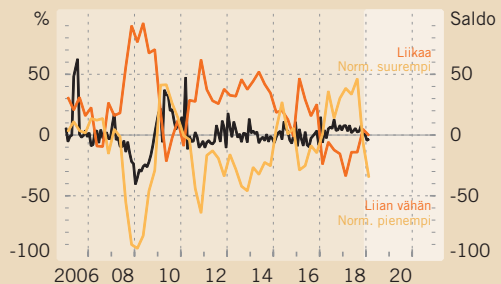
Paperiteollisuuden tuotanto, 2015=100, kausitas., 3kk ika

Lähde: Eurostat.

ETLA S19.1/ade08

Vienti, tuotanto ja tilaukset

— Vientimäärä, 12 kk:n muutos

— Vientitilauksenta, saldo

— Kapasiteetti, saldo

Lähteet: Elinkeinoelämän keskusliitto, Tilastokeskus, Tulli.

ETLA S19.1/ade02

Pakkausmateriaalien osuus Euroopan tuotannosta vuonna 2017 oli 51 prosenttia, paino- ja kirjoituspaperien osuus oli 36 prosenttia, pehmo-paperien osuus 8 prosenttia ja muiden paperien osuus 5 prosenttia.

Saksan osuus Euroopan paperin ja kartongin tuotannosta vuonna 2017 oli 25 prosenttia, Ruotsin 11 prosenttia, Suomen 11 prosenttia, Italian 10 prosenttia ja Ranskan 9 prosenttia.

Suomessa on 17 paperitehdasta, 14 kartonkitehdasta ja 19 massatehdasta. Paperin ja kartongin jalostetehtaita on 19 kappaletta. Kartongin tuotanto kasvoi 5,4 prosenttia vuonna 2018 ja paino- ja kirjoituspaperin tuotanto nousi 1,9 prosenttia. Muun paperin tuotanto väheni 2,5 prosenttia. Sellun tuotanto lisääntyi 5,8 prosenttia vuonna 2018.

Paino- ja kirjoituspaperin osuus alan tuotannosta oli vuonna 2018 vielä 52 prosenttia, eli huomattavasti suurempi kuin Euroopassa keskimäärin. Kartongin osuus oli 36 prosenttia ja muun paperin 12 prosenttia. Lähes koko paperin ja kartongin tuotanto menee vientiin. Sellun vientiosuus oli 43 prosenttia vuonna 2017.

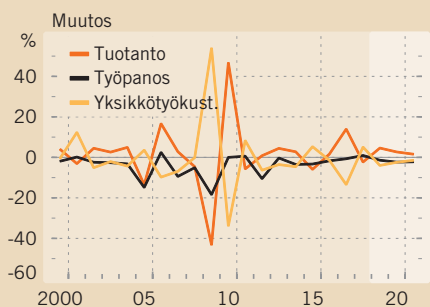
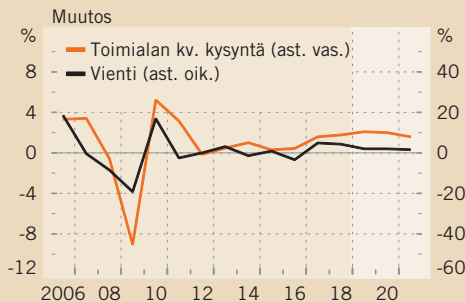
Paperiteollisuuden suurimmat viejät olivat vuonna 2018 Saksa, Kiina, Yhdysvallat, Suomi, Ruotsi, Kanada, Italia, Ranska, Alankomaat ja Itävalta.

PAPERITEOLLISUUDEN TUOTANTO PUTOSI VUODEN ALUSSA SEKÄ SUOMESSA ETTÄ RUOTSISSA

Paperiteollisuuden tuotanto EU28-maissa oli vuoden 2019 tammi-maaliskuussa keskimäärin 2,9 prosenttia alemmalla tasolla kuin vuoden 2008 tammi-maaliskuussa. Euroalueella tuotanto oli 8 prosenttia alemmalla tasolla. Viime vuoden tammi-maaliskuuhun verrattuna EU-maiden tuotanto kasvoi keskimäärin 0,2 prosenttia ja euroalueen supistui 0,3 prosenttia.

Vuodontakaiseen verrattuna Suomen tuotanto putosi kausitasoitettuna ja työpäiväkorjattuna 3,1 prosenttia tammi-maaliskuussa. Ruotsin tuotantomäärä supistui 3,8 prosenttia ja Italian 2,5 prosenttia. Saksassa ja Ranskassa tuotantomäärät laskivat 1,6 prosenttia edellisvuodesta. Romaniassa paperiteollisuuden tuotanto sen sijaan

Kysyntä, vienti ja tuotanto

Lähteet: Tilastokeskus, OECD, Tulli, NiGEM, Etlä.

ETLA S19.1/ade01

Hintojen muutos

Lähde: Tilastokeskus.

ETLA S19.1/ade07

lisääntyi 10 prosenttia, Liettuassa 9 prosenttia, Alankomaissa 8 prosenttia ja Puolassa 3 prosenttia.

Suomen tuotantomäärä oli tammi-maaliskuussa 19 prosenttia matalammalla tasolla kuin vuoden

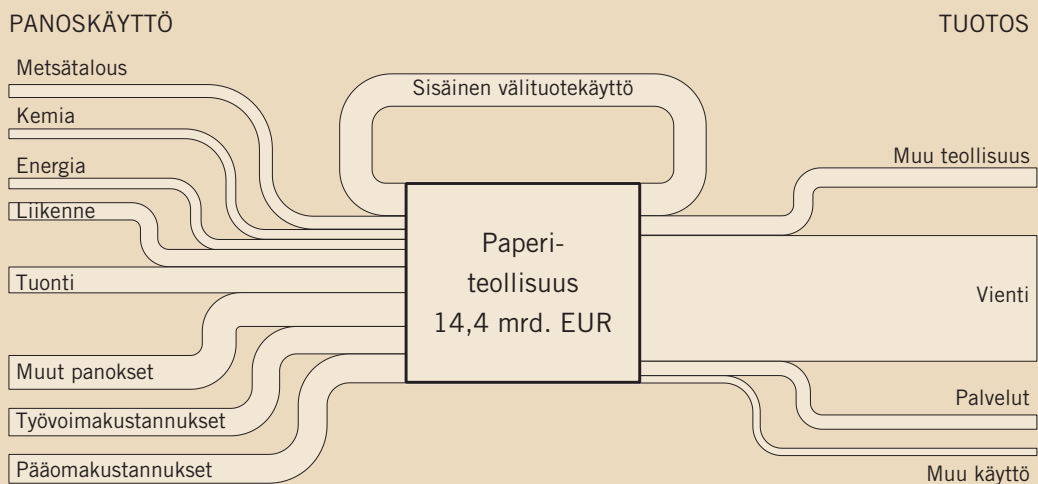
2008 vastaavana ajanjaksona. Ranskassa pape-riteollisuuden tuotanto on kuitenkin supistunut paljon voimakkaammin kuin Suomessa, valmistusmäärä oli kulu- van vuoden tammi-maaliskuussa 30 prosenttia pienempi kuin vuonna 2008. Italian tuotanto oli 9 prosenttia pienempi, Ruotsin

Keskeiset tunnusluvut

	% -muutos						Keskimäärin	
	2016	2017	2018*	2019 [€]	2020 [€]	2021 [€]	2014–18	2019–23 [€]
Vienti	-3,4	4,9	4,3	2,0	2,0	1,6	1,0	1,5
Vientihinta	0,2	-1,5	8,6	3,8	0,5	0,0	2,0	-0,8
<i>Tuottavuuden osatekijät</i>								
Tuotanto (arvonlisäys)	1,6	14,0	-2,3	4,6	2,7	1,6	2,0	2,2
- Työpanos	-1,7	-0,7	0,9	-1,4	-2,4	-2,2	-1,7	-1,5
- Työn tuottavuus	3,4	14,8	-3,2	6,1	5,1	3,8	3,7	3,1
- Pääomavaltaituminen	-0,5	-1,1	-1,4	0,0	0,7	0,6	-0,8	0,1
- Kokonaistuottavuus	3,9	16,0	-1,9	6,1	4,4	3,2	4,5	2,9

Lähteet: Tilastokeskus, Tulli, Etta.

Paperiteollisuuden hyödykevirrat vuonna 2017

Lähde: Tilastokeskus.

ETLA S19.1/a13d

vajaat 6 prosenttia pienempi ja Saksan 5 prosenttia pienempi kuin tammi-maaliskuussa 2008.

Liettuassa tuotanto on noussut erityisen voimakkaasti vuodesta 2009. Myös Romaniassa ja Puolassa tuotanto lisääntyy kovaa vauhtia. Puolan merkitys paperiteollisuuden tuotteiden markkina-alueena kasvaa koko ajan.

Etlä arvioi maaliskuussa, että koko paperiteollisuuden (ml. kartonki ja sellu) tuotos kasvaa tänä vuonna 2 prosenttia ja ensi vuonna 3 prosenttia. On hyvä pitää mielessä, että teollisuustuotannon volyyymi-indeksin ja kansantalouden tilinpidon mukaiset tuotokset poikkeavat jonkin verran toisistaan.

PAKKAUSMATERIAALIEN KYSYNTÄ KASVAA NOIN 2 PROSENTIN VUOSIVAUHTIA

Pöyry konsulttiyhtiön vuoden 2018 kesäkuussa valmistuneen raportin mukaan koko maailman paperin kysyntä vähenee vuodesta 2017 vuoteen 2030 asti noin 0,2 prosentin vuosivauhtia.

Painopaperin tarve maailmassa vähenee pysyvästi, koska sähköisen median merkitys kasvaa edelleen painetun median kustannuksella. Sanomalehti- ja aikakauslehtipaperien kysynnän lasku jatkuu siksi Euroopassa. Mainonta lehdistä vähenee edelleen ja siirtyy sähköiseen mediaan. Tämä rakenteellinen muutos jatkuu vielä useita vuosia. Sähköinen viestintä on valtaamassa alaa myös kehittyvillä markkinoilla. Varsinkin Japanissa ja Etelä-Koreassa sen suosio on suuri. Kiinassa on jo merkkejä siitä, että paino- ja kirjoituspaperin kysyntä kasvaa aiempaa hitaammin.

Kartongin ja muiden pakkausmateriaalien kysyntä on sen sijaan edelleen nousussa lisääntyneen verkkokaupan ansiosta. Teollisuus- ja kulutustavaroiden valmistus Aasiassa on lisääntynyt, mikä kasvattaa kuluttajapakkauskartongin ja muun kartongin kysyntää. Myös Itä-Euroopassa ja Etelä-Amerikassa kartongin kysyntä on kasvussa. Euroopassa useita painopapereiden tuotantolinjoja on muutettu valmistamaan kartonkia.

Pöyryn tutkimuksessa arvioidaan, että pakkausmateriaalin kysyntä koko maailmassa kasvaa vuosittain 2,1 prosenttia ja pehmopaperien kysyntä nousee 3,4 prosenttia.

Erikoispapereiden kuten hygieniä- ja kotitaloustuotteiden kysynnän kasvu jatkuu ja tarjalamiinaatin kysyntä Euroopassa kasvaa vakaasti verkkokaupan myötä. Myös pakattujen elintarvikkeiden lisääntyminen ja yksityisen kulutuksen kasvunostavat etikettimateriaalien käyttöä. Myös sellun kysyntä on kasvussa, koska pehmopaperien käyttö lisääntyy.

SUUNNITTEILLA ON NYT KAKSI SUURTA BIOTUOTETEHDA SINVESTOINTIA

Viimeisen kymmenen vuoden aikana paperimarkkinat ovat supistuneet koko maailmassa. Suomalaiset metsäyhtiöt ovat siksi jo monen vuoden ajan sulkeneet tehtaita ja tuotantolinjoja sekä kotimaassa että ulkomailla vähentääkseen rakenteellista ylikapasiteettia ja parantaakseen liiketoiminnan kannattavuutta. Varsinkin päälystetyn aikakauslehtipaperin ja sanomalehtipaperin tuotantokapasiteettia on vähennetty. Rakennemuutoksen takia investoidaan myös uusiin tuotantolinjoihin, vaikka tuotantokapasiteettia samanaikaisesti vähennetään.

Imatran tehtailla Stora Enso investoi 42 miljoonaa euroa kemihieheen saatavuuden parantamiseen rakentamalla kuivaimen ja pulpperin sekä laajentamalla selluvarastoa. Hanke valmistuu vuoden 2019 alkupuoliskolla. Imatran tehtailla paperikone suljetaan kuluvan vuoden loppuun mennessä.

Stora Enso on lisäksi ilmoittanut investoivansa 52 miljoonaa euroa Uimaharjun Enocellin tehtaan liukosellukapasiteetin nostamiseen. Investointi valmistunee vuoden 2019 jälkipuoliskolla. Havupuusellun tuotanto lopetetaan kokonaan.

Stora Enso suunnittelee Oulun paperitehtaan muuntamista pakkauskartonkitehtaaksi. Toinen paperikone muunnetaan kraftlainerlinjaksi ja toinen suljetaan vuoden 2020 loppuun mennessä. Investoinnin arvo olisi siten noin 350 miljoonaa

euroa, jos hanke toteutetaan vuosina 2019–2021.

Finnpulp Oy puolestaan suunnittelee perustavan uuden havusellutehtaan Kuopion Sorsasaloon. Ympäristölupa vahvistettiin hallinto-oikeudessa viime vuoden syyskuussa. Investoinnista päätetään lopullisesti kuluvan vuoden aikana. Biotalous-investointi on suuruudeltaan 1,4 miljardia euroa. Sen tuotantokapasiteetti on 1,2 miljoonaa tonnia vuodessa, ja toteutuessaan se olisi maailman suurin havusellutehdas. Alustavien suunnitelmien mukaan biotuotetehdas käynnistyy vuonna 2021.

Metsä Groupin uusi biotuotetehdas Äänekoskella on toistaiseksi metsäteollisuuden kaikkien aikojen suurin investointi Suomessa. Investoinnin arvo oli 1,2 miljardia euroa. Kuluvan vuoden huhtikuussa Metsä Group ilmoitti yllättäen suunnittelevansa 1,5 miljardin euron arvoisen biotuotetehdän rakentamista Kemiin. Investoinnista päätetään lopullisesti aikaisintaan kesällä 2020. Lisäksi Metsä Group aikoo uudistaa Ruotsin Husumin sellutehdastaan.

UPM muuntaa paperikoneen Nordlandin tehtaalla Saksassa hienopaperituotannosta glassiniituo-

tantoon. Uudistettu kone käynnistetään viimeisellä neljänneksellä vuonna 2019. Investoinnin arvo on 116 miljoonaa euroa.

Plattlingin tehtaallaan Saksassa UPM aikoo sulkea yhden paperikoneen. Pällystetyn mekaanisen paperin kapasiteetti vähenee siten Euroopassa.

Changsun tehtaalla Kiinassa UPM investoi 33 miljoonaa euroa irrokepapereiden tuotantokapasiteetin lisäämiseen. Projekti valmistuu ensimmäisellä neljänneksellä vuonna 2020.

Lisäksi UPM kartoittaa mahdollisuutta rakentaa uutta sellutehdasta Keski-Uruguayhin Paso de los Torosin lähistölle. Investoinnin arvo olisi 2 miljardia euroa.

Toimiala valmistaa sellua, paperia ja kartonkia.

Toimialan osuus Suomen ¹⁾	%
teollisuuden jalostusarvosta	8,2
bruttokansantuotteesta	1,7
tavaraviennistä	15,2

¹⁾ Käyvin hinnoin vuonna 2017.

Suurimmat yritykset vuonna 2017

	Liikevaihto ¹⁾ , milj. e	Henkilöstö ²⁾
UPM-Kymmene Oyj	9 977,0	16 015
Stora Enso Oyj	8 174,0	18 859
Metsä Group	4 737,9	6 361
Ahlström-Munksjö konserni	2 232,6	5 900
PowerFlute Oyj	400,0	1 130

¹⁾ Konserni pl. puutuoteteollisuus ja muut toiminnot.

²⁾ Globaali.

Vientiosuudet alueittain tammi-helmikuu 2019

	Arvo, milj. eur	Osuus, %	Muutos, %
Kaikki maat	1 710	100,0	5
Eurooppa	1 125	65,8	10
- EU28	994	58,1	13
- Euroalue	708	41,4	14
Kaukoit	255	14,9	-16
Lähi- ja Keski-itä	28	1,6	-26
Pohjois-Amerikka	154	9,0	19
Etelä-Amerikka	46	2,7	15
Pohjois-Afrikka	35	2,1	-10
Saksa	284	16,6	10
Yhdysvallat	151	8,8	18
Kiina	147	8,6	-23
Iso-Britannia	119	7,0	16
Belgia	91	5,3	12
Italia	86	5,0	23
Espanja	75	4,4	3
Puola	71	4,1	8
Ruotsi	64	3,8	1
Venäjä	60	3,5	-5

Lähde: Tulli.

PÄÄSTÖVÄHENNYSVELVOITTEET EIVÄT VIELÄ KOSKE EU:N ULKOPUOLISIA KILPAILIJAMAITA

Maailmanlaajuisesti sitova ilmastopöytäkirja hyväksyttiin marraskuussa 2016, mutta uusi sopimus astuu voimaan vasta vuonna 2020. Vain kolmannes maailman paperiteollisuuden tuotannosta kuuluu tällä hetkellä päästövähennysvelvoitteiden piiriin. Keskeiset EU:n ulkopuoliset kilpailijamaat ovat siten jääneet sitovien ilmastovelvoitteiden ulkopuolelle, mikä vääristää kilpailua.

EU:n päästökauppadirektiiviä uudistetaan kaudelle 2021–2030. Päästöoikeuksia jaetaan huutokaupalla. EU:ssa metsäteollisuus luetaan hiilivuototoimialaksi, ja se saa siksi ilmaisia päästöoikeuksia. Vuonna 2019 EU:ssa otettiin käyttöön markkinavakausvaranto, jonka tarkoitus on vähentää päästöoikeuksien yltärintaa, mutta samalla se nostaa päästöoikeuden hintaa. Mekanismin myötä myös energiakustannukset nousevat. Sähkön markkinahinta nousee, koska sähköntuotantoon käytetään myös fossiilisia polttoaineita. Lisäksi päästöoikeuden hinnannousu kannustaa puun energiakäytön lisäämiseen, ja tämän seurauksena raaka-ainepuun kustannukset nousevat.

Päästökaupasta johtuva kustannusten nousu heikentää suomalaisen paperiteollisuuden kilpailukykyä tärkeisiin kilpailijoihin verrattuna. Lisäkustannuksia ei voida siirtää paperin hintoihin, jotka määräytyvät maailmanmarkkinoilla.

Suomessa on otettu käyttöön uusi tukijärjestelmä, minkä perusteella maksetaan korvauksia energiaintensiivisen teollisuuden toimialoille päästökaupan aiheuttamasta sähkön hinnan noususta. Tukea ei kuitenkaan makseta täysimääräisenä. Tuki-intensiteetti on 37,5 prosenttia vuosina 2019–2020. Päästökauppakompensaatio on käytössä useassa Euroopan maassa, kuten Saksassa, Isossa-Britanniassa, Hollannissa, Belgiassa, Norjassa, Espanjassa ja Kreikassa. Sen tavoitteena on minimoida ns. hiilivuoto, jossa tuotanto siirtyy EU:n ulkopuolelle ja aiheuttaa maailmanlaajuisesti suurempia hiilidioksidipäästöjä. Myös EU:n sisällä kilpailukykyeroja on syntynyt sen seurauksena, että eri maat kohtelevat

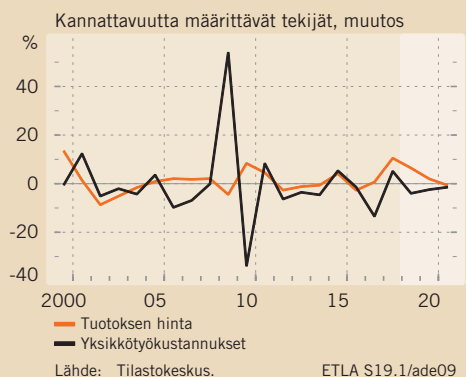
päästökauppakustannuksia eri tavalla. Saksassa päästökauppakompensaatio on täysimääräinen.

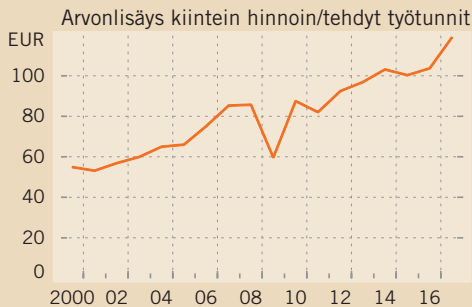
PAPERITEOLLISUUDEN UUDET TILAUKSET NOUSIVAT TAMMI-MAALISKUUN ARVOLTAAN VAIN VÄHÄN

Paperiteollisuuden vientihinnat kääntyivät nousuun lokakuussa 2017. Viime vuonna toimialan vientihinnat kohosivat keskimäärin peräti 8,6 prosenttia edellisvuodesta. Kova kysyntä maailmanmarkkinoilla nosti hintoja.

Koko metsäteollisuuden viennin arvo nousi viime vuonna 10 prosenttia edellisvuodesta. Paperiteollisuuden viennin arvo kohosi 13 prosenttia. Metsäteollisuus ry:n mukaan sellun vienti kasvoi entisen. Yli puolet metsäteollisuuden viennin arvosta kasvuista tuli sellun viennistä. Vajaa puolet sellun tuotannosta menee tänä päivänä vientiin. Metsä Groupin suuri biotuotetehdas Äänekoskella käyn-

Kannattavuus

Työn tuottavuus

Lähde: Tilastokeskus.

ETLA S19.1/ade12

Omavaraisuusaste

Lähde: Tilastokeskus.

ETLA S19.1/ade10

nistettiin elokuussa 2017. Paperi on kuitenkin edelleen metsäteollisuuden tärkein vientituote. Paperiteollisuuden viennin määrä nousi viime vuonna 4,3 prosenttia.

Metsäteollisuuden osuus koko tavaraviennin arvosta oli kuluvan vuoden tammi-helmikuussa 20 prosenttia. Paperiteollisuuden osuus (ml. kartonki ja sellu) oli 15,6 prosenttia, sen viennin arvo nousi 5 prosenttia edellisvuodesta. Paperiteollisuuden vientihinnat kääntyivät kuluvan vuoden helmikuussa voimakkaan nousukauden jälkeen laskuun, mutta vuodentakaiseen verrattuna ne kuitenkin vielä nousevat.

Paperin, kartongin ja sellun uusien tilausten arvo nousi kuluvan vuoden tammi-maaliskuussa vain 0,7 prosenttia vuodentakaisesta. Arvioimme, että paperiteollisuuden vienti kasvaa lähivuosina noin 2 prosentin tahtia.

PAPERITEOLLISUUDEN TUOTTAVUUS NOUSI 15 PROSENTTIA VUONNA 2017

Paperiteollisuuden työllisyys on tasaisesti vähentynyt vuodesta 2000 lähtien. Viidentoista vuoden ajanjaksolla se on lähes puolittunut. Tämän ansiosta tuottavuus on noussut voimakkaasti. Vuonna 2009 tuottavuus kuitenkin laski merkittävästi, kun toimialan arvonlisäys putosi rajusti. Vuosina 2010–2016 arvonlisäys pysyi suhteellisen vakavana. Tehtyjen työtuntien alenemisen myötä tuottavuus kuitenkin nousi jaksolla 2010–2014, minkä jälkeen nousu pysähtyi pariaksi vuodeksi. Vuonna 2017 arvonlisäys nousi tuntuvasti, 14 prosenttia edellisvuodesta. Arvonlisäyksen volyymi oli tuolloin 9 prosenttia suurempi kuin vuonna 2014. Arvonlisäyksen nousun myötä tuottavuus nousi 15 prosenttia vuonna 2017.

Puutuoteteollisuus

ITÄVALLASSA JA SUOMESSA PUUTAVARATEOLLISUUDEN TUOTANTO LISÄÄNTYI RUNSAAT 3 PROSENTTIA TAMMI-MAALISKUUSSA

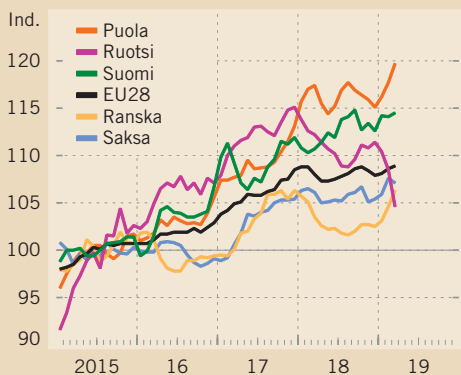
EU-maissa puutavarateollisuuden tuotanto oli kuluvan vuoden tammi-maaliskuussa keskimäärin 16 prosenttia alemmalla tasolla kuin vuoden 2008 tammi-maaliskuussa. Ranskassa tuotantomäärä oli 32 prosenttia pienempi, Suomessa 12 prosenttia ja Ruotsissa 19 prosenttia pienempi. Ruotsissa tuotantomäärät alenivat tuntuvasti vuoden 2011 jälkipuoliskolla. Vasta vuonna 2015 tuotanto piristyi ja vuoden toisella puoliskolla volyyymi-indeksi nousi yli EU:n keskiarvon. Viime kuukausina Ruotsin tuotanto on kuitenkin selvästi heikentynyt.

Saksa on Euroopan suurin sahatavaran tuottajamaa. Maan tuotantomäärä kohosi tuntuvasti vuoden 2011 alussa ja on sen jälkeen pysynyt vuoden 2008 tason yläpuolella. Kuluvan vuoden ensimmäisellä neljänneksellä Saksan tuotantomäärä oli 5 prosenttia suurempi kuin ensimmäisellä neljänneksellä vuonna 2008. Virossa, Latvi-

assa, Liettuassa ja Puolassa tuotantomäärät ovat tasaisesti nousseet vuodesta 2009 lähtien. Vuoden 2008 tammi-maaliskuuhun verrattuna kasvua on nyt kertynyt Latviassa 99 prosenttia, Romaniassa 60 prosenttia, Virossa 56 prosenttia ja Puolassa 55 prosenttia. Liettuassa tuotantomäärät ovat nyt 47 prosenttia ja Turkissa 37 prosenttia vuoden 2008 tason yläpuolella.

EU:n kausitasoitettu ja työpäiväkorjattu tuotantomäärä nousi kuluvan vuoden tammi-maaliskuussa vain vajaan prosentin vuodentakaisesta. Suomen ja Itävallan tuotantomäärät olivat runsaat 3 prosenttia ja Ranskan vajaat 3 prosenttia vuo-

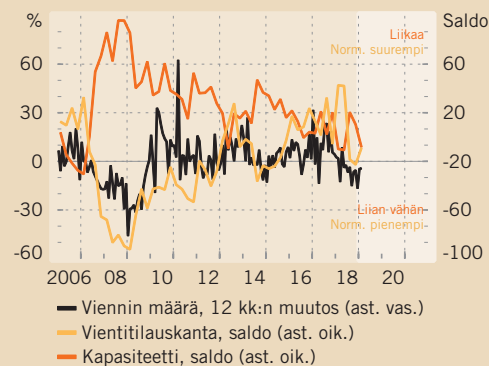
Puutuoteteollisuuden tuotanto, 2015=100, kausitas., 3kk lka

Lähde: Eurostat.

ETLA S19.1/add08

Vienti, tuotanto ja tilaukset

Lähteet: Elinkeinoelämän keskusliitto, Tilastokeskus, Tulli.

ETLA S19.1/add02

dentakaista suurempia. Latviassa puutavateollisuuden tuotanto lisääntyi tammi-maaliskuussa 8 prosenttia, Liettuassa 5 prosenttia, Puolassa 2 prosenttia ja Saksassa prosentin. Ruotsissa alan tuotanto väheni vajaat 7 prosenttia ja Turkissa peräti 25 prosenttia vuodentakaisesta.

Arvioimme maaliskuussa, että puutavateollisuuden tuotos Suomessa supistuu tänä vuonna 1,5 prosenttia, mutta kasvaa prosentin ensi vuonna. Havusahatavaran viennin osuus tuotannosta oli 81 prosenttia vuonna 2017. Vanerin vientiosuus oli 84 prosenttia.

Keskeiset tunnusluvut

	% -muutos						Keskimäärin	
	2016	2017	2018*	2019 ^E	2020 ^E	2021 ^E	2014–18	2019–23 ^E
Vienti	5,8	9,5	-5,2	-1,0	-1,0	-1,0	2,4	-1,0
Vientihinta	-1,8	1,0	4,5	2,8	0,7	0,8	1,2	1,0
<i>Tuottavuuden osatekijät</i>								
Tuotanto (arvonlisäys)	0,8	8,0	-2,7	0,0	0,6	0,3	0,6	0,5
- Työpanos	1,2	2,3	0,4	-1,3	-2,4	-2,3	-1,4	-1,6
- Työn tuottavuus	-0,3	5,6	-3,1	1,3	3,1	2,7	2,0	1,4
- Pääomavaltaituminen	-0,8	-1,5	-0,4	0,2	0,6	0,7	-0,2	0,4
- Kokonaistuottavuus	0,5	7,2	-2,8	1,1	2,4	2,0	2,3	1,0

Lähteet: Tilastokeskus, Tulli, Etla.

Puutuoteteollisuuden hyödykevirrat vuonna 2017

PANOSKÄYTTÖ

Metsätalous
Liikenne
Tuonti
Muut panokset
Energia
Kauppa
Työvoimakustannukset
Pääomakustannukset

Sisäinen välituotekäyttö

Puutuote-
teollisuus
6,4 mrd. EUR

TUOTOS

Paperiteollisuus
Muu teollisuus
Rakentaminen
Vienti
Muu käyttö

Lähde: Tilastokeskus.

ETLA S19.1/a13c

SAHATAVARAN KYSYNTÄ VÄHENEE TÄNÄ VUONNA EUROOPASSA, KUN RAKENTAMISEN KASVUVAUHTI HIDASTUU 2 PROSENTTIIN

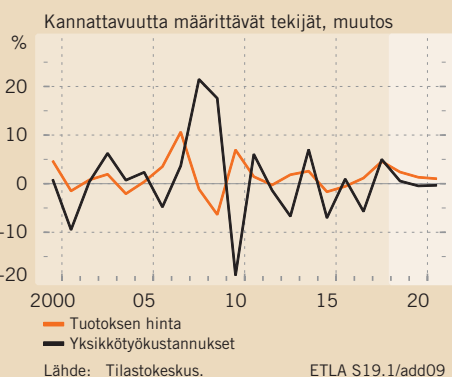
Euroopassa rakentamisen kasvuvauhti hidastui viime vuonna 2,8 prosenttiin Euroconstruct-organisaation ennakkotietojen mukaan. Euroconstruct-verkoston kuuluu edustajia 19 maasta. Rakentamisella on suuri vaikutus puutavaraotteiden kysyntään. Rakentamisen kasvuun myötävaikuttavat maahanmuutto, verotulojen kasvu, kotitalouksien tulojen nousu ja asuntolainojen matalat korot.

Rakentaminen kasvaa tänä vuonna 2 prosenttia Euroopassa Euroconstructin marraskuussa tekemän arvion mukaan. Vuonna 2020 kasvu hidastuu 1,6 prosenttiin ja vuonna 2021 rakentaminen kasvaa vain 1,3 prosenttia. Korjausrakentaminen kasvaa nopeammin kuin uudisrakentami-

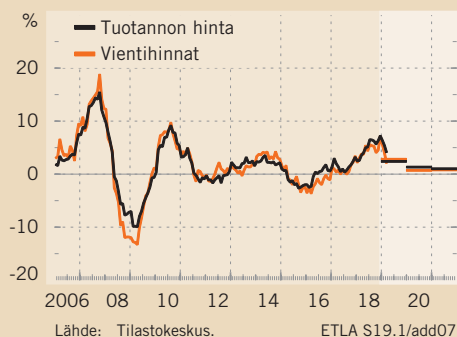
nen. Vuosina 2019-2021 rakentaminen kasvaa huomattavasti nopeammin Itä-Euroopassa kuin Länsi-Euroopassa. Tänä vuonna Itä-Euroopassa kasvu kertyy 9,1 prosenttia ja Länsi-Euroopassa 1,5 prosenttia. Ensi vuonna vastaavat kasvuluvut ovat 3,9 prosenttia ja 1,4 prosenttia.

Tänä vuonna rakentamisen kasvuvauhti on kovinta Unkarissa ja Puolassa (10 %). Portugalissa ja Tsekin tasavallassa rakentaminen kasvaa 7 prosenttia, Alankomaissa ja Espanjassa 5 prosenttia. Irlanti, Espanja ja Portugali ovat elpymässä hyvin syvästä rakennustuotannon pudotuksesta. Unkarissa valtion uudet toimenpiteet kannustavat asuntojen uudisrakentamiseen.

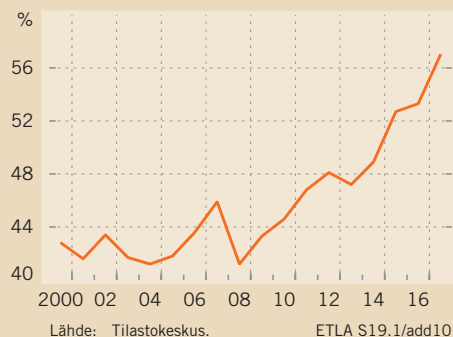
Kannattavuus

Hintojen muutos

Omavaraisuusaste

Vuonna 2020 rakennustuotannon kasvu Itä-Euroopassa hidastuu tuntuvasti 3,9 prosenttiin. Rakennustuotanto kasvaa eniten Portugalissa (6 %), Puolassa (5 %) ja Belgiassa (5 %). Tsekin tasavallassa, Norjassa ja Alankomaissa rakentaminen lisääntyy noin 4 prosenttia. Saksassa rakentaminen supistuu 0,6 prosenttia.

Vientimarkkinoilla sahatavaran ja vanerin kysynnän kasvu hidastuu lähivuosina, kun rakentamisen vauhti Euroopassa hiljenee. Sahatavaran tärkeimmät viejamaat olivat vuonna 2017 Kanada (osuus 22 % viennin arvolla mitattuna), Venäjä (10,3 %), Yhdysvallat (9,8 %), Ruotsi (7,9 %), Saksa (5,5 %), Suomi (5,3 %), Thaimaa (3,9 %) ja Itävalta (3,8 %).

PUUTAVARATEOLLISUUDEN VIENNI VÄHENEE MYÖS TÄNÄ VUONNA

Puutavarateollisuuden viennin arvo väheni viime vuonna prosenttiin. Rakennuspuusepän tuotteiden, lehtipuuvanerin ja puutalojen vienti oli laskussa. Koko puutavarateollisuuden viennin määrä väheni 5,2 prosenttia vuonna 2018. Sahatavaran vientimäärä väheni, vaikka tuotanto olikin nousussa.

Toimiala valmistaa sahatavaraa, vanereita ja puutuotteiden jatkojalosteita.

Toimialan osuus Suomen ¹⁾	%
teollisuuden jalostusarvosta	3,2
bruttokansantuotteesta	0,7
tavaraviennistä	4,8

¹⁾ Käyvin hinnoin vuonna 2017.

Suurimmat yritykset vuonna 2017

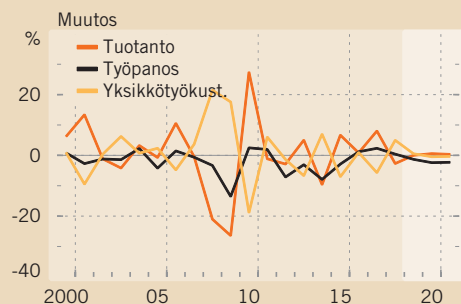
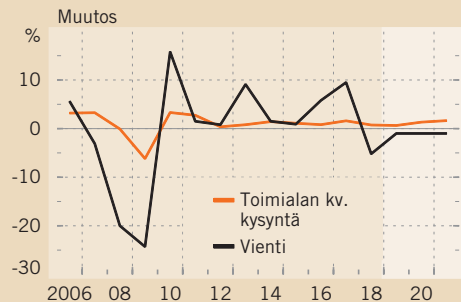
	Liikevaihto, milj. e	Henkilöstö ¹⁾
Stora Enso Wood Products	1 669,0	4 031
UPM - Vaneri	484,0	2 454
Metsä Wood	459,9	1 428
Versowood Group konserni	352,9	758
Koskitukki konserni	270,5	1 080

¹⁾ Globaali.

Etlan maaliskuun ennusteen mukaan Suomen puutavarateollisuuden viennin määrä supistuu prosentin sekä tänä että ensi vuonna. Sahatavaran ja muiden puutuotteiden viennin arvo jäi kuluvan vuoden tammi-helmikuussa edellisvuoden lukemiin. Alan vientimäärä supistui vajaat 5 prosenttia. Kotimaassa talonrakentamisen kasvu pysähtyy tänä vuonna, joten sahatavaran kysyntä on vähenemässä.

Eurooppa on perinteisesti ollut Suomen sahatavaran viennin tärkein markkina-alue. Kuluvan vuoden tammi-helmikuussa Iso-Britannia oli edelleen toiseksi tärkein vientimaa, ja sen osuus puutavarateollisuutemme viennistä oli runsaat 10 prosenttia. Saksa oli neljänneksi tärkein vientimaa, ja sen osuus alan viennistämme oli vajaat 9 prosenttia. Vienti Isoon-Britanniaan ja Saksaan oli arvoltaan vahvassa kasvussa. Toimitukset Ruotsiin ja Viroon olivat laskussa.

Kysyntä, vienti ja tuotanto

Lähteet: Tilastokeskus, OECD, Tulli, NIGEM, Etlä.

ETLA S19.1/add01

Aasia on toiseksi suurin markkina-alue. Japani pysyi tammi-helmikuussa Suomen puutavarateollisuuden tärkeimpänä vientimaana runsaan 12 prosentin osuudellaan. Kiina oli viidenneksi tärkein vientimaa. Sen osuus alan viennistä oli 8,5 prosenttia, toimitukset putosivat arvoltaan 24 prosenttia vuodentakaisesta. Tähän ovat vaikuttaneet kiinalaisten tuojien suuret varastot sekä valtion pyrkimys muuttaa teollisuus ympäristöystävällisemmäksi. Niinpä saastuttavia tehtaita on suljettu, mikä on koskenut myös huonekaluteollisuutta. Suomalaisyriykset vievät Kiinaan enimmäkseen kuusisahatavaraa, mitä käytetään nimenomaan huonekalujen sekä leikkikalujen valmistamiseen. Huonekalujen kulutuksen odotetaan jatkuvan hyvin vahvana.

Kiinassa havusahatavaran kulutus on vuodesta 2007 kasvanut kovaa vauhtia väestön vaurastumisen myötä. Niinpä havusahatavaran tuonti on kasvanut keskimäärin yli 20 prosentin vuosivauhtia.

Kilpailu Kiinan sahatavaran markkinoilla on kiristynyt. Venäjä, Kanada, Yhdysvallat ja Ruotsi ovat Suomen suurimpia kilpailijoita. Venäjällä sahatavaran tuotanto ja vienti Kiinaan on kasvanut uusien investointien myötä. Venäjän osuus Kiinan havusahatavaran tuonnista oli 57 prosenttia vuonna 2017. Kanadan osuus oli vajaat 20 prosenttia, Suomen noin 7 prosenttia ja Ruotsin 3 prosenttia. Pois lukien Venäjä, Suomi oli siten vuonna 2017 suurin eurooppalainen viejämaa. Wood from Finland -vienninedistämishjelma käynnistettiin vuonna 2015, ja se tähtää muun muassa Kiinaan suuntautuvan sahatavaran viennin kasvattamiseen.

Viennin arvolla mitattuna Japani on suomen sahatavaran viennin tärkein kohdema. Täältä viety mänty- ja kuusisahatavara on keskimääräistä korkealaatuisempaa. Ruotsi, Suomi ja Itävalta ovat ainoat Euroopan maat, jotka vievät merkittäviä määriä sahatavaraa Japaniin. Pohjois-Amerikka on kuitenkin Japanin suurin sahatavaran toimittaja. Suomesta viedään sahatavaran lisäksi runsaasti liimapuutuotteita kuten palkkeja.

Japanissa puurakenteisten erillistalojen määrä on nousussa, mikä kasvattaa sahatavaran kysyntää. Pitkällä aikavälillä sahatavaran tuontitarve kuitenkin alenee, koska halutaan lisätä kotimaisen puun käyttöä.

Aasian ohella Pohjois-Afrikka on noussut suomalaisen sahatavaran tärkeäksi vientialueeksi. Egypti oli kuluvan vuoden tammi-helmikuussa arvolla mitattuna puutuoteteollisuutemme kolmanneksi tärkein vientimaa, ja Algeria oli kymmenellä sijalla. Algeria poisti tuontilisenssit sahatavaralta vuoden 2018 alussa, mikä on huomattavasti helpottanut ulkomaankauppaa. Egyptiin viedään keskimääräistä halvempia sahatavaralaatuja. Määrissä mitattuna Egypti oli kuitenkin vuonna 2018 Suomesta viedyn mäntysahatavaran tärkein kohdema. Noin puolet Suomen tavaraviennistä Egyptiin on puutavarateollisuuden vientiä, paperiteollisuuden osuus on neljännes.

Kysyntä Pohjois-Afrikan sahatavaramarkkinoilla on vahvaa. Puutuotteita tarvitaan jatkossakin inf-

Vientiosuudet alueittain tammi-helmikuu 2019

	Arvo, milj. eur	Osuus, %	Muutos, %
Kaikki maat	474	100,0	0
Eurooppa	263	55,5	6
- EU28	242	51,2	7
- Euroalue	147	31,0	8
Kaukoit	114	24,1	-14
Lähi- ja Keski-itä	21	4,5	-10
Pohjois-Afrikka	64	13,5	9
Japani	58	12,2	-7
Iso-Britannia	51	10,8	13
Egypti	47	9,8	41
Saksa	42	8,9	8
Kiina	40	8,5	-24
Ranska	23	4,9	1
Ruotsi	21	4,4	-5
Alankomaat	20	4,2	2
Viro	17	3,5	-6
Algeria	13	2,6	-26

Lähde: Tulli.

rastruktuurin kehittämiseen, ja pitkällä aikavälillä nopea väestön kasvu lisää selvästi rakentamisen ja rakennusmateriaalien kysyntää.

SUOMEEN SUUNNITELLAAN UUTTA SAHAA

Metsä Wood on äskettäin investoinut noin 100 miljoonaa euroa Suomeen ja Viroon, josta noin puolet Suomeen. Äänekosken sellu- ja kartonkiteollisuuden tehdasalueelle rakennettiin uusi koivuviulun sorvaus- ja kuivauslinja. Linjan viilutuotanto jalostetaan vaneriksi uudella koivuvaneritehtaalla, joka on rakennettu Viron Pärnuun. Investoinnin arvo on 55 miljoonaa euroa. Tuotanto käynnistyi viime vuoden elokuussa, ja viimeiset tuotantolinjat käynnistettiin kuluvan vuoden maaliskuussa. Vuoden 2019 loppuun mennessä tuotantokapasiteetti on täydessä käytössä.

Lisäksi Metsä Wood on rakentanut uuden Kertopuun tuotantolinjan Punkaharjun tehtaalleen. Investoinnin arvo on 52 miljoonaa euroa. Uusi tuotantolinja käynnistettiin tuotannolliseen testiajoon kuluvan vuoden maaliskuussa.

UPM on Euroopan johtava vanerinvalmistaja. Yhtiöllä on 6 vaneritehdasta, joista 4 sijaitsee Suomessa. Lisäksi yhtiöllä on yksi viilutehdas ja 4 sahaa Suomessa.

UPM:n Chudovon vaneritehdas Venäjällä perustettiin vuonna 1990 ja sitä laajennettiin vuonna

2008. Tehtaalla valmistetaan vanereita rakentamiseen, huonekaluteollisuuteen, sisustamiseen, kuljetusvälineiteollisuuteen ja LNG-laivanrakentamiseen. Suurin osa tehtaan tuotannosta, noin 70 prosenttia, menee Euroopan markkinoille. Tehdas työllistää yli 600 henkilöä. UPM käynnisti vuoden 2017 lopulla Chudovon vaneritehtaan 50 miljoonan euron arvoisen laajennusinvestoinnin. Tuotevalikoima laajenee, ja vuosittainen tuotantokapasiteetti nousee 110 kuutiometristä 155 kuutiometriin. Kuluvan vuoden huhtikuussa uusi tuotantolinja oli tuotannollisessa koekäytössä, ja ensimmäiset vaneritoimitukset aloitettiin. Investointiprojekti valmistuu syyskuun loppuun mennessä.

UPM:n Otepään koivuvaneritehdas Virossa perustettiin vuonna 2000, ja se on Viron suurin vanerinvalmistaja. Uusi vanerin tuotantolinja valmistui marraskuussa 2016. Otepään vaneritehtaan 40 miljoonan euron laajennusinvestoinnin myötä tuotantokapasiteetti lähes kaksinkertaistui. Edellisen kerran tehdasta laajennettiin vuonna 2008. Tehtaan vanerista 95 prosenttia viedään pääasiassa Keski-Eurooppaan.

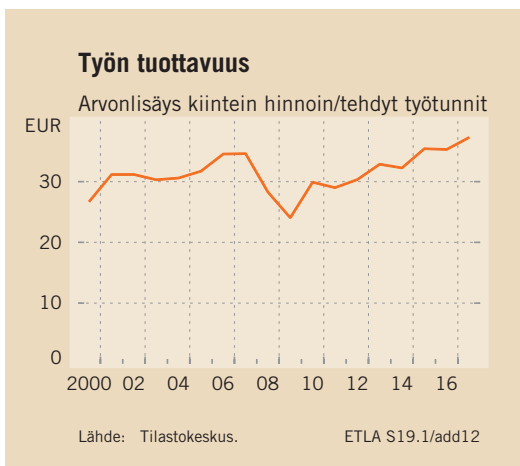
Stora Enso puolestaan omistaa neljä sahaa Suomessa sekä sahat Impilahdessa ja Nebolchissa Lounais-Venäjällä. Lisäksi sillä on sahoja Baltian maissa, Ruotsissa ja Keski-Euroopassa.

Metsä Fibre ilmoitti huhtikuun lopulla investoivansa 200 miljoonaa euroa uuden mäntysahan rakentamiseen Raumalle. Lopullinen päätös tehdään ensi vuonna. Suomessa yhtiöllä on ennestään 5 sahaa. Venäjällä Metsä Fibre omistaa Metsä Svir -sahalaitoksen Podporozhessa, saha valmistui vuonna 2006. Noin 90 prosenttia tehtaan tuotannosta menee vientiin.

Koskisen Oy puolestaan valmistaa koivusahatarvaa Sheksnassa Venäjällä. Suomessa yhtiöllä on kolme tuotantolaitosta ja Puolassa yksi.

TUOTTAVUUDEN NOUSU JATKUI VUONNA 2017, VAIKKA TEHTYJEN TYÖTUNTIEN MÄÄRÄ KASVOI HIEMAN

Vuoden 2009 taantuman jälkeen puutavarateol-

lisuuden tuottavuus on noussut takaisin vuoden 2007 tasolle ja vuonna 2017 jo hieman ylittänyt sen. Toimialan arvonlisäys on sen sijaan pysyvästi jäänyt matalammaksi. Tuottavuuden nousu on siis työllisyyden laskun ansiota. Vuonna 2017 tehtyjen työtuntien määrä nousi hieman. Arvonlisäyksen volyymi nousi kuitenkin enemmän kuin työllisyys, jolloin tuottavuus kasvoi vajaat 6 prosenttia.

Kemianteollisuus

Kemianteollisuuden tuotteiden osuus koko Suomen tavaraviennin arvosta oli 18,5 prosenttia kuluvan vuoden tammi-helmikuussa. Öljytuotteiden osuus oli 7,9 prosenttia, kemikaalien ja kemiallisten tuotteiden 7,2 prosenttia, lääkeaineiden 1,2 prosenttia ja kumi- ja muovituotteiden 2,2 prosenttia.

Kemianteollisuuden viennin määrä väheni 3,5 prosenttia viime vuonna. Tänä ja ensi vuonna alan viennin määrä kasvaa Etlan arvioiden mukaan runsaan prosentin. Tuotanto kasvaa vajaat 3 prosenttia tänä vuonna ja prosentin ensi vuonna.

Tuotantomäärä nousi kuluvan vuoden tammi-maaliskuussa 1,7 prosenttia vuodentakaisesta. Kemianteollisuuden uusien tilausten arvo oli tammi-maaliskuussa 1,7 prosenttia vuodentakaista suurempi.

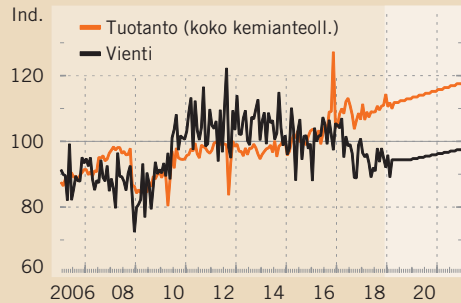
Suomessa kemianteollisuus työllistää suoraan 34 000 henkilöä. Peruskemikaaleja sekä kumi- ja muovituotteita valmistavat yritykset ovat alan suurimmat työllistäjät. Ulkomaisissa tytäryhtiöissä työskenteli noin 28 000 henkilöä vuonna 2016. Myös kemianteollisuudessa globaalin kysynnän painopiste on viimeisten kymmenen vuoden aikana siirtynyt Kiinaan.

Kemianteollisuuden kiinteät investoinnit lisääntyivät vuonna 2017 peräti 44 prosenttia edellisvuodesta, jolloin investointien kokonaisarvo (ml. t&k) kohosi 1,5 miljardiin euroon. Viime vuonna investointien arvioidaan jääneen noin 1,2 miljardiin euroon. Kemianteollisuus ry:n ja EK:n investointitiedustelun mukaan kemianteollisuuden investoinnit nousevat tänä vuonna noin 1,4 miljardiin euroon. Suurin osa alan investoinneista on tuotantokapasiteetin korvaamista. Vuosittain noin 400 miljoonaa euroa investoinneista liittyy kuitenkin tutkimukseen ja tuotekehitykseen.

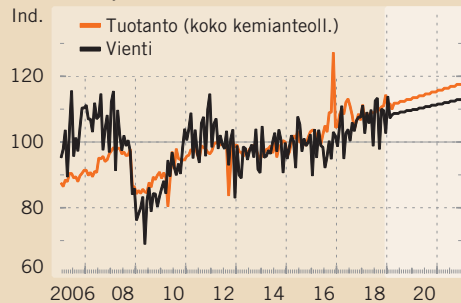
Alan työllisyys on ollut laskussa vuodesta 2000 aina viime vuosiin asti. Tuottavuus on tasais-

Vienti, tuotanto ja tilaukset

Kemikaalit
Vienti ja tuotanto, määrä 2015=100, kausitas.

Kumi- ja muovituoteteollisuus
Vienti ja tuotanto, määrä 2015=100, kausitas.

Kemianteollisuus

Lähteet: Elinkeinoelämän keskusliitto, Tilastokeskus, Tulli.

ti nousut, muutamia vuosia lukuun ottamatta. Kemianteollisuuden kiinteähintainen arvonlisäys kohosi 13 prosenttia vuonna 2016 ja 6 prosenttia vuonna 2017. Alan tuottavuus nousi saman verran. Ennakkotietojen mukaan arvonlisäyksen volyyymi kasvoi viime vuonna 0,6 prosenttia vuodentakaisesta.

KEMIKAALIEN VALMISTUS

Isossa-Britanniassa kemikaalien tuotanto kasvoi tammi-maaliskuussa 9 prosenttia ja Saksassa tuotanto putosi 6 prosenttia

EU28-maiden kemikaalien tuotanto nousi keskimäärin jo vuonna 2010 takaisin samalle tasolle kuin se oli vuoden 2008 ensimmäisellä vuosipuol-

Keskeiset tunnusluvut

	% -muutos						Keskimäärin	
	2016	2017	2018*	2019 ^E	2020 ^E	2021 ^E	2014–18	2019–23 ^E
Vienti	10,7	1,1	-3,5	1,4	1,4	1,6	-1,2	1,7
Vientihinta	-9,3	11,4	11,3	-1,5	1,9	0,7	-1,8	0,5
<i>Tuottavuuden osatekijät</i>								
Tuotanto (arvonlisäys)	12,8	5,6	-3,6	1,9	0,9	1,3	2,4	1,5
- Työpanos	-0,2	1,0	-0,3	-0,2	-0,7	-0,6	-0,4	-0,5
- Työn tuottavuus	13,0	4,5	-3,3	2,1	1,6	1,9	2,8	0,9
- Pääomavaltaituminen	-0,1	0,6	0,8	0,9	1,2	0,9	0,6	0,9
- Kokonaistuottavuus	13,2	3,9	-4,0	1,2	0,4	1,0	2,2	0,0

Lähteet: Tilastokeskus, Tulli, Etlä.

Kemianteollisuuden hyödykevirit vuonna 2017

PANOSKÄYTTÖ

Liikenne
Muut palvelut
Tuonti
Muu panoskäyttö
Työvoimakustannukset
Pääomakustannukset

Kemianteollisuus
20,2 mrd. EUR

Sisäinen väliuotekäyttö

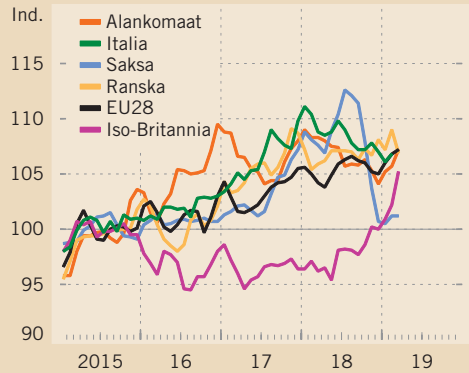
TUOTOS

Maatalous
Paperiteollisuus
Rakentaminen
Liikenne
Muut palvelut
Vienti
Kulutus
Muu käyttö

liskolla. Virossa ja Isossa-Britanniassa tuotanto oli kuitenkin vielä vuoden 2019 tammi-maaliskuussa huomattavasti pienempi kuin vuonna 2008. Italiassa ja Latviassa tuotantomäärä oli hieman pienempi. Euroopan unionissa kemikaalien tuotanto (ml. lääkeaineet) on ollut tasaisessa kasvussa vuodesta 2014 lähtien. Vuoden 2019 tammi-maaliskuussa tuotantomäärä oli 15 prosenttia suurempi kuin vuoden 2008 vastaavana ajankohtana.

Kemian perusteellisuuden tuotantomäärät kasvoivat EU-maissa kuluvan vuoden tammi-maaliskuussa keskimäärin 2,9 prosenttia vuodentakaisesta. Muun muassa Belgiassa, Kreikassa, Liettuassa, Tanskassa, Puolassa, Itävallassa ja Bulgariassa tuotantomäärät ovat tänä vuonna nousseet selvästi keskimääräistä enemmän. Isos-

Kemikaalien tuotanto (ml. lääkeaineet), 2015=100, kausitas., 3kk lka

Lähde: Eurostat.

ETLA S19.1/adfgh11

Hintojen muutos

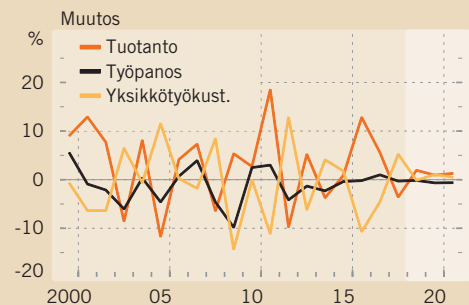
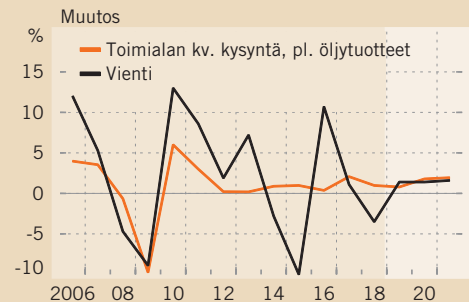
— Tuotannon hinta
— Vientihinnat

Lähde: Tilastokeskus.

ETLA S19.1/adfgh07

Kysyntä, vienti ja tuotanto

Lähteet: Tilastokeskus, OECD, Tulli, NIGEM, Etlä.

ETLA S19.1/adfgh01

sa-Britanniassa tuotanto lisääntyi tammi-maaliskuussa 9 prosenttia ja Ranskassa prosentin vuodontakaiseen verrattuna. Saksassa tuotanto putosi 6 prosenttia, Italiassa 2 prosenttia ja Alankomaissa prosentin.

Suurin osa alan Suomessa tuotetuista kemikaaleista myydään kotimaahan. Sellu- ja paperitehtaat ovat peruskemikaalien tärkein asiakasryhmä. Myös kaivosteollisuus käyttää kemikaaleja.

Kemikaalien ja kemiallisten tuotteiden (ml. lääkeaineet) vientimäärä supistui viime vuonna 4,6 prosenttia edellisvuodesta. Kuluvan vuoden tammi-helmikuussa kemikaalien ja kemiallisten tuotteiden viennin arvo supistui prosentin vuodontakaisesta. Lääkeaineiden ja lääkkeiden viennin arvo väheni niin ikään prosentin. Arvioimme maaliskuussa, että kemikaalien ja kemiallisten

tuotteiden (ml. lääkeaineet) vientimäärä jää tänä vuonna edellisvuoden lukemiin. Ensi vuonna vienti kasvaa prosentin. Tuotanto kasvaa tänä ja ensi vuonna vajaan prosentin.

ÖLJYTUOTTEIDEN VALMISTUS

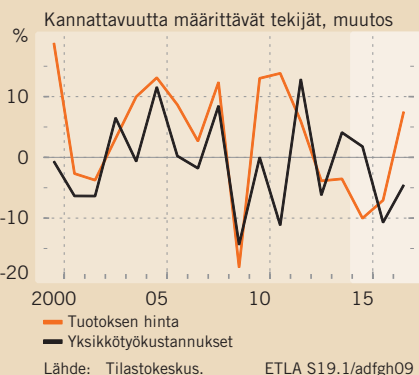
Koko maailman öljyn kysyntä kasvaa 1,4 prosenttia vuonna 2019

Öljytuotteiden viennin määrä supistui viime vuonna laskelmiemme mukaan vajaat 4 prosenttia. Arvioimme, että öljytuotteiden vienti kasvaa tänä vuonna runsaat 2 prosenttia. Tuotanto kasvaa tänä vuonna 6 prosenttia ja ensi vuonna runsaan prosentin.

Toimialalla tapahtuu ajoittain myös globaalia välityskauppaa. Välityskaupassa suomalainen yritys ostaa tavaran ulkomailta ja myy sen eteenpäin ulkomaille. Kauppa kirjataan kansantalouden tilinpidossa vientiin vaikka tavarat eivät ole kulkeneet Suomen kautta.

Öljytuotteiden viennistämme noin 90 prosenttia kuuluu toimialaluokkaan HN2710 maaöljyt ja bitumisista kivennäisistä saadut öljyt. Kyseisen tuoteryhmän koko maailman viennissä Suomi oli vuonna 2016 sijalla 26.

Kannattavuus

Lähde: Tilastokeskus. ETLA S19.1/adfgh09

Toimiala valmistaa kemikaaleja ja kemiallisia tuotteita, öljytuotteita sekä kumi- ja muovituotteita.

Toimialan osuus Suomen ¹⁾	%
teollisuuden jalostusarvosta	14,2
bruttokansantuotteesta	3,0
tavaraviennistä	19,2

¹⁾ Käyvin hinnoin vuonna 2017.

Suurimmat yritykset vuonna 2017

	Liikevaihto, milj. e	Henkilöstö
Neste konserni	13 217,0	5 300
Kemira konserni	2 486,0	4 780
Nokian Renkaat konserni	1 572,5	4 630
Uponor konserni	1 170,4	3 990
Orion konserni	1 084,6	3 510

Vientiosuudet alueittain tammi-helmikuu 2019

	Arvo, milj. eur	Osuus, %	Muutos, %
Kemikaalit ja kemialliset tuotteet			
Kaikki maat	790	100,0	-1
Eurooppa	575	72,7	1
- EU28	465	58,9	5
- Euroalue	273	34,5	0
Kaukoitää	100	12,7	-13
Pohjois-Amerikka	68	8,6	-9
Ruotsi	79	10,0	6
Saksa	77	9,7	11
Yhdysvallat	63	8,0	-12
Venäjä	63	8,0	-11
Alankomaat	59	7,4	-17
Öljytuotteet			
Kaikki maat	869	100,0	2
Eurooppa	698	80,4	6
- EU28	666	76,6	6
- Euroalue	384	44,2	45
Pohjois-Amerikka	86	9,9	311
Pohjois-Afrikka	43	4,9	-71
Ruotsi	227	26,2	14
Alankomaat	107	12,3	39
Belgia	94	10,9	36
Yhdysvallat	86	9,9	311
Espanja	53	6,1	772073
Kumi- ja muovituotteet			
Kaikki maat	240	100,0	5
Eurooppa	209	86,8	6
- EU28	168	69,8	9
- Euroalue	85	35,3	12
Kaukoitää	10	4,0	-18
Pohjois-Amerikka	14	5,8	23
Ruotsi	49	20,3	7
Saksa	30	12,6	15
Venäjä	18	7,4	-2
Norja	16	6,5	0
Puola	12	5,1	12

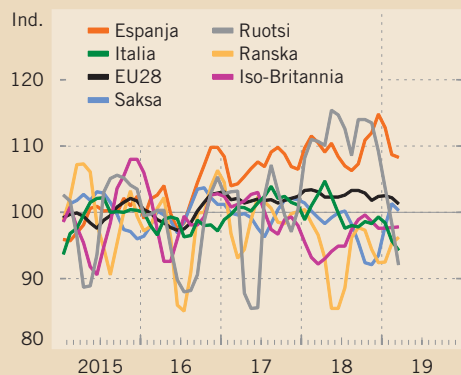
Lähde: Tulli.

Maailman suurimmat raakaöljyn tuottajamaat olivat vuonna 2018 Yhdysvallat, Venäjä, Saudi-Arabia, Kanada, Irak, Kiina ja Iran. Koko maailmassa on vajaat 700 öljynjalostamo, joista Euroopassa sijaitsi 90 vuonna 2017. EU-maista eniten jalostamokapasiteettia on Saksassa, Italiassa, Ranskassa, Isossa-Britanniassa, Espanjassa, ja Alankomaissa. Yhdysvalloissa oli 135 jalostamo vuonna 2018.

EU28-maiden öljytuotteiden tuotanto oli vuoden 2019 tammi-maaliskuussa keskimäärin 10,9 prosenttia alemmalla tasolla kuin vastaavana ajanjaksona vuonna 2008. Ranskassa tuotanto oli 32 prosenttia pienempi, Italiassa 31 prosenttia pienempi, Isossa-Britanniassa 24 prosenttia, Saksassa 11 prosenttia, Alankomaissa 10 prosenttia ja Ruotsissa 9 prosenttia pienempi. Espanjassa tuotanto oli 8 prosenttia suurempi kuin vuoden 2008 tammi-maaliskuussa.

Öljytuotteiden valmistus laski EU28-maissa kulluvan vuoden tammi-maaliskuussa keskimäärin vajaat 2 prosenttia vuodentakaisesta. Ruotsissa tuotanto putosi peräti 17 prosenttia. Italiassa tuotanto väheni 8 prosenttia, Espanjassa 2 prosenttia, Alankomaissa vajaat 2 prosenttia ja Ranskassa

Öljytuotteiden tuotanto, 2015=100, kausitas., 3kk ika

Lähde: Eurostat.

ETLA S19.1/adfgh08

sa puolisen prosenttia. Virossa tuotanto kohosi 17 prosenttia, Itävallassa 13 prosenttia, Isossa-Britanniassa 6 prosenttia ja Saksassa runsaan prosentin.

International Energy Agency arvioi kuluvan vuoden huhtikuussa, että koko maailman öljyn kysyntä kasvaa 1,4 prosenttia vuonna 2019. OECD-maiden öljyn kysyntä lisääntyy 0,6 prosenttia. Euroopan OECD-maiden kysyntä nousee 0,4 prosenttia ja Amerikan kysyntä kohoaa 1,1 prosenttia. OECD:hen kuuluvien Aasian maiden öljyn kysyntä vähenee prosentin. Muiden kuin OECD-maiden kysyntä kasvaa tänä vuonna 2,2 prosenttia. Aasiassa öljyn kysyntä lisääntyy 3,2 prosenttia ja Keski-idässä kysyntä nousee 0,6 prosenttia.

Kymmenen suurimman kuluttajamaan osuus koko maailman öljyn kulutuksesta on noin 60 prosenttia International Energy Agency'n mukaan. Suurimmat kuluttajamaat ovat Yhdysvallat, Kiina, Intia, Japani, Venäjä, Saudi-Arabia, Brasilia, Etelä-Korea, Kanada ja Saksa. Kiinassa kysyntä lisääntyy 3,4 prosenttia vuonna 2019 ja Intiassa 5 prosenttia.

Suomessa öljytuotteiden viennin arvo nousi kuluvan vuoden tammi-helmikuussa 2 prosenttia edellisvuodesta. Etlan arvion mukaan hinnat kohosivat tammi-helmikuussa keskimäärin vajaan 5 prosenttia vuodentakaisesta, joten alan vientimäärä väheni vajaan 3 prosenttia vuodentakaisesta.

Täällä valmistetuista öljytuotteista kaasuöljyt (dieselöljyt) ja moottoribensiini ovat tärkeimmät vientituotteet. Tullin tilastojen mukaan kaasuöljyjen osuus toimialan viennin arvosta oli 45 prosenttia kuluvan vuoden tammi-helmikuussa. Moottoribensiinin (ml. lentobensiini) osuus oli 32 prosenttia.

Kaasuöljyjen tärkeimmät vientimaat olivat tammi-helmikuussa Ruotsi, Espanja, Marokko, Latvia ja Belgia. Näiden maiden osuus kaasuöljyjen kokonaisviennin arvosta oli 79,5 prosenttia. Suomessa jalostetun moottoribensiinin (ml. lentobensiini)

tärkeimmät vientimarkkinat olivat tammi-helmikuussa Yhdysvallat, Alankomaat, Iso-Britannia, Ruotsi ja Irlanti. Niiden osuus bensiinin viennistä oli 89 prosenttia.

Eurooppa on maailman suurin biodieselin tuottaja ja kuluttaja

Eurooppa on maailman suurin uusiutuvan dieselin markkina, sen osuus oli 51 prosenttia vuonna 2016. Pohjois-Amerikan osuus oli 16 prosenttia ja Etelä-Amerikan osuus 15 prosenttia. Biopolttoaineiden käytön odotetaan lisääntyvän autoissa ja laivoissa kaikilla kehittyneillä markkinoilla. EU:ssa biodieselin suurimmat markkinat ovat Saksassa, Ranskassa, Italiassa ja Espanjassa. EU15-maissa dieselautojen osuus uusista henkilöautoista oli 44,8 prosenttia vuonna 2017. Osuus pienehi selvästi edellisvuodesta. Saksassa osuus oli 38,7 prosenttia.

Euroopan suurimmat biodieselin tuottajamaat olivat vuonna 2017 Saksa, Ranska, Alankomaat, Espanja ja Puola. Suomessa Neste valmistaa uusiutuvaa NEXBTL-dieseliä ja lisäksi UPM on käynnistänyt biodieselin tuotannon Lappeenrannassa. Kiinalainen Kaidi suunnittelee biodieseliä valmistavan jalostamon rakentamista Kemiin. Hankkeelle myönnettiin ympäristölupa huhtikuussa 2018, mutta investoinnista päätetään aikaisintaan vuonna 2021. Toteutuessaan investoinnin suuruus olisi noin 900 miljoonaa euroa.

EU:ssa biodieselin kulutus on suurempi kuin tuotanto. Biodieseliä myös tuodaan Eurooppaan Yhdysvalloista, Brasiliasta, Argentiinasta ja Indonesiasta. Yhdysvallat ja Brasilia dominoivat koko maailman biopolttoaineiden (bioetanoli, biodiesel, biokaasu, puhdas kasviöljy, puukaasu) kysyntää ja tuotantoa.

EU:n parlamentin ja neuvoston RES-direktiivissä, joka koskee uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käytön edistämistä, on asetettu kansalliset tavoitteet jokaiselle jäsenvaltiolle. Suomen tavoitteena on että 38 prosenttia energian loppukulutuksesta vuonna 2020 on uusiutuvaa energiaa.

EU:n uusiutuvan energian direktiivin mukaan uusiutuvan energian osuuden energian loppukulutuksesta tulisi olla 20 prosenttia ja liikenteen energiankäytössä 10 prosenttia vuoteen 2020 mennessä.

Suomen valtion tavoite on että osuus liikenteen energian loppukulutuksesta olisi 20 prosenttia vuonna 2020 ja 40 prosenttia vuoteen 2030 mennessä. Yhdysvaltojen tavoite on 20 prosenttia vuoteen 2022 mennessä.

KUMI- JA MUOVITUOTTEIDEN VALMISTUS

Kumi- ja muovituotteiden tuotanto kasvaa vajaan prosentin tänä vuonna

Kumi- ja muovituotteiden valmistus lisääntyi EU-maissa tammi-maaliskuussa 0,5 prosenttia vuodentakaisesta. EU-28 maiden tuotanto on nyt vain 0,7 prosenttia suurempi kuin vuoden 2008 tammi-maaliskuussa.

Suomessa tuotanto kasvaa vajaan prosentin tänä vuonna ja vajaan 2 prosenttia ensi vuonna. Kumi- ja muovituotteiden vienti lisääntyi viime vuonna vajaan 3 prosenttia. Tänä vuonna kasvua kertyy runsaat 2 prosenttia ja ensi vuonna alan vienti kasvaa puoliolista prosenttia.

Kumi- ja muovituotteiden viennin arvo nousi kuluvan vuoden tammi-helmikuussa 5 prosenttia edellisen vuoden vastaavasta ajanjaksosta. Vientimäärä kasvoi vajaan 4 prosenttia. Kumi- ja muo-

vituuotteiden viennistä runsaat 70 prosenttia on muovituotteiden vientiä.

Kumituotteiden vienti kasvoi tammi-helmikuussa 7 prosenttia vuodentakaisesta. Kumituotteiden tärkein asiakasryhmä on ajoneuvoja valmistava teollisuus. Uusien kumirenkaiden osuus kumituotteiden viennistä oli lähes kolme neljäsosaa. Tammi-helmikuussa uusien kumirenkaiden vienti nousi arvoltaan 9 prosenttia vuodentakaisesta. Ruotsi, Saksa ja Norja olivat tärkeimmät vientimaat. Niiden yhteenlaskettu osuus uusien kumirenkaiden viennistä oli 61 prosenttia. Vienti Ruotsiin oli vahvassa kasvussa.

Suomen muovituotteiden vienti nousi tammi-helmikuussa arvoltaan 4 prosenttia edellisvuodesta. Muoviteollisuuden kysynnästä Euroopassa 40 prosenttia tulee pakkaussektorilta. Muovituotteista 20 prosenttia menee rakentamiseen, 10 prosenttia autoteollisuuteen ja runsaat 6 prosenttia elektroniikkateollisuuteen ja runsaat 3 prosenttia maatalouteen.

Euroopan osuus koko maailman muovien tuotannosta oli PlasticsEurope-järjestön mukaan 19 prosenttia vuonna 2017. Kiinan osuus oli 29 prosenttia, Japanin 4 prosenttia ja muun Aasian 17 prosenttia. Saksan, Italian, Ranskan, Espanjan, Ison-Britannian ja Puolan yhteenlaskettu kysyntä oli 70 prosenttia koko Euroopan muovien kysynnästä vuonna 2017.

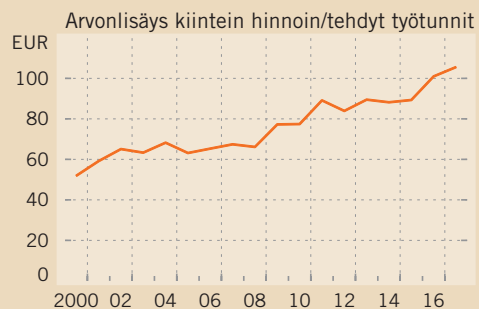
Omavaraisuusaste

Lähde: Tilastokeskus.

ETLA S19.1/adfgh10

Työn tuottavuus

Lähde: Tilastokeskus.

ETLA S19.1/adfgh12

Elintarviketeollisuus

ELINTARVIKKEIDEN VALMISTUS ON VAHVASSA KASVUSSA PUOLASSA JA LIETTUASSA

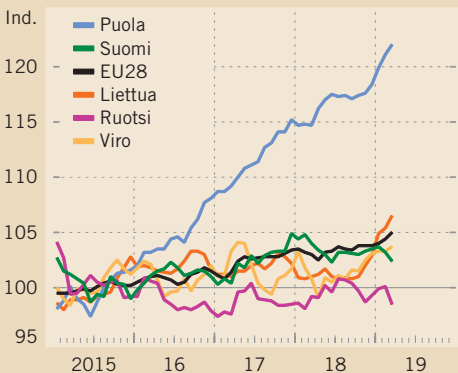
Elintarviketeollisuuden yrityksiä on EU:ssa noin 294 000, joista vajaat puolet on pieniä ja keski-suuria. Liikevaihdoltaan elintarviketeollisuus on suurin teollisuudenala EU:ssa. Se on myös eniten työllistävä ala: työntekijöitä on noin 4,5 miljoonaa, mikä vastaa noin 15 prosenttia tehdasteollisuuden työntekijöistä. Tehdasteollisuuden toimialoista elintarviketeollisuus on suurin työllistäjä Itävallassa, Belgiassa, Kroatiassa, Ranskassa, Kreikassa, Unkarissa, Irlannissa, Liettuassa, Alankomaissa, Puolassa, Portugalissa, Romaniassa, Espanjassa ja Isossa-Britanniassa. Suomessa on 1 700 elintarviketeollisuuden yritystä, jotka työllistävät noin 38 000 henkilöä. Yrityksistä runsaat 60 prosenttia työllistää vain 1–5 henkilöä.

EU-maiden elintarviketeollisuuden tuotanto laski vain vähän vuonna 2009 verrattuna muihin teollisuuden toimialoihin ja se nousi jo vuonna 2011 takaisin vanhoihin lukemiin. Vuosina 2012–2013

tuotantomäärät alenivat väliaikaisesti jonkin verran. Vuoden 2019 tammi-maaliskuussa EU-maiden tuotanto oli 5,4 prosenttia suurempi kuin vuoden 2008 tammi-maaliskuussa. Euroalueella vastaava luku oli 2,4 prosenttia, Puolassa 51 prosenttia, Romaniassa 26 prosenttia ja Liettuassa 23 prosenttia.

Suomessa ja Alankomaissa alan tuotanto väheni tuntuvasti vuosina 2014–2015 Venäjän tuonti-kiellon seurauksena. Ruotsissa elintarvikkeiden valmistus väheni trendinomaisesti vuodesta 2010 vuoteen 2015 kansainvälisten fuusioiden seurauksena.

Elintarviketeollisuuden tuotanto, 2015=100, kausitas., 3kk lka

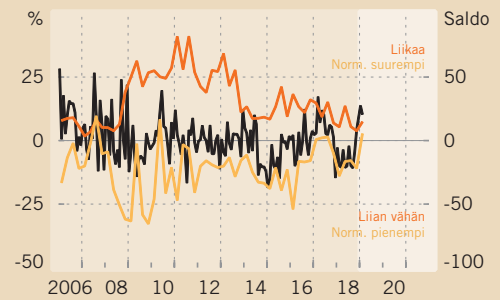

Lähde: Eurostat.

ETLA S19.1/ada08

Vienti, tuotanto ja tilaukset

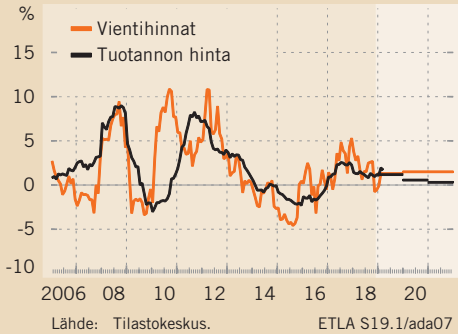
Vienti ja tuotanto, määrä 2015=100, kausitas.

— Viennin määrä, 12 kk:n muutos (ast. vas.)
 — Vientitilauuskanta, saldo (ast. oik.)
 — Kapasiteetti, saldo (ast. oik.)

Lähteet: Tilastokeskus, ETLA S19.1/ada02
 Tulli, Elinkeinoelämän keskusliitto.

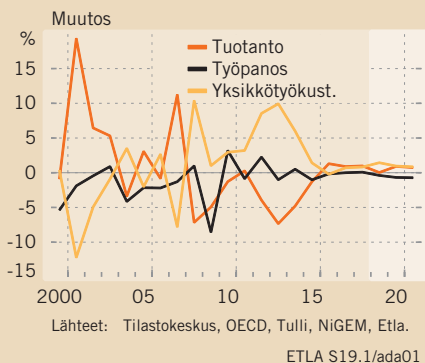
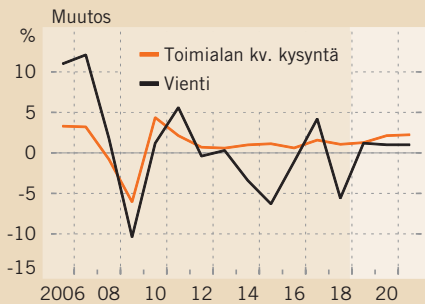
Hintojen muutos

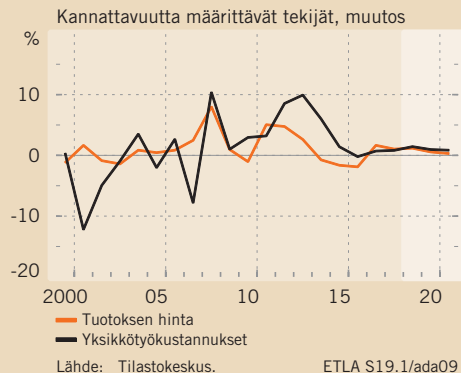
Elintarviketeollisuuden tuotanto nousi EU-maissa kuluvan vuoden tammi-maaliskuussa keskimäärin 2 prosenttia vuodentakaisesta. Puolan elintarvikkeiden tuotannon kasvu on viime vuosina ollut hyvin vahvaa. Kuluvan vuoden tammi-maaliskuussa tuotanto lisääntyi 6,4 prosenttia vuodentakaisesta. Liettuassa tuotanto piristyi ja kasvoi 5,4 prosenttia. Virossa tuotanto nousi 2,9 prosenttia. Suomessa elintarviketeollisuuden tuotanto väheni kuluvan vuoden tammi-maaliskuussa kausitasoitettuna 1,5 prosenttia vuodentakaisesta. Suurin osa alan tuotannosta jää kotimaan. Ruotsissa tuotanto väheni 0,7 prosenttia.

Unkarissa tuotantomäärät ovat selvästi lisääntyneet viime vuosien aikana. Vuoden 2019 ensimmäisellä neljänneksellä kasvua kertyi 5,5 prosenttia. Espanjassa tuotanto nousi 5,7 prosenttia

Kysyntä, vienti ja tuotanto

Kannattavuus

ja Isonsa-Britanniassa 4,3 prosenttia. Romaniassa elintarvikkeiden valmistus on lisääntynyt huomattavasti vuodesta 2012 lähtien. Kuluvan vuoden tammi-maaliskuussa tuotanto kuitenkin supistui prosentin vuodentakaisesta. Myös Alankomaissa, Ranskassa, Itävallassa ja Latvias-

sa elintarvikkeiden valmistus väheni viimevuotisesta.

Etlan maaliskuussa tehdyn ennusteen mukaan tuotanto kotimaassa jää tänä vuonna edellisvuoden lukemiin ja kasvaa prosentin ensi vuonna.

Keskeiset tunnusluvut

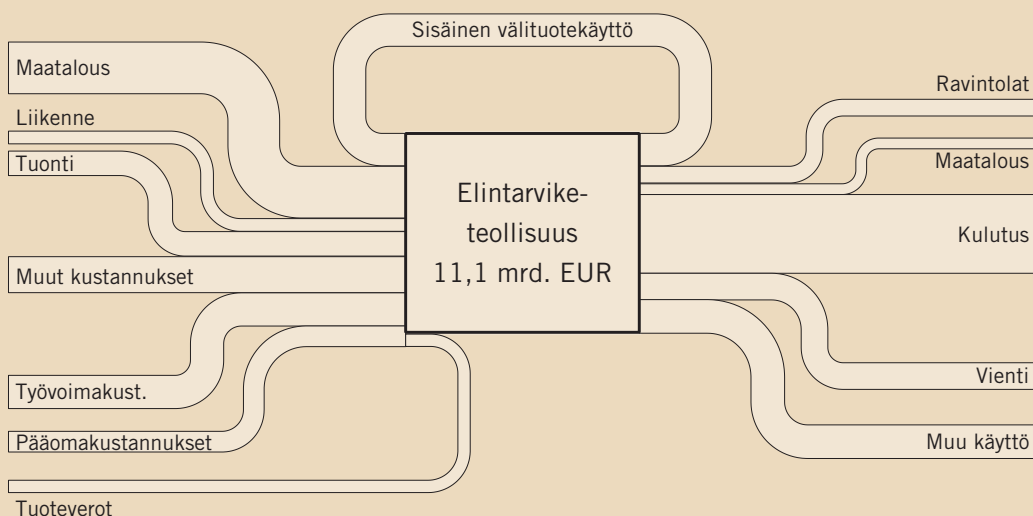
	% -muutos						Keskimäärin	
	2016	2017	2018*	2019 [€]	2020 [€]	2021 [€]	2014–18	2019–23 [€]
Vienti	-1,1	4,2	-5,6	1,2	1,0	1,0	-2,5	1,0
Vientihinta	0,3	2,7	1,8	1,3	1,5	1,5	-0,9	0,4
<i>Tuottavuuden osatekijät</i>								
Tuotanto (arvonlisäys)	1,3	0,9	1,0	0,0	0,9	0,7	-0,6	0,6
- Työpanos	-0,2	0,0	0,1	-0,4	-0,7	-0,7	-0,1	-0,6
- Työn tuottavuus	1,5	0,9	0,9	0,4	1,6	1,5	-0,5	1,2
- Pääomavaltaituminen	0,0	0,2	-0,1	0,2	0,4	0,4	0,0	0,3
- Kokonaistuottavuus	1,5	0,7	1,0	0,2	1,2	1,1	-0,5	0,9

Lähteet: Tilastokeskus, Tulli, Etlä.

Elintarviketeollisuuden hyödykevirrat vuonna 2017

PANOSKÄYTTÖ

TUOTOS

Lähde: Tilastokeskus.

ETLA S19.1/a13a

ALANKOMAAT, RANSKA, IRLANTI JA SAKSA VIEVÄT ARVOLTAAN ENITEN ELINTARVIKKEITA BRITANNIAAN

Saksa, Alankomaat ja Ranska ovat elintarvikkeiden suurimmat viejämaat EU:ssa. Kolme neljäsosaa alan viennistä suuntautuu muihin EU-maihin. Iso-Britannia on EU27-maiden suurin elintarvikkeiden kauppakumppani. Alankomaat, Ranska, Irlanti ja Saksa veivät arvoltaan eniten elintarvikkeita Isoon-Britanniaan vuonna 2017. Maa oli Irlannin tärkein elintarviketiennin kohdemaana vuonna 2017 ja Puolan toiseksi tärkein kohdemaana. Britannian osuus Irlannin koko elintarviketeollisuuden viennistä oli 36,1 prosenttia vuonna 2017 ja Puolan viennistä 9,3 prosenttia.

Britannia oli kolmanneksi tärkein kohdemaana Ranskalle (Britannian osuus alan viennistä 9,9 %), Tanskalle (9,6 %) ja Kreikalle (8,7 %). Britannia oli elintarviketiennin neljänneksi tärkein kohdemaana Alankomaille (9,5 %), Saksalle (7,1 %), Italialle (9,1 %), Belgialle (9,2 %) ja Espanjalle (6,4 %). EU27-maiden elintarvikkeiden vienti Britanniaan on kaikissa tuoteryhmissä, väkeviä alkoholijuomia lukuun ottamatta, suurempi kuin tuonti sieltä.

Toimialan merkittävimmät alatoimialat ovat lihanjalostus, leipomotuotteet, mallas- ja virvoitusjuomat sekä maidonjalostus.

Toimialan osuus Suomen ¹⁾	%
teollisuuden jalostusarvosta	6,4
bruttokansantuotteesta	1,4
tavaraviennistä	2,2

¹⁾ Käyvin hinnoin vuonna 2017.

Suurimmat yritykset vuonna 2017

	Liikevaihto, milj. e	Henkilöstö
HKScan konseni	1 808,1	7 290
Valio konserni	1 708,4	4 200
Fazer konserni	1 641,6	13 200
Atria konserni	1 436,2	4 450
Paulig konserni	928,9	2 040

ELINTARVIKKEIDEN TUONNIN ARVO ON KOLME KERTAA SUUREMPI KUIN VIENNIN ARVO

Suomessa elintarvikkeiden tuonnin arvo on lähes kolme kertaa suurempi kuin viennin arvo. Täällä myynnissä olevista jalostetuista elintarvikkeista ulkomaisten tuotteiden osuus on runsaat 20 prosenttia. Eniten elintarviketeollisuuden tuotteita tuodaan Saksasta, Ruotsista, Alankomaista, Norjasta, Espanjasta, Tanskasta, Ranskasta, Italiasta, Puolasta ja Belgiasta.

Elintarviketeollisuuden osuus kaikkien teollisuustoimialojen tuotoksesta on Suomessa alle kymmenen prosenttia. Kolme suurinta alaa ovat lihanjalostus, meijeriteollisuus ja juomateollisuus. Runsaat puolet tuotannon bruttoarvosta muodostuu näillä aloilla. Noin 15 prosenttia elintarviketeollisuuden tuotannosta menee vientiin.

Alan tuottavuus nousi vuoteen 2007 asti, minkä jälkeen tuottavuus kääntyi laskuun. Vuosina 2015–2017 tuottavuus pysyi vakaana. Vuodesta 2007 arvonlisäys on pienentynyt vuosi vuodelta, mutta vuonna 2016 se nousi hieman ja pysyi samalla tasolla vuonna 2017. Tehtyjen työtuntien määrä on pysynyt suhteellisen vakaana vuoden 2012 jälkeen. Elintarviketeollisuuden työn tuottavuus on EU:ssa keskimäärin matalampi kuin muilla tehdasteollisuuden toimialoilla.

Omavaraisuusaste

Lähde: Tilastokeskus.

ETLA S19.1/ada10

VENÄJÄN ASETTAMA ELINTARVIKKEIDEN TUONTIKIELTO PYSYY VOIMASSA

Venäjän elokuussa 2014 asettama elintarvikkeiden tuontikielto on edelleen voimassa. Sen piiriin kuuluvat muun muassa maito ja maitotuotteet.

Tuontikielto koski alunperin EU-maita, Yhdysvaltoja, Kanadaa, Australiaa ja Norjaa. Myöhemmin tuontikieltoa laajennettiin koskemaan myös Albaniaa, Montenegroa, Islantia, Liechtensteinia ja Ukrainaa.

Suomen elintarviketeollisuuden viennistä (ml. juomat ja tupakka) vajaa kolmannes suuntautui pitkään Venäjälle, viidennes Ruotsiin ja vajaa kymmenesosa Viroon. Venäjä, Ranska ja Saksa ovat Euroopan suurimmat elintarvikemarkkinat.

Vuonna 2018 Ruotsi oli elintarviketeollisuuden tärkein vientimaa 24 prosentin osuudellaan ja toiseksi tärkein vientimaa oli Viro 9,3 prosentin osuudellaan. Venäjän osuus elintarviketeollisuuden viennistä oli 7,4 prosenttia. Kuluvan vuoden tammi-helmikuussa Venäjän osuus alan viennistä oli vain 5,4 prosenttia.

Maitotaloustuotteiden viennin osuus koko Suomen elintarviketeollisuuden viennistä oli 37 prosenttia vuonna 2013 ennen Venäjän tuontikieltoa. Vuonna 2016 osuus oli laskenut 28 pro-

senttiin, mutta se nousi 30 prosenttiin vuonna 2017. Viime vuonna osuus oli sama.

Suomen elintarviketeollisuuden viennistä Venäjälle maitotaloustuotteiden ja juuston osuus oli 60 prosenttia vuonna 2013 ja 53 prosenttia vielä vuonna 2014. Vuonna 2016 osuus oli vain 0,1 prosenttia ja vuonna 2017 0,6 prosenttia. Viime vuonna osuus oli 1,1 prosenttia.

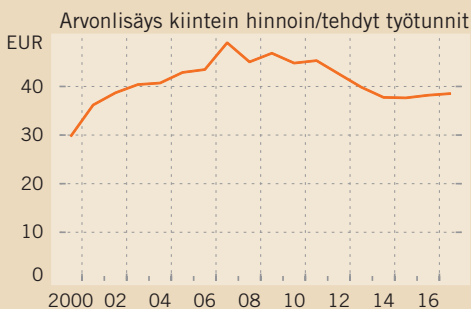
Etlan laskelmien mukaan Suomen elintarviketeollisuus on vuosina 2015–2018 menettänyt viienti-

Vientiosuudet alueittain tammi-helmikuu 2019

	Arvo, milj. eur	Osuus, %	Muutos, %
Elintarvikkeet			
Kaikki maat	187	100,0	14
Eurooppa	153	81,7	13
- EU28	133	71,0	13
- Euroalue	61	32,5	9
Kaukoit	22	11,6	20
Pohjois-Amerikka	4	1,9	16
Ruotsi	47	25,1	4
Viro	13	7,1	-10
Tanska	13	7,1	46
Alankomaat	12	6,4	108
Ranska	10	5,4	-7
Juomat			
Kaikki maat	26	100,0	7
Eurooppa	22	84,9	11
- EU28	19	71,7	14
- Euroalue	7	28,7	6
Lähi- ja Keski-itä	1	5,2	-21
Pohjois-Amerikka	1	4,2	6
Ruotsi	4	17,2	13
Puola	4	14,7	40
Viro	3	10,7	0
Venäjä	2	7,1	-12
Latvia	2	6,3	-10

Lähde: Tulli.

Työn tuottavuus

Lähde: Tilastokeskus.

ETLA S19.1/ada11

tuloja yhteensä noin miljardi euroa Venäjän tuonti-kiellon takia.

ELINTARVIKETEOLLISUUDEN VIENNI ON SELVÄSTI PIRISTYNYT

Koko elintarviketeollisuuden viennin arvo nousi kuluvan vuoden tammi-helmikuussa 13 prosenttia edellisvuodesta. Toimialan vientihinnat nousivat keskimäärin vajaan prosentin vuodentakaisesta, joten vientimäärä kohosi 11,4 prosenttia.

Ruotsiin viedään eniten maitotaloustuotteita ja juustoa, niiden osuus oli runsas kolmannes tammi-helmikuussa. Kaakaota, suklaata ja makeisia, sekä jalostettua ja säilöttyä lihaa viedään myös paljon.

Suomesta Viroon vietiin eniten jalostettua teetä ja kahvia, kaakaota, suklaata ja makeisia, maitotaloustuotteita ja juustoa, jalostettua ja säilöttyä kalaa, mausteita ja maustekastikkeita sekä tislattuja alkoholijuomia.

Kaakaon, suklaan ja makeisten osuus Suomen elintarviketeollisuuden viennistä Venäjälle oli kuluvan vuoden tammi-helmikuussa 13 prosenttia. Näkkileipien ja keksien osuus oli 12 prosenttia ja myllytuotteiden osuus 10 prosenttia. Mausteiden ja maustekastikkeiden osuus oli 8 prosenttia, jalostetun teen ja kahvin osuus 7 prosenttia ja maitaiden vajaat 6 prosenttia. Valmistetun kotieläinrehun osuus oli 5 prosenttia.

Arvioimme maaliskuussa, että elintarviketeollisuuden viennin määrä kääntyy tänä vuonna runsaan prosentin kasvuun. Ensi vuonna vienti kasvaa prosentin.

Rakennusaineteollisuus

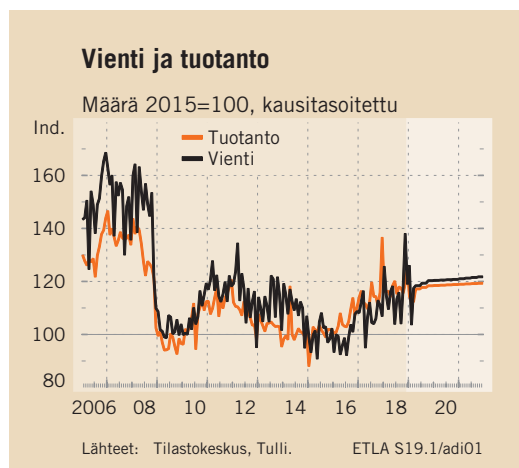
Rakennusaineiden kysyntä seuraa talon- sekä maa- ja vesirakentamisen aktiviteettia. Pääomavaltaisen rakennusaineteollisuuden tuotannon taso säilyy lähivuodet korkeana ja tuloksetekokyky verraten hyvänä.

Rakennusaineiden (betoni-, eriste- ja lasituotteet) tuotantoa hallitsee talonrakentamisen kantavien rakenteiden vaatiman betonin ja siitä valmistettujen elementtien sekä mm. väylärakentamisen päällysteiden tuotanto. Niinpä rakennusaineiden kysyntä määräytyy paljolti talojen uudistuotannon ja maa- ja vesirakentamisen aktiviteetista käsin.

EK:n viime vuoden suhdannekyselyissä toimialan tuotanto ja tilauskanta pysyttelivät viime vuonna keskimääräistä korkeamana, mutta alan suhdannenäkymät heikkenivät tasaisesti.

Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan rakennusaineteollisuuden tuotannon kasvu hidastui viime vuonna 5 prosenttiyksikköä 2 prosenttiin, ja oli uudistalotuotannon kasvun hidastumista nopeampaa.

Uusien talonrakennusten aloitukset ovat laskeutuneet vuoden ajan, mikä ennakoii tuotannon kääntyvän lähiaikoina laskuun. Maa- ja vesirakentamista hillitsee tänä vuonna talonrakentamisen pohjatöiden vähentymisen ohella tiestön peruskorjaamisen supistuminen.

Keskeiset tunnusluvut

	2016	2017	% -muutos				Keskimäärin	
			2018*	2019 ^E	2020 ^E	2021 ^E	2014–18	2019–23 ^F
Vienti	-0,6	8,8	7,6	2,4	1,5	0,7	0,7	1,1
Vientihinta	0,1	-2,9	-0,5	-0,3	0,3	0,6	-0,5	4,6
Tuottavuuden osatekijät								
Tuotanto (arvonlisäys)	0,3	7,2	4,1	-1,0	-1,0	2,0	-0,1	1,1
- Työpanos	-0,5	3,5	0,5	-1,0	-0,3	-0,7	-1,9	-0,4
- Työn tuottavuus	0,8	3,6	3,6	0,0	-0,7	2,7	1,7	1,7
- Pääomavaltaituminen	-0,1	-1,4	0,3	1,2	0,9	1,0	0,6	0,9
- Kokonaistuottavuus	0,9	5,1	3,3	-1,2	-1,5	1,7	1,1	0,9

Lähteet: Tilastokeskus, Tulli, ETLA.

Toimiala valmistaa savi-, lasi- ja kivit tuotteita.

Toimialan osuus Suomen ¹⁾	%
teollisuuden jalostusarvosta	2,7
bruttokansantuotteesta	0,6
tavaraviennistä	0,9

¹⁾ Käyvin hinnoin vuonna 2017.

Suurimmat yritykset vuonna 2017

	Liikevaihto, milj. e	Henkilöstö
Paroc Group konserni	411,3	1880
Rudus Oy	334,9	916
Saint-Gobain Rakennustuotteet Oy	214,0	632
Parma Oy	170,1	590
Lumon Invest Oy	118,3	955

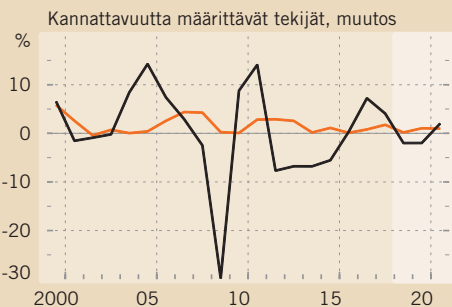
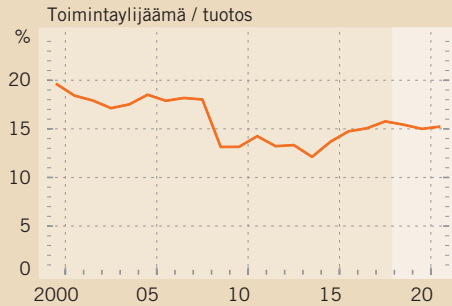
Hintojen muutos

Lähde: Tilastokeskus.

ETLA S19.1/adi02

Kannattavuus

Lähde: Tilastokeskus.

ETLA S19.1/adi03

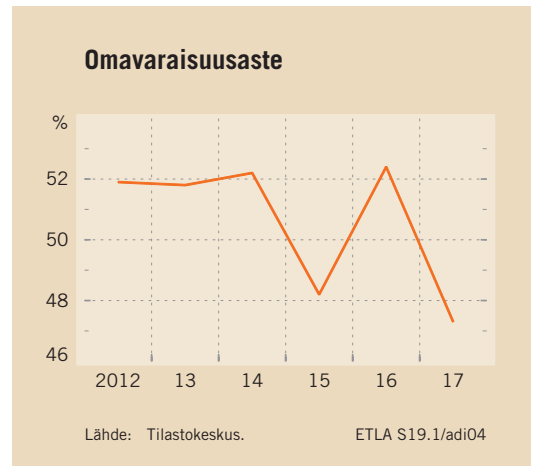
Vientiosuudet alueittain tammi-helmikuu 2019

	Arvo, milj. eur	Osuus, %	Muutos, %
Kaikki maat	91	100,0	0
Eurooppa	76	83,9	-1
- EU28	67	73,9	3
- Euroalue	43	47,4	12
Kaukoitää	5	5,0	11
Pohjois-Amerikka	6	6,4	2
Belgia	19	20,7	32
Ruotsi	12	13,7	-25
Saksa	7	8,0	-4
Yhdysvallat	6	6,3	2
Viro	5	5,5	-4
Tanska	5	5,2	20
Venäjä	5	5,0	-28
Ranska	3	3,6	-12
Norja	3	3,3	-5
Puola	3	2,9	34

Lähde: Tulli.

Rakennusaineteollisuuden tuotoksen volyyymi kasvaa molempina vuosina hieman, mutta arvonlisäyksellä mitattuna tuotanto supistuu 1 prosenttia vuodessa. Alan tuotantomäärien lasku vähentää työpanoksen käyttöä keskimäärin 0,5 prosenttia vuodessa.

Toimialan investointiaste kohoaa tänä ja ensi vuonna. Toiminnan kannattavuus (toimintaylijäämä/tuotos) heikkenee hieman, mutta pysyy vuosikymmenen alun taantumaa selvästi parempana.

Rakentaminen

Rakennustuotanto on hidastumassa pariksi vuodeksi nollakasvuun ennätysuureksi paisuneen uuden asuntokannan hitaan sulamisen ja heikentyneiden suhdanteiden siivittämänä.

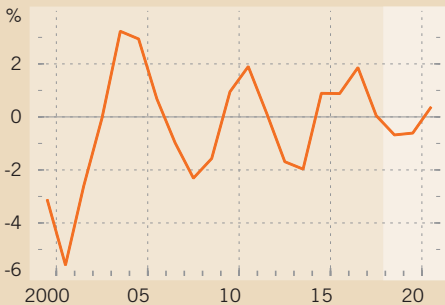
Rakentamisen toimialan tuotannon ja työllisyyden taso pysyvät korkeina, ja alan yritykset säilyttävät hyvän kannattavuuden.

RAKENNUSTUOTANTO LASKUSSA

Rakentamisen pitkäkestoisen suhdannenousun jälkimainingeissa alan tuotannon kasvu hidastui viime vuoden lopulla 2 prosenttiin. Uusien asuntojen tuotanto kasvoi viime vuonna 6 prosenttia, ja niitä valmistui 42 000 kappaletta.

Rakenteilla olevien asuntojen vuosisumma kääntyi laskuun viime vuoden jälkipuoliskolla, ja joulukuussa asuntoaloituksia oli kertynyt yli 45 000 kappaletta. Asuntoaloitusten vähenemisen sai aikaan suurimpien kaupunkien asuntojen aiheuttama liikatarjonta, johon rakentajat reagoivat supistamalla omaperusteista (ns. gryndaus) tuotantoa.

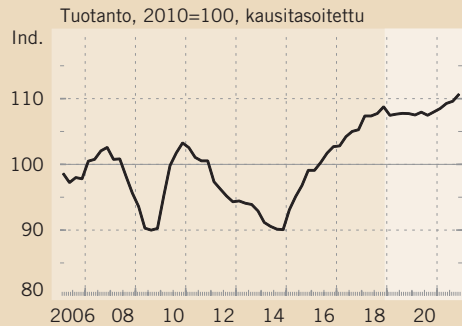
Työn tuottavuuden kasvu, 3 vuoden ika

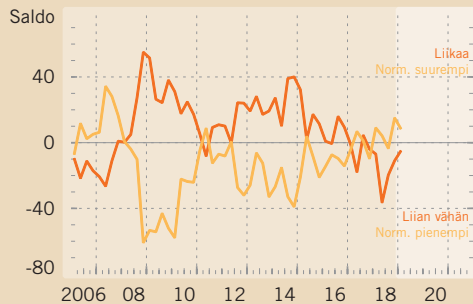
Lähteet: Tilastokeskus, ETLA

ETLA S19.1/af06

Tuotanto ja tilaukset

Tuotannon muutos edellisen vuoden vastaavasta ajankohdasta

— Tilaukset
— Kapasiteetti

Lähteet: Elinkeinoelämän keskusliitto, Tilastokeskus.

ETLA S19.1/af01

ASUNTORAKENTAMINEN VÄHENEÄ TÄNÄ VUONNA

Tänä vuonna uudisasuntojen tuotannon ennustetaan supistuvan 1 prosenttia valtaosin suuren investointiperinnön takia. Uudisasuntoja valmistuu tänä vuonna vajaat 40 000 kappaletta, lähes kymmenyksen viime vuotta vähemmän. Rakennusyritysten omaperusteisen tuotannon ennustetaan supistuvan neljänneksen verran.

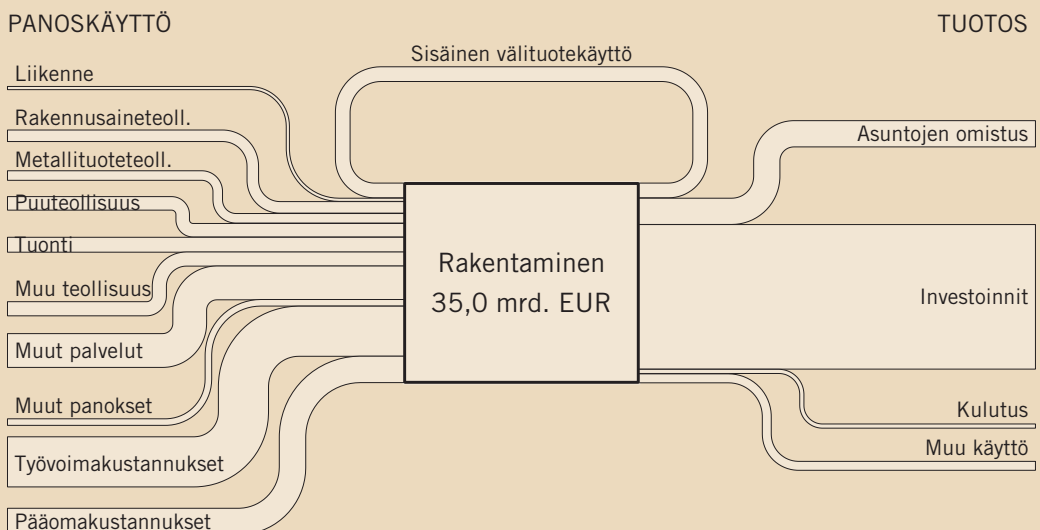
LIIKE- JA TOIMISTORAKENTAMINEN PUTOAA

Teollisuuden ja liikenteen talonrakentamisessa sekä julkisissa talohankkeissa kuutiomäärien kasvu jatkuu, mutta liike-, toimisto- ja varastorakentamisen ennustetaan putoavan tuntuvasti, kun mm. kaupunkikeskusten liike- ja toimistokeskushankkeet valmistuvat. Koko uudisrakentamisen ennustetaan supistuvan tänä vuonna 1,5 prosenttia.

Keskeiset tunnusluvut

	2016	2017	% -muutos				Keskimäärin	
			2018*	2019 ^E	2020 ^E	2021 ^E	2014–18	2019–23 ^E
<i>Tuottavuuden osatekijät</i>								
Tuotanto (arvonlisäys)	5,1	3,3	3,3	-0,3	0,2	1,7	2,9	1,3
- Työpanos	4,8	2,4	4,4	1,5	-0,9	-0,2	2,4	1,0
- Työn tuottavuus	0,4	0,9	-1,1	-1,8	1,1	1,9	0,5	0,4
- Pääomavaltaituminen	-1,3	-0,4	-0,7	0,5	1,3	1,0	-0,4	0,6
- Kokonaistuottavuus	1,6	1,2	-0,4	-2,3	-0,2	0,8	0,9	-0,2

Lähteet: Tilastokeskus, Etlä.

Rakentamisen hyödykevirit vuonna 2017

Lähde: Tilastokeskus.

ETLA S19.1/a13o

Talonrakennusbuumin vuosina rakentamisen tuotantokapasiteettia ohjautui uudisrakentamiseen, mikä vähensi mm. korjausrakentamisen kasvumahdollisuuksia. Viime vuonna korjausrakentamisen arvioidaan kasvaneen 1 prosenttia. Tänä vuonna talojen korjaustoiminnan ennustetaan vilkastuvan 1,5 prosentin kasvuun.

INFRARAKENTAMISEN KASVU PYSÄHTYY

Maa- ja vesirakentamisen tuotannon trendi on pysynyt viime kuukaudet vakaana. Tänä vuonna maa- ja vesirakentamisen tuotannon ennustetaan jäävän viime vuoden tasolle.

Infrarakentamista supistavat asuin- ja toimitilarakentamisen hiljeneminen sekä tiestön korjaus- ja kunnostustöiden supistuminen.

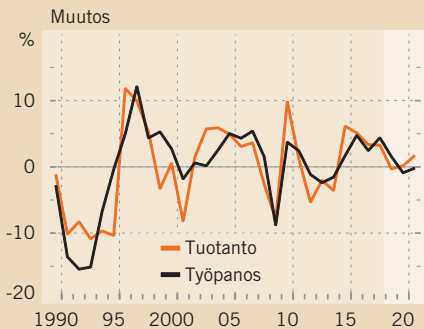
Etlan suurten investointien (yli 100 milj. euron monivuotiset hankkeet) hankeseurannan mukaan mm. liikenneinfrastruktuuriin panostetaan tuntuvasti lisää, mikä tukee maa- ja vesirakentamisen tuotantoa.

YKSITYISEN SEKTORIN RAKENTAMINEN VÄHENEE ENSI VUONNA

Ensi vuonna rakentamisen odotetaan jatkavan nollakasvussa. Yksityisen sektorin toimialojen (ml. kotitaloudet) talonrakentamisen kysyntä vähenee, mutta valtion ja kuntasektorin odotetaan lisäävän panostuksia mm. raideliikenteen ja hoivatilojen rakentamiseen.

Asuntojen uudistuotannon odotetaan supistuvan toistamiseen 1 prosenttia, joten uusia asuntoja

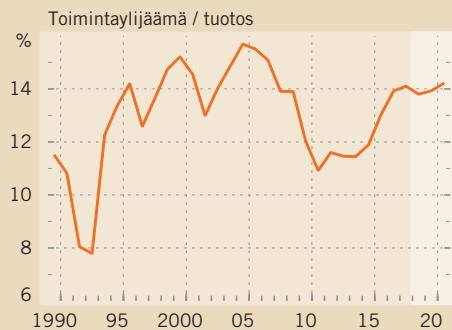
Tuotanto ja työllisyys

Lähde: Tilastokeskus.

ETLA S19.1/af03

Investoinnit ja kannattavuus

Lähde: Tilastokeskus.

ETLA S19.1/af04

valmistuu ensi vuonna 35 000–37 000 tuhatta kappaletta. Yritysten ja yhteisöjen talonrakentamisen arvioidaan pysyvän ennallaan. Julkinen talonrakentaminen kasvaa, mutta palveluyritysten liike- ja toimistorakentamisen lasku jatkuu.

Maa- ja vesirakentamisen tuotannon odotetaan kasvavan 0,5 prosenttia. Asuntojen ja muun talonrakentamisen peruskorjaustoiminta lisääntyy 1,5 prosenttia.

RAKENNUSYRITYSTEN KANNATTAVUUS SÄILYY HYVÄNÄ

Kotimaan vaisun rakentamisen ohella rakentamisen vienti kasvaa hitaasti (mm. projektivienti) lähialueiden laimean investointikysynnän takia.

Rakennustuotannon kahden vuoden stagnaatio supistaa alan työvoiman käyttöä, ja rakentamisen kustannusten nousuvauhti hidastuu.

Rakennustyön työtunneilla mitattu kysynnän kasvu hiipuu viimevuotisesta 4,5 prosentista 1,5 prosenttiin tänä vuonna, ja ensi vuonna työpanoksen kysynnän arvioidaan supistuvan 1 prosenttia.

Rakennustoimialan kannattavuus (toimintaylijäämä/tuotos) pysyy lähivuodet hyvällä tasolla, joten alan yritykset sopeutuvat hallitusti hiipuvaan suhdanteeseen omien sopeutustoimien, matalan korkotason sekä mm. koti- ja ulkomaisen kiinteistösijoitustoiminnan kasvun ansiosta.

Suurimmat yritykset vuonna 2017

	Liikevaihto, milj. e	Henkilöstö
YIT Oyj	3 863,0	–
SRV Yhtiöt konserni	1 116,1	1 130
Skanska konserni	902,9	2 180
Lehto Group konserni	594,1	1 010
NCC Suomi Oy	569,6	1 420

Rakentaminen kansantaloudessa

Kansantaloudessa rakentaminen on investointihyödykkeitä tuottava toimiala, jonka tuotanto muodostuu valtaosin muiden kotimaisten toimialojen ml. kotitalouksien ja julkisyhteisöjen rakentamisen kysynnästä.

Rakentamisen kysyntä puolestaan riippuu muiden toimialojen tuotantonäkymistä ja kannattavuudesta sekä kotitalouksien ostovoiman kehityksestä.

Rakennushankkeiden pitkäkestoisuuden takia rakentajat ja asiakkaat altistuvat useille riskeille, jotka syntyvät mm. markkinatilanteen, tuotantopanosten hintojen sekä korkojen muutoksista.

Etenkin talonrakentamisessa projektien riskipitoisuus ja tarjonnan pieni joustavuus saavat suurta vaihtelua rakentamisen tuotantoon, panoshintoihin ja alan työllisyyteen.

Rakentamisen tuotanto-, työpanos- ja kannattavuusennusteet perustuvat Etlan 1/2019 suhdanne-ennusteen lukuihin.

Kauppa

**Kauppan alan kasvu on hidasta. Arvioimme kulu-
vuoden kasvun jäävän keskimäärin jälkeen viime
vuodesta, mutta piristyvän hieman ensi vuonna.
Kestokulutustavaroiden kysynnän määrä kasvaa
vain hitaasti tänä vuonna – kotitalouksien kysynnän
kasvun painopiste on palveluissa. Kysynnän raken-
ne tasapainottuu ensi vuonna. Kuluttajien ostovoima
paranee. Kotitalouksien säästäminen vahvistuu
jonkin verran.**

TUOTOKSEN MÄÄRÄ KASVAA HITAASTI TÄNÄ VUONNA...

Koko kaupan alan tuotoksen määrä kasvaa ennustemme mukaan tänä vuonna keskimäärin 0,4 prosenttia viime vuodesta. Siten kasvu hidastuu aiemmasta. Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan kasvua kertyi viime vuonna 1,6 prosenttia.

Kasvu on vähittäiskaupan sekä autojen kaupan ja korjaus- ja huoltotoimen varassa. Ennusteen mukaan tukkukaupan tuotoksen määrä pienee tänä vuonna hieman. Sitä painaa erityisesti rakentamisen jäähtyminen.

... KASVU KIIHTYY ENSI VUONNA

Ensi vuonna koko kaupan alan tuotoksen määrä

kasvaa yhden prosentin vauhtia. Kaikkien kaupan toimialojen kasvu on ennusteen mukaan suunnilleen yhdessä prosentissa. Henkilöautojen vähittäis- ja tukkukaupan kehitys voi kuitenkin olla yllättävää riippuen uuden hallituksen mahdollisista liikenneveroratkaisuista.

Tehtyjen työtuntien määrä vähenee muutaman prosentin kymmenyksen tänä vuonna. Viime vuoden kasvu kääntyisi siten uudelleen miinukselle, kuten se oli vuosina 2013–2017. Tehtyjen työtuntien määrä vähenee hitaasti myös ensi vuonna.

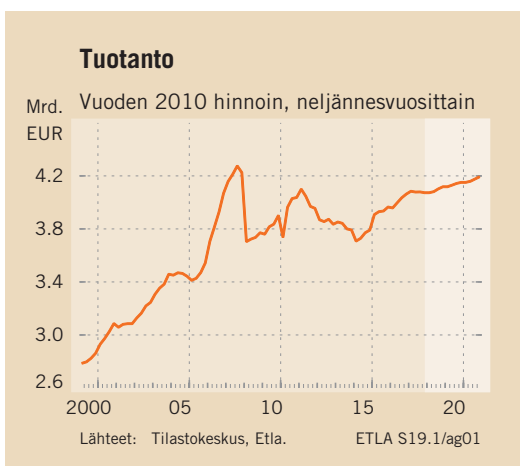
Tuotoksen ja työpanoksen yhteisvaikutuksena tuottavuus paranee hitaasti tänä vuonna ja hieman nopeammin ensi vuonna. Työn tuottavuuden kasvuvauhti on aiemmin tällä vuosikymmenellä ollut keskimäärin 0,2 prosenttia vuodessa.

VÄHITTÄISKAUPAN LIIKEVAIHDON KAUSITASOITETTU KASVU HIDASTUI VUODEN ALUSSA

Vähittäiskaupan liikevaihdon määrä kasvoi kulu-
vuoden ensimmäisellä neljänneksellä 1,2 prosenttia vuoden takaisesta. Loka-maaliskuussa kausitasoitettu myynnin määrä oli 1,3 prosenttia korkeampi kuin edeltäneen puolivuotisajanjaksona. Päivittäistavarakauppa väheni 0,7 prosenttia. Tavaratalokauppa sen sijaan pääsi 0,7 prosentin kasvuun. Vuoden alussa vähittäiskaupan kasvu kuitenkin hidastui viime vuoden lopun tahdistusta.

Huhtikuu oli taas ennakkotietojen mukaan hyvä kuukausi. Tammi-huhtikuussa vähittäiskaupan myynnin määrä oli 1,7 prosenttia edellisvuotta korkeampi.

Erikoiskauppa jatkoi loka-maaliskuussa keskimääräistä kovemmassa, 2,3 prosentin kasvussa. Kodintekniikka kasvoi edelleen nopeimmin, seitsemän prosenttia edeltäneestä puolivuotisajanjaksosta. Kovin kasvu jäi kuitenkin viime vuo-

den puolelle. Näiden tuotteiden kasvua nostaa laskennallisesti se, että niiden laadun ja ominaisuuksien paraneminen lisää määräindeksiä, vaikka myydyt kappalemäärät eivät nousisikaan. Kasvu on kuitenkin niin kovaa, että tämä ei selitä koko kehitystä.

Kausitasoitettu kasvu oli reipasta myös urheiluvälineissä sekä apteekeissa ja terveydenhoito-,

kosmetiikka- ja hygieniatuotteiden vähittäiskaupassa.

AUTOKAUPASSA HEIKKOA SYYSKUUN JÄLKEEN

Moottorijoneuvojen kaupassa, huollossa ja korjaustoimessa myynnin määrä oli kuuden kuukauden aikana loka-maaliskuussa 0,3 prosenttia pienempää kuin vuotta aiemmin. Toimialan vetäytyminen vähittäiskauppa.

Keskeiset tunnusluvut

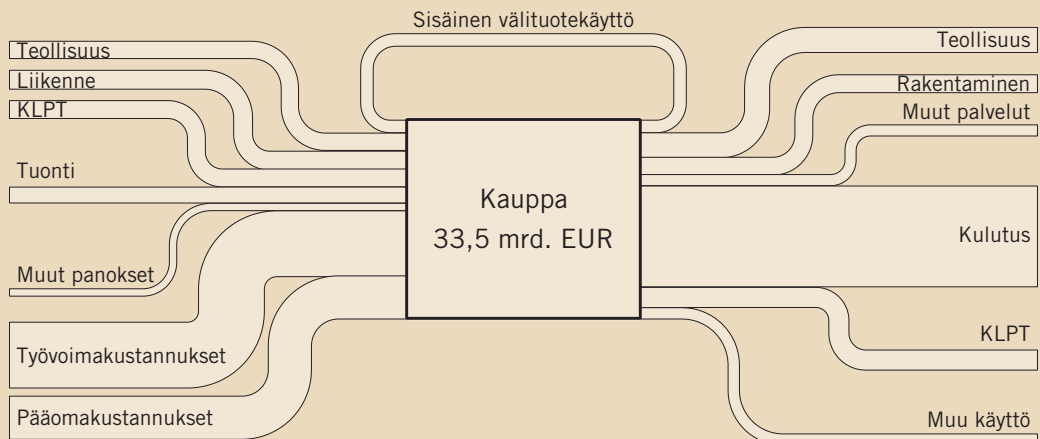
	% -muutos						Keskimäärin	
	2016	2017	2018*	2019 ^E	2020 ^E	2021 ^E	2014-18	2019-23 ^E
Tuottavuuden osatekijät								
Tuotanto (arvonlisäys)	4,9	2,0	1,6	0,4	1,0	0,9	1,1	1,0
- Työpanos	-1,1	-0,6	1,2	-0,3	-0,7	-0,6	-0,6	-0,2
- Työn tuottavuus	6,1	2,6	0,4	0,6	1,8	1,5	1,7	1,3
- Pääomavaltaituminen	0,5	0,3	-0,4	0,2	0,4	0,4	0,2	0,2
- Kokonaistuottavuus	5,6	2,3	0,7	0,5	1,4	1,2	1,5	1,1

Lähteet: Tilastokeskus, Etlä.

Kaupan hyödykevirrat vuonna 2017

PANOSKÄYTTÖ

TUOTOS

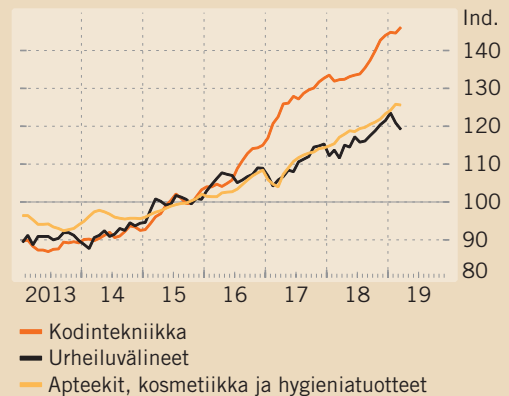
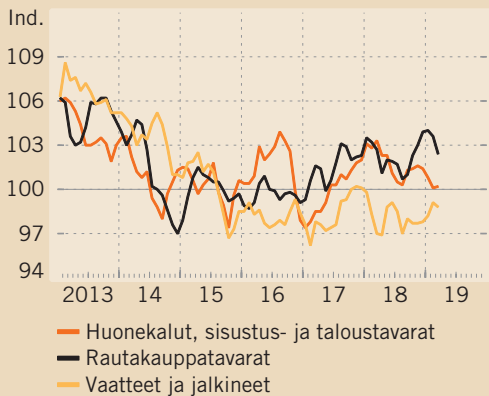
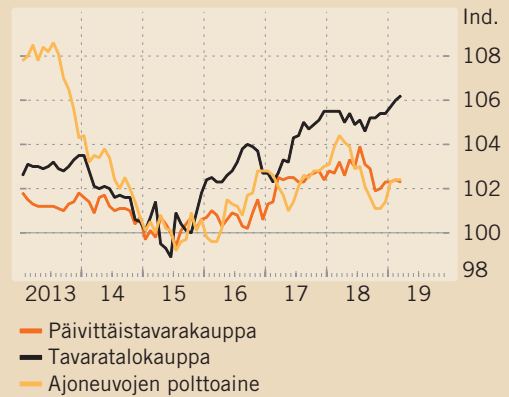
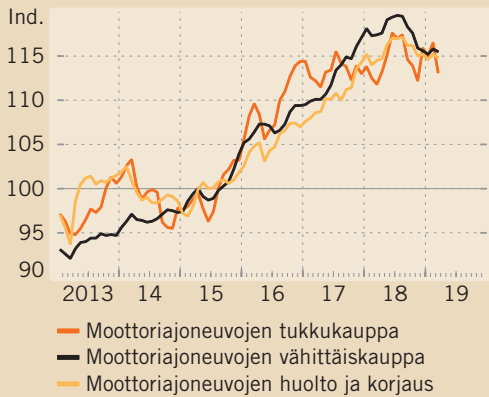
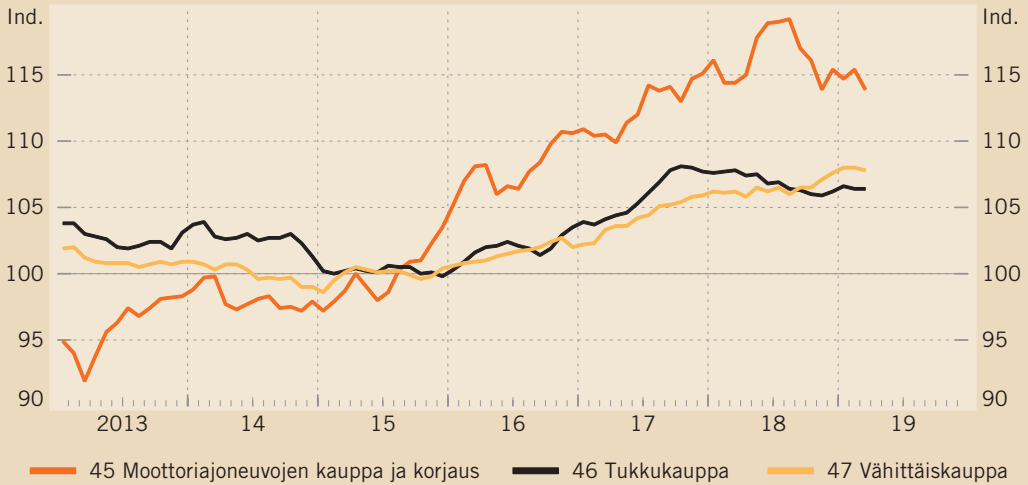

KLPT = Kiinteistö- ja liike-elämää palveleva toiminta

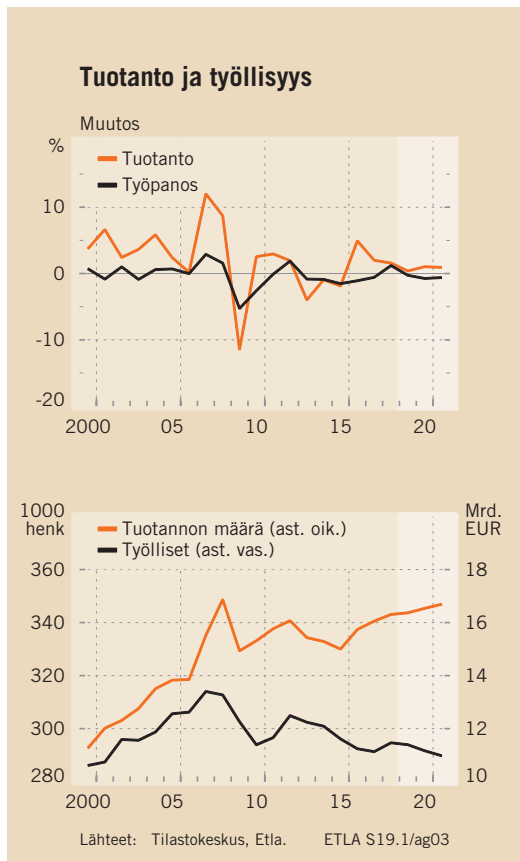
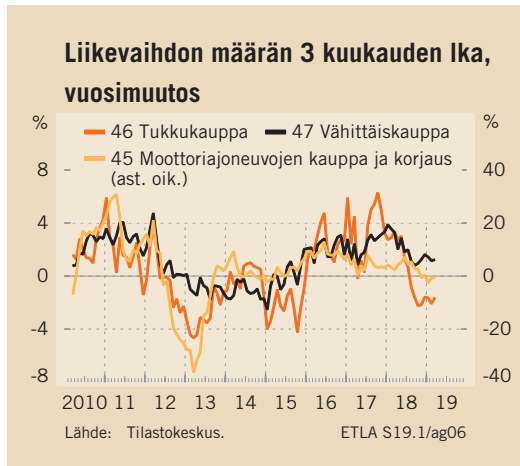
Lähde: Tilastokeskus.

ETLA S19.1/a13j

Kausitasoitettun myynnin määrä, 2015 = 100, 3 kk lka

Edelliseen puolivuotisajanjaksoon verrattuna kuitenkin myös huolto- ja korjaustoimi on kausitasoitettuna miinuksella.

Henkilöautojen ensirekisteröintien määrä on ollut alamaissa viime syyskuusta lähtien. Sitä rasittaa muun muassa epätietoisuus tulevista liikennettä koskevista veroratkaisuista.

RAKENTAMISEN KEHITYS PAINAA TUKKUKAUPPAA

Myyös tukkukaupan liikevaihdon määrä on kehittynyt heikosti. Loka-maaliskuussa se oli 1,6 prosenttia alempi kuin vuotta aiemmin. Edellisestä puolivuotisajanjaksosta laskua kertyi 0,3 prosenttia. Alaa painaa muun muassa rakentamisen hidastunut kehitys. Kausitasoitettu kehitys on kuitenkin jo kääntynyt pieneen kasvuun.

TUKKUKAUPAN HINTAKEHITYS HIDASTUU

Liikevaihdon arvon ja määrän kautta laskettuna koko kaupan alan tuotteiden hinta oli tammi-maaliskuussa 1,4 prosenttia vuoden takaista korkeampi. Moottorijoneuvoissa oli laskua 0,5 prosenttia, tukkukaupassa nousua 2,7 prosenttia ja vähittäiskaupassa nousua 0,1 prosenttia. Tukkukaupassa hinnat ovat nousseet selvästi vuoden 2016 alusta lähtien, mikä osuu yhteen rakentamisen kasvusuhdanteen kanssa. Moottorijoneuvoissa ja vähittäiskaupassa kehitys on ollut vaatimatonta.

Koska rakentamisen suhdanne on jäähtymässä, tukkukaupan hintakehitys on hidastunut. Hinnat voivat myös jossain vaiheessa alkaa vuositasolla alentua.

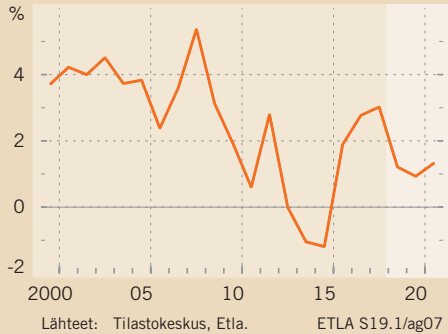
Moottorijoneuvoissa ja vähittäiskaupassa verotuksesta puhdistettu hintakehitys pysyy maltillisena.

KESTOKULUTUSTAVAROIDEN KYSYNNÄN MÄÄRÄN KASVU ON HIDASTA TÄNÄ VUONNA...

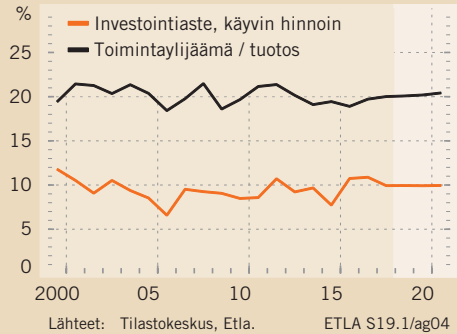
Maaliskuussa julkistetun ennustemme mukaan yksityinen kulutus kasvaa tänä ja ensi vuonna keskimäärin 1,3–1,4 prosentin vauhtia. Koko yksityisestä kulutuksesta (määrä) palvelujen osuus on 54 prosenttia. Loput kulutuksesta on erilaisia tavaroita.

Kestävien kulutustavaroiden (mm. autot, huonekalut ja tietokoneet, joiden osuus kotitalouksien

Työn tuottavuuden kasvu, 3 vuoden ika

Investoinnit ja kannattavuus

käypähintaisesta kulutuksesta on 8 %) kysynnän määrä kasvaa ennustemme mukaan tänä vuonna selvästi viime vuotta hitaammin, reilun prosentin. Henkilöautojen ensirekisteröintien määrä oli matala viime vuoden lopulla ja tämän vuoden alussa. Kysynnän arvon kasvu on nollassa, koska hinnat keskimäärin alenevat. Ensi vuonna määrä kasvaa taas melkein neljä prosenttia ja arvo yli kaksi prosenttia.

... PUOLIKESTÄVIEN KYSYNTÄ KASVAA TASAISESTI NOIN KAKSI PROSENTTIA VUODESSA...

Puolikestävien kulutustavaroiden (mm. vaatteet, kirjat ja urheiluvälineet, osuus 8 %) kysynnän määrä kasvaa tänä ja ensi vuonna keskimäärin noin kahden prosentin vauhtia. Hinnat alenevat hieman, joten kysynnän arvo kasvaa hieman tätä hitaammin, tänä vuonna noin yhden prosentin.

... JA LYHYTIKÄISTEN KYSYNTÄ EI MUUTU

Lyhytikäisten tavaroiden (mm. elintarvikkeet, lääkkeet ja polttoaineet, osuus 27 %) kysynnän määrän muutos on lähellä nollassa. Hinnat kuitenkin nousevat niin, että kysynnän arvo kasvaa noin kahden prosentin vauhtia.

Tarkemmat kysyntäennusteen luvut löytyvät Suhdanne-julkaisusta (www.suhdanne.fi ---> Yksityinen kulutus).

Suurimmat yritykset vuonna 2017

	Liikevaihto, milj. e	Henkilöstö
Kesko	10 676	22 100
SOK	7 064	6 490
HOK-Elanto	2 004	5 540
Oriola	1 528	2 690
Tamro	1 451	451
Lidl Suomi	1 449	4 884

NÄKYMÄT EPÄYHTENEVÄT

EK:n toukokuussa julkaiseman Suhdannebarometrin mukaan kaupan alan myyntiodotus huhti-kesäkuulle on positiivinen, mutta suhdanne näkymät seuraavan puolen vuoden aikana ovat hieman negatiiviset.

Majoitus- ja ravitsemistoiminta

Arvioimme majoitus- ja ravitsemistoiminnan tuotoksen määrän kasvun hidastuvan, mutta kasvun jatkuvan. Ulkomaalaisten matkailijoiden yöpymisten määrän kasvu on viime aikoina hiipunut.

TOIMIALAN KASVU HIDASTUU

Majoitus- ja ravitsemistoiminnan arvonlisäys kasvoi viime vuonna ennakkotietojen mukaan reilut puolitoista prosenttia. Ennustemme mukaan kasvuvauhti hiipuu tänä vuonna noin prosenttiyksiköllä mutta nousee ensi vuonna taas yhteen prosenttiin. Ennusteen mukaan työpanos mitattuna tehtyjen työtuntien lukumäärällä alenee hieman tänä ja ensi vuonna. Tuottavuus nousisi siten hieman tuotantoa nopeammin.

RAVINTOLA-ALA NOPEAMMASSA KASVUSSA KUIN MAJOITUSLIIKETOIMINTA

Kiinteähintainen liikevaihto nousi viime vuonna 2,1 prosenttia. Tämä johtui ravitsemistoiminnan liikevaihdon kasvusta, joka oli 2,9 prosenttia. Sen sijaan majoitusliiketoiminnan liikevaihdon määrä aleni 0,4 prosenttia.

Tammi-maaliskuussa 2019 koko toimialan kausitasoitettun liikevaihdon määrä oli kuitenkin puoli prosenttia loka-joulukuuta matalammalla tasolla. Majoitusliiketoiminta oli miinuksella 1,5 prosenttia ja ravitsemistoimi 0,2 prosenttia. Viime vuoden mittaan majoitustoiminnan liikevaihdon määrä aleni ja ravitsemistoiminnan kasvoi.

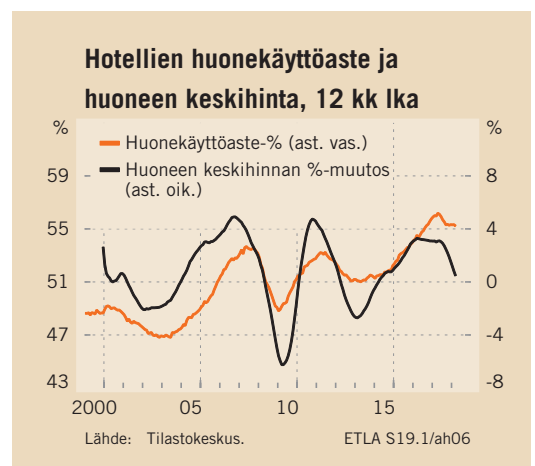
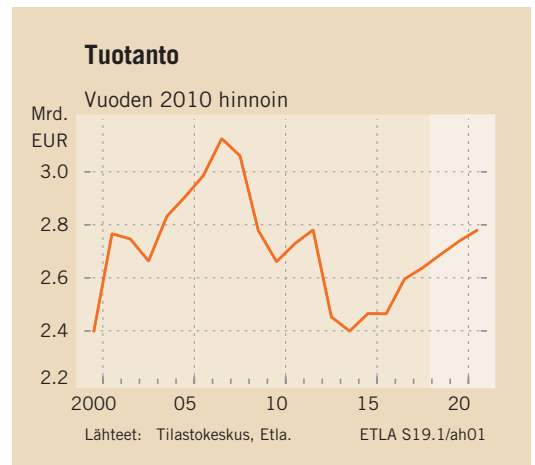
HUONEENKÄYTTÖASTE VAKAA

Huoneenkäyttöaste yli 20 vuodepaikan hotelleissa oli maaliskuuhun päättyneenä 12 kuukauden ajanjaksona keskimäärin 55,2 prosenttia. Huijussaan vajaa vuosi sitten se oli prosenttiyksikön korkeampi. Huoneenkäyttöaste on kuitenkin ollut vakaa jo puoli vuotta.

Huoneiden määrän kasvu on hidastanut käyttöasteen nousua. Huoneiden lukumäärä onkin jat-

kuvasti noussut, ja vuoden 2016 lopusta alkaen suhteellisen nopeasti. Tämän vuoden alussa vuoteiden määrä oli neljä prosenttia vuoden takaista korkeampi. Investointiasteen arvioidaan pysyvän suhteellisen korkeana ennustevuosina.

Kapasiteetin kasvu ei ole suuremmin hidastanut huoneiden keskihintojen nousua. Nousua oli vuoden vaihteen ympärillä kolme prosenttia vuoden takaisesta. Yöpymisen keskihinta oli puolestaan neljän prosentin nousussa.

MATKAILIJOIDEN MÄÄRÄN KASVU HIDASTUNUT

Samaan aikaan kapasiteetin kasvun kanssa matkailijoiden määrän kasvu on kuitenkin hiipunut. Ennakoimme, että huoneenkäyttöaste voikin lähiaikoina edelleen jonkin verran alentua.

Maaliskuuhun päättyneenä 12 kuukauden ajanjaksona yöpymisten määrä kasvoi 0,8 prosent-

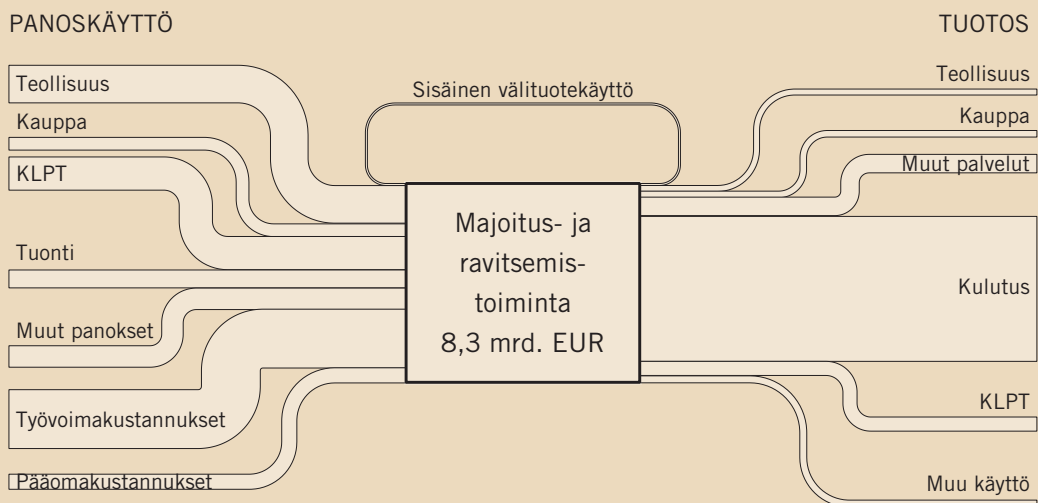
tia vuotta aiemmasta. Kotimaisten matkailijoiden yöpymisten määrä kasvoi 1,4 prosenttia ja ulkomaisten väheni 0,3 prosenttia.

Ulkomaalaisten matkailijoiden yöpymisten määrä väheni edellisen kerran vuonna 2015. Tällöin ruflan voimakas heikentyminen romahdutti venäläismatkailijoiden määrän.

Keskeiset tunnusluvut

	% -muutos						Keskimäärin	
	2016	2017	2018*	2019 [€]	2020 [€]	2021 [€]	2014–18	2019–23 [€]
Tuottavuuden osatekijät								
Tuotanto (arvonlisäys)	0,0	5,3	1,7	1,9	1,8	1,5	-1,8	2,1
- Työpanos	2,5	1,5	3,4	1,7	0,6	0,6	1,1	2,0
- Työn tuottavuus	-2,5	3,8	-1,7	0,2	1,3	0,9	-2,7	0,1
- Pääomavaltaituminen	-0,4	-0,2	-0,6	-0,1	0,3	0,2	-0,1	-0,3
- Kokonaistuottavuus	-2,0	4,0	-1,1	0,3	1,0	0,7	-2,6	0,4

Lähteet: Tilastokeskus, Etlä.

Majoitus- ja ravitsemistoiminnan hyödykevirrat vuonna 2017

KLPT = Kiinteistö- ja liike-elämää palveleva toiminta

Lähde: Tilastokeskus.

ETLÄ S19.1/a13k

Vuosi sitten yöpymisten kokonaismäärän kasvu oli noin kuudessa prosentissa, joten kasvun hidastuminen on ollut merkittävää.

KYSYNNÄN KASVUA YHDYSVALLOISTA, KIINASTA JA RANSKASTA

Venäläisten matkailijoiden yöpymisten määrä on kääntynyt uudelleen laskuun. Se oli jo ehtinyt hieman nousta vuoden 2017 aikana. Muista

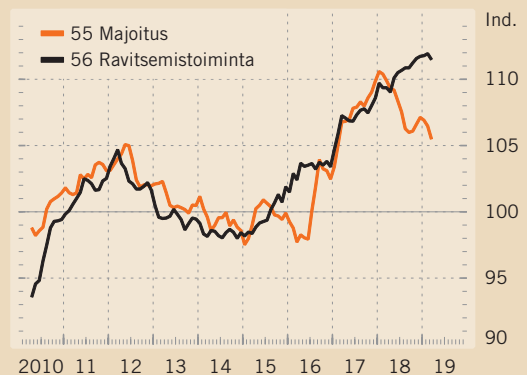
tärkeimmistä lähtömaista ruotsalaisten määrä on hitaasti alentunut.

Kiinalaisten matkailijoiden yöpymisten määrä on puolestaan edelleen kasvanut. Heidän osuutensa 12 kuukauden ajanjaksolla on nyt melkein kuusi prosenttia, kun esimerkiksi ruotsalaisten osuus on vain vajaat kaksi prosenttiyksikköä enemmän.

Kausitasoitettun liikevaihdon määrä, 3 kk lka, 2015 = 100

Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

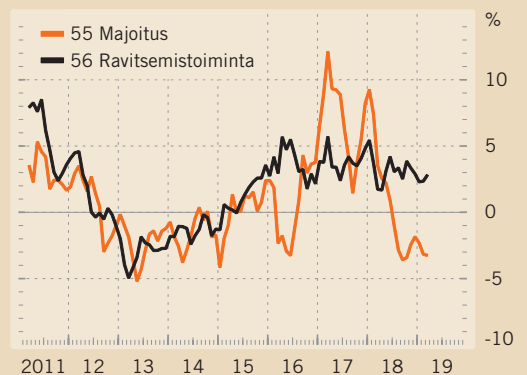

ETLA S19.1/ah02

Liikevaihdon määrän %-muutos vuoden takaisesta, 3 kk lka

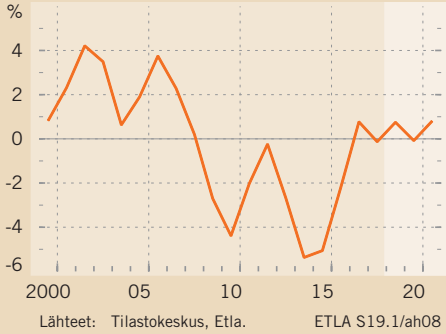

Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

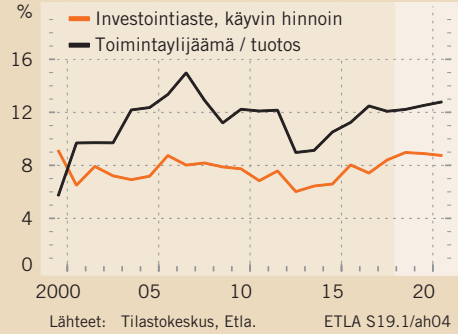

ETLA S19.1/ah07

Työn tuottavuuden kasvu, 3 vuoden ika

Investoinnit ja kannattavuus

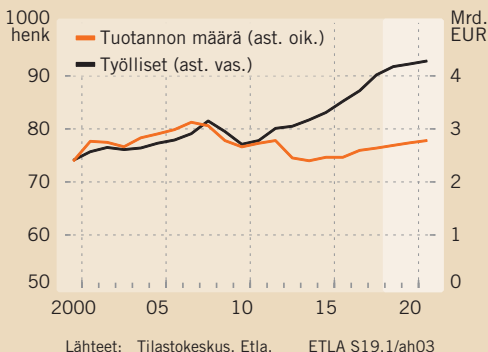
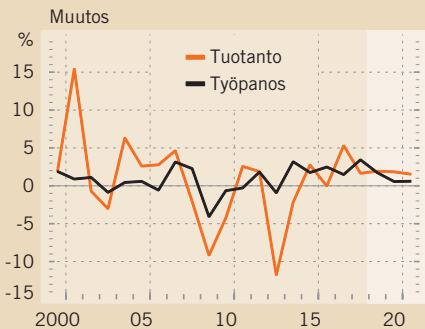
Myös yhdysvaltalaisen matkailijoiden yöpymisten määrä on kasvanut. Osuus on nyt viisi prosenttia. Ranskalaisten osuus on melkein yhtä suuri

ja myös heidän lukumääränsä on viime vuosina kasvanut selvästi.

LAPISSA HINNAT NOUSSEET

Huoneenkäyttöaste on selvästi korkein Uudellamaalla, keskimäärin 68,5 prosenttia viimeisen 12 kuukauden aikana. Seuraavina tulevat Varsinais-Suomi ja Pirkanmaa jäävät alle 57 prosenttiin. Kaikissa maakunnissa huoneenkäyttöaste jäänyt alle pitkän aikavälin korkeimman tasonsa.

Tuotanto ja työllisyys

On maakuntia, kuten Ahvenanmaa, Pohjois-Savo ja Etelä-Pohjanmaa, joissa huoneenkäyttöaste on ollut suhteellisen vakaa vuoden 1995 jälkeisenä aikana. Monissa maakunnissa huoneenkäyttöaste on sen sijaan noussut trendinomaisesti, esimerkiksi Uudellamaalla, Satakunnassa ja Pohjois-Karjalassa.

Yöpymisen keskihinta koko maan keskihintaan suhteutettuna on viime vuosina romahtanut Kainuussa ja alentunut selvästi muun muassa Kanta-Hämeessä. Selvää nousua on tapahtunut Lapin hinnoissa.

NÄKYMÄT MYÖNTEISET

EK:n toukokuussa julkaiseman Suhdannebarometrin mukaan toimialan odotukset seuraavasta puolesta vuodesta ovat myönteiset. Riittämätön kysyntä ja ammattityövoiman puute painavat kehitystä.

Kuljetus ja varastointi

Kuljetuksen ja varastoinnin toimiala kasvaa ennustevuosina maltillista vauhtia tavaraviennin ja yksityisen kulutuksen kasvun tukemana.

KULJETUSTOIMINNAN KEHITYS RIIPPUU MM. VIENNIN KEHITYKSESTÄ

Kuljetuksen ja varastoinnin arvonlisäys kasvoi viime vuonna ennakkotietojen mukaan 1,6 prosenttia. Ennustemme mukaan kasvu on keskimäärin samalla tasolla tänä vuonna ja hidastuu hieman ensi vuonna. Keskimääräinen tehtyjen työtuntien määrä kasvaa hieman tänä vuonna.

Kuljetussektorin kysynnän kannalta tärkeimpiä ovat viennin, kotitalouksien kysynnän ja paperiteollisuuden kehitys. Maaliskuun ennustemme mukaan sekä tavaraviennin että yksityisen kulutuksen määrän kasvu jatkuu ennustevuosina.

LIKEVAIHDON MÄÄRÄN KASVU HIDASTUNUT

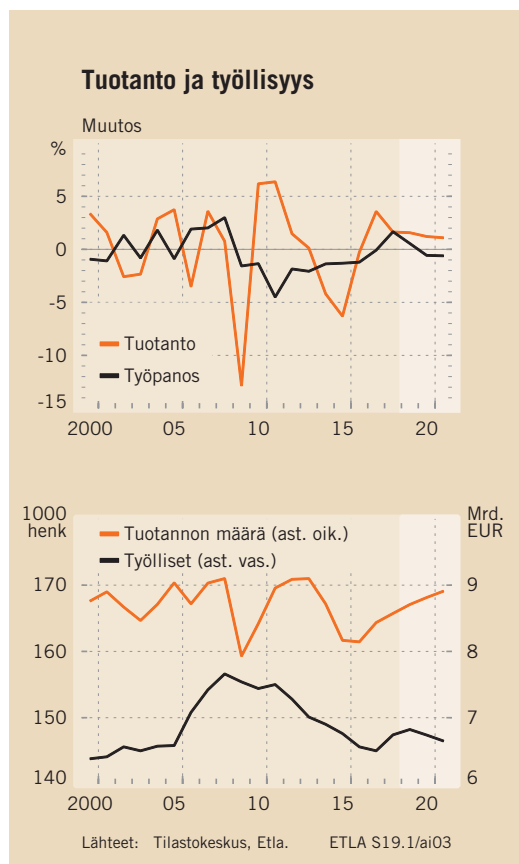
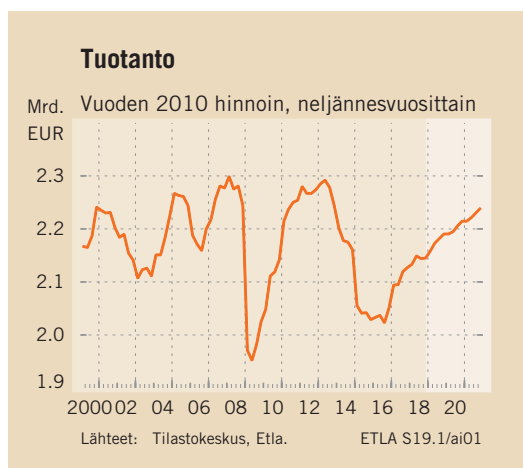
Tammi-maaliskuussa kuljetuksen toimialan liikevaihdon volyymi oli vajaan prosentin suurempi kuin vuotta aiemmin. Se kasvoi selvästi vesiliikenteessä (4,6 %) ja maltillisesti maa- ja rautatieliikenteessä (1,3 %), mutta vain 0,1 prosenttia varastoinnissa ja liikennettä palvelevassa toiminnassa.

Kasvustaan huolimatta vesiliikenne on kuitenkin pitkällä aikavälillä kehittynyt paljon heikommin kuin nämä kaksi muuta kuljetuksen toimialaa.

Kausitasoitettu liikevaihdon määrä kasvoi koko toimialalla vain 0,1 prosenttia loka-maaliskuussa edeltäneestä kuuden kuukauden ajanjaksosta. Liikevaihto on eri mittari kuin arvonlisäys.

TIELIIKENTEEN TAVARAMÄÄRÄ VIIME VUONNA LÄHELLÄ NOLLAKASVUA

Kotimaan tieliikenteessä ammattimaisesti kuljetettu tavaramäärä nousi viime vuonna 1,4 pro-

senttia edellisvuodesta. Kokonaiskuljetussuorite väheni vastaavasti 0,6 prosenttia. Ilman maanaineskuljetuksia vastaavat luvut olivat kuitenkin -1,6 ja -0,5 prosenttia.

Kuljetussuorite kuvaa kuljetustyön määrää, joka saadaan kuljetetun tavaramäärän (tonnia) ja kuljetusmatkan pituuden (kilometriä) tulona.

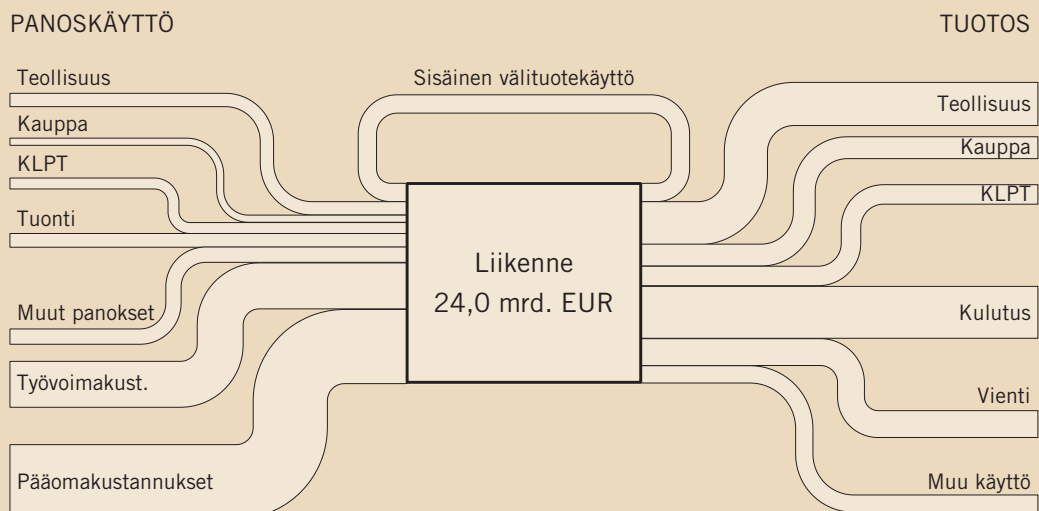
Linja-autoja ensirekisteröitiin tammi-huhtikuussa yli 16 prosenttia vähemmän kuin vuotta aikaisemmin. Pakettiautojen ensirekisteröinneissä oli vastaavasti laskua kuusi prosenttia ja kuorma-autoissa kasvua kolme prosenttia. Kuorma-autojen ensirekisteröinneissä on ollut pitkään loivaa kasvua, mutta muissa kuljetusvälineissä suunta on ollut alaspäin.

Keskeiset tunnusluvut

	% -muutos						Keskimäärin	
	2016	2017	2018*	2019 ^E	2020 ^E	2021 ^E	2014–18	2019–23 ^E
Tuottavuuden osatekijät								
Tuotanto (arvonlisäys)	-0,3	3,6	1,6	1,6	1,2	1,1	-1,1	1,4
- Työpanos	-1,2	-0,1	1,7	0,5	-0,6	-0,6	-0,5	0,1
- Työn tuottavuus	0,9	3,7	0,0	1,0	1,8	1,7	-0,7	1,3
- Pääomavaltaistuminen	0,6	0,0	-0,2	0,1	0,6	0,7	0,1	0,4
- Kokonaistuottavuus	0,4	3,7	0,2	0,9	1,2	1,0	-0,8	0,9

Lähteet: Tilastokeskus, Etlä.

Kuljetuksen ja varastoinnin hyödykevirrat vuonna 2017

KLPT = Kiinteistö- ja liike-elämää palveleva toiminta

Lähde: Tilastokeskus.

ETLA S19.1/a13I

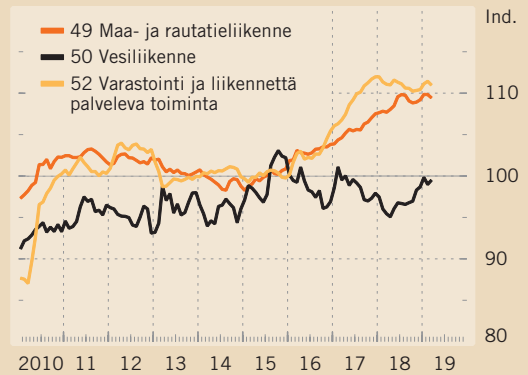
MERILIIKENTEEN MATKUSTAJAMÄÄRÄT LASKUSSA

Tammi-maaliskuussa kansainväliset matkustajamäärät Suomen satamissa olivat neljän prosentin laskussa vuoden takaisesta. Laskua kertyi yhteensä niin Ruotsin kuin Vironkin liikenteestä. Vironliikenne on nykyisin hieman Ruotsinliikennettä vilkkaampaa.

Satamien ulkomaan tavaraliikenne tonneissa mitattuna väheni tammi-maaliskuussa 2,5 prosenttia vuoden takaisesta. Lasku johtui tuonnista, sillä vienti oli viime vuoden tasolla. Suurista satamista vienti väheni erityisesti Sköldvikissä ja Helsingissä.

Kausitasoitettun liikevaihdon määrä, 3 kk lka, 2015 = 100

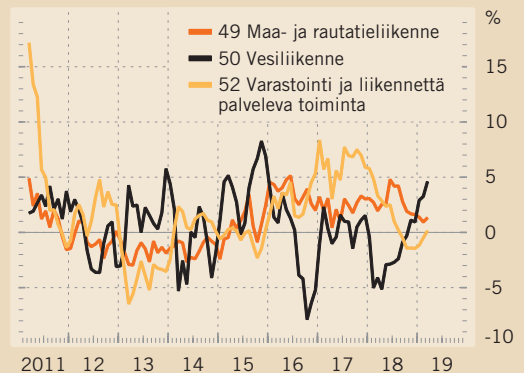
Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

ETLA S19.1/ai02

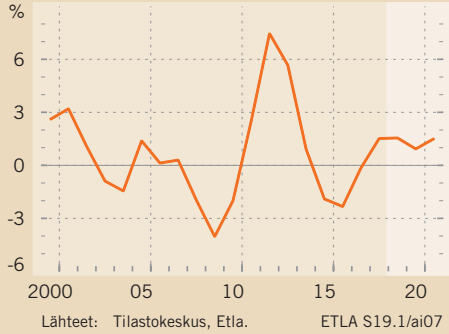
Liikevaihdon määrän %-muutos vuoden takaisesta, 3 kk lka

Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

ETLA S19.1/ai06

Työn tuottavuuden kasvu, 3 vuoden ika

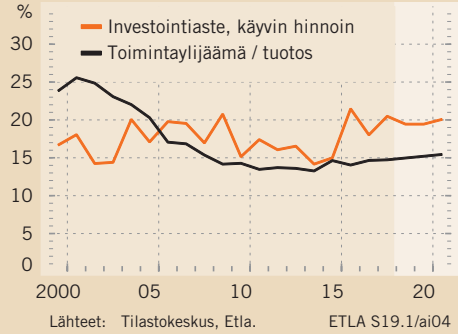

Kauttakulkuliikenteessä oli laskua melkein 20 prosenttia. Myös konttiliikenne oli selvässä laskussa sekä tuonnissa (-8 %) että erityisesti viennissä (-14 %).

KANSAINVÄLINEN LENTOLIIKENNE KASVUSSA

Matkustajien lukumäärä lentoliikenteessä on edelleen kasvanut. Tammi-huhtikuussa heitä oli 8,2 miljoonaa, 3,4 prosenttia enemmän kuin vuotta aiemmin. Kasvu tuli kansainvälisestä liikenteestä, sillä kotimaan matkustajamäärä aleni 0,4 prosenttia.

Investoinnit ja kannattavuus

Kansainvälisen reittiliikenteen matkustajien määrä kasvoi alkuvuonna erityisesti Saksan, Espanjan ja Puolan liikenteessä sekä EU:n ulkopuolelta Norjan, Venäjän ja Japanin liikenteessä.

NÄKYMÄT EPÄYHTENEVÄT

EK:n toukokuussa julkaiseman Suhdannebarometrin mukaan toimialan myyntiodotukset huhtikuuskuulle ovat myönteiset, mutta puolen vuoden suhdannenäkymät hieman negatiiviset.

Rahoitus- ja vakuutustoiminta

Rahoitus- ja vakuutusalan arvonlisäystä heiluttaa mm. sijoitustuottojen kehitys. Nimellinen lainakanta on ollut suhteellisen tasaisessa kasvussa, ja lainamarginaalit ovat pienentyneet. Euriborien kitulias nousu kohti nollaa on pysähtynyt – ehkä jopa kääntynyt – ja pohjainflaatio on ollut matala. Rahapolitiikka pysyy kevyenä.

TOIMIALAN ARVONLISÄYKSEN KASVU PITKÄLLÄ AIKAVÄLILLÄ HEIKKOA

Rahoitus- ja vakuutustoiminnan arvonlisäys aleni viime vuonna ennakkotietojen mukaan yli kuu-

si prosenttia. Ennustemme mukaan se kasvaa kuluvana vuonna noin yhden prosentin ja ensi vuonna hieman vähemmän.

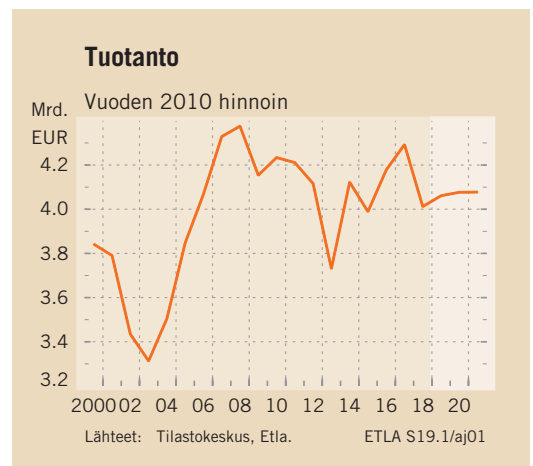
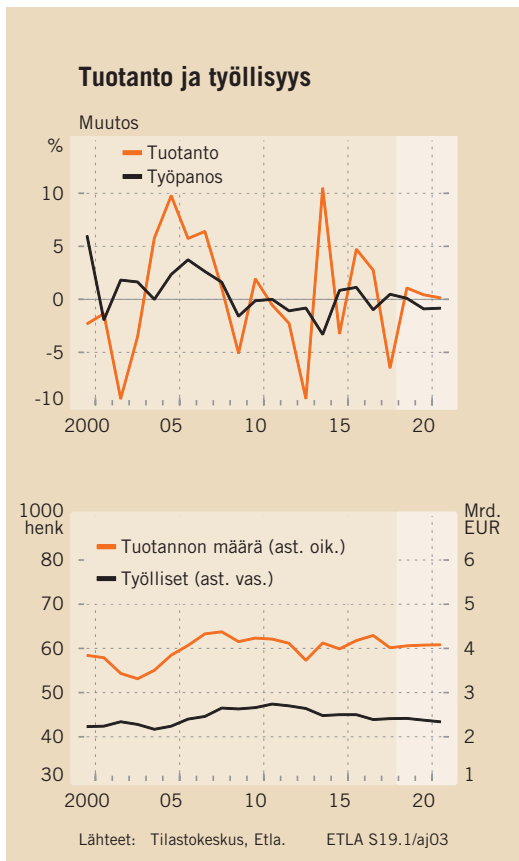
Arvonlisäyksen määrä on ollut suhteellisen vakaa vuodesta 2006 lähtien. Tehtyjen työtuntien määrä on puolestaan hitaasti alentunut. Tuottavuuskasvu on ollut finanssikriisin jälkeen nollassa.

Rahoitus- ja vakuutustoiminnassa volatiilit sijoitustuotot vaikuttavat arvonlisäyksen kehitykseen ja tekevät sen ennustamisesta haasteellista.

PÖRSSIN VAIHTO EDELLEEN LASKUSSA

Helsingin pörssin osakkeiden vaihto on edelleen vähentynyt vuoden takaiseen verrattuna. Kolmen kuukauden liukuva keskiarvo on laskenut viime vuoden touko-heinäkuusta lähtien, ja 12 kuukauden liukuva keskiarvo meni miinukselle tämän vuoden helmikuuhun päättyneellä 12 kuukauden ajanjaksolla.

Huhtikuussa Helsingin pörssin yleisindeksi oli lisäksi vuoden takaista alemmalla tasolla. Uudelleen kiihtynyt kauppatullinokittelu Yhdysvaltojen ja Kiinan välillä heikentää pörssikursseja.

LAINAKANNAT TASAISESSA KASVUSSA

Asuntolainakanta oli maaliskuussa 1,9 prosenttia suurempi kuin vuotta aiemmin. Kasvu on ollut melko tasaista. Kulutusluotoissa oli kasvua yli kolme prosenttia ja muissa luotoissa (ml. opintolainat) 3,5 prosenttia. Näistä edellisen kasvu on hieman hidastunut ja jälkimmäisen nopeutunut.

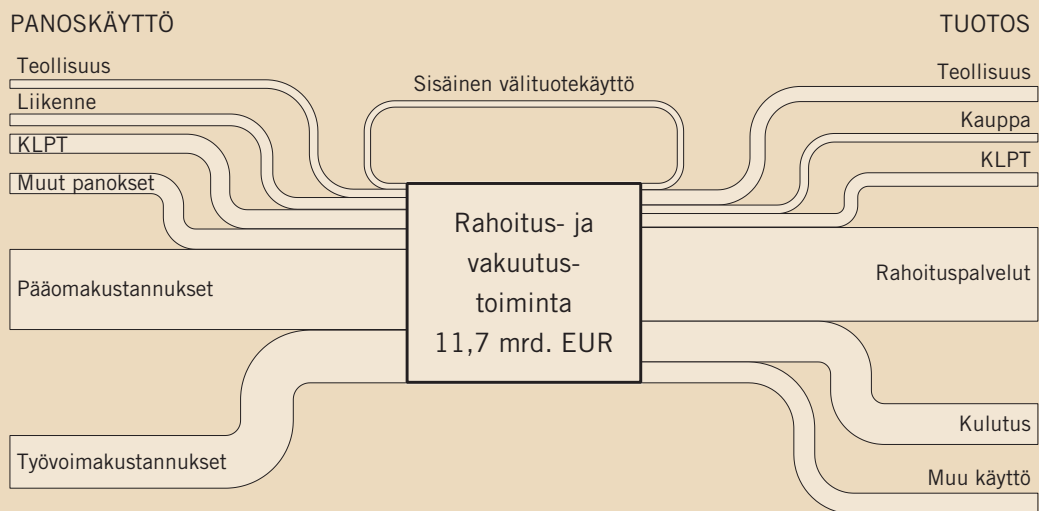
Tammi-maaliskuussa uusien nostettujen asuntolainojen määrä oli kuitenkin 1,5 prosenttia matalampi kuin vuotta aiemmin.

Velkaantumisasaste oli viime vuoden lopussa 127,3 prosenttia käytettävissä olevista tuloista. Tämä oli 1,3 prosenttiyksikköä vähemmän kuin vuotta aiemmin. Laskuun vaikutti lähinnä käytettävissä olevien tulojen selvä kasvu.

Keskeiset tunnusluvut

	% -muutos						Keskimäärin	
	2016	2017	2018*	2019 ^E	2020 ^E	2021 ^E	2014-18	2019-23 ^E
Tuottavuuden osatekijät								
Tuotanto (arvonlisäys)	4,7	2,8	-6,5	1,1	0,4	0,1	1,7	0,5
- Työpanos	1,1	-1,0	0,5	0,1	-0,9	-0,8	-0,4	-0,4
- Työn tuottavuus	3,6	3,8	-6,9	1,0	1,3	1,0	2,1	-0,5
- Pääomavaltaistuminen	-0,5	1,1	1,5	1,7	2,0	1,8	0,3	1,7
- Kokonaistuottavuus	4,1	2,7	-8,3	-0,7	-0,6	-0,8	1,8	-2,2

Lähteet: Tilastokeskus, Etlä.

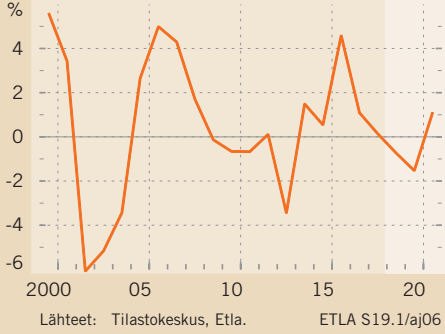
Rahoitus- ja vakuutustoiminnan hyödykevirrat vuonna 2017

Lähde: Tilastokeskus.

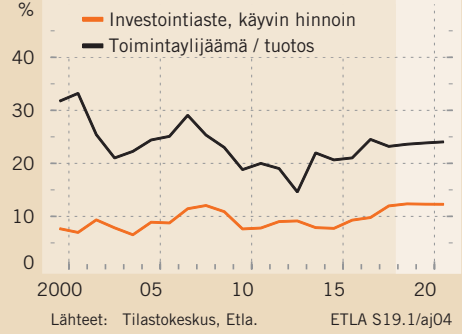
ETLA S19.1/a13m

Työn tuottavuuden kasvu, 3 vuoden ika

Investoinnit ja kannattavuus

UUSIEN ASUNTOLAINOJEN MARGINAALIEN LASKU JATKUNUT

Rahalaitosten myöntämien uusien asuntolainojen painotettu keskiporkko on edelleen alentunut.

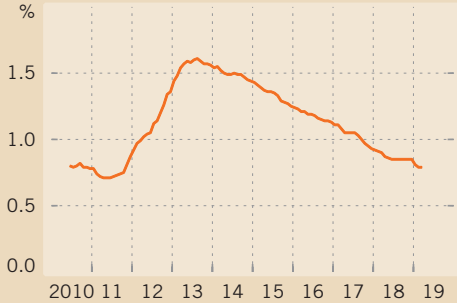
Maaliskuussa se oli 0,79 prosenttiyksikköä. Vuodessa se oli alentunut 0,11 prosenttiyksikköä.

Asuntoyhteisöjen uusien lainojen keskiporkko on vastaavasti 0,97 prosenttiyksikköä. Sekin on

Lainakanta ja korkomarginaalit

Rahalaitosten uusien asuntolainojen laskennallinen korkomarginaali

Helsingin pörssin kehitys

Helsingin pörssin osakkeiden vaihto, mrd. eur

alentunut vuoden takaisesta. Yrityslainojen keskimarginaali on sama kuin vuosi sitten, mutta siinä on enemmän vaihtelua.

EURIBORIT VAKAUTUNEET UDELLEEN

Kahdentoista kuukauden euribor lähestyi jo nolaa viivan alapuolelta, mutta kehitys pysähtyi helmikuun alussa. Maaliskuun lopussa korko lähti jopa uudelleen hitaaseen laskuun. Odotukset EKP:n koronnostosta ovat siirtyneet eteenpäin.

EKP ELVYTTÄÄ EDELLEEN

EKP lopetti vuoden vaihteessa arvopaperioston, mutta se pyörittää kuitenkin edelleen lähivuosina elvyttäviä kohdennettuja pidempiaikaisia rahoitusoperaatioita (TLTRO).

On vaara, että kun suhdannenäkymä on heikentynyt, euroalueella mennään seuraavaan taantumaa (lähes) nollakorkotilassa, jolloin täytyy taas turvautua poikkeuksellisiin toimenpiteisiin rahamarkkinoilla.

POHJAINFLAATIO EDELLEEN MATALA

EKP:n pääasiallinen tavoite on pitää kuluttajahintainflaatio keskipitkällä aikavälillä lähellä mutta alle kahden prosentin. Viime vuosina tämä ei ole

onnistunut. Huhtikuussa euroalueen inflaatio oli kylläkin 1,7 prosenttia, mutta tämä johtui pitkälti viime kuukausina nousseista energian hinnoista. Ne nousivat nyt vuositasolla 5,4 prosenttia.

Jos poistetaan tarkastelusta energian lisäksi volatiilien jalostamattomien elintarvikkeiden hinnat, saadaan pohjainflaatio, joka oli huhtikuussa 1,3 prosenttia. Tämä lukema kiihtyi hieman maaliskuusta, mutta vielä ei ole varmuutta siitä, kuinka suuri vaikutus pääasiaisen ajoittumisella tänä vuonna oli. Palvelujen hinnat nousivat poikkeuksellisen nopeasti 1,9 prosentin vauhtia, mikä voi ainakin osittain johtua myös jonkin verran kiihtyneestä palkkojen noususta euroalueella.

Lähikuukausina nähdään, onko pohjainflaatio tapahtunut aitoa kiihtymistä. Vaikka olisi, EKP tuskin reagoi siihen kovinkaan nopeasti. Arvioimme siksi rahapolitiikan pysyvän elvyttävänä.

SUHDANNENÄKYMÄT VAKAAT

EK:n toukokuussa julkaiseman Suhdannebarometrin mukaan toimialan näkymät seuraavalle puolelle vuodelle ovat suhteellisen stabiilit.

Kiinteistö- ja liike-elämää palveleva toiminta pl. asuntojen omistus

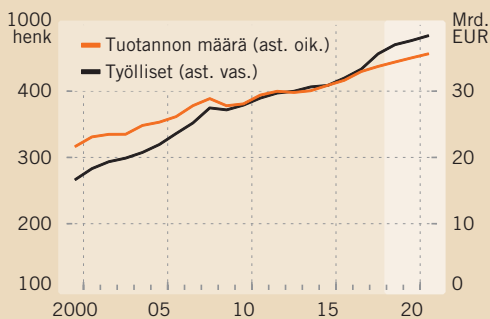
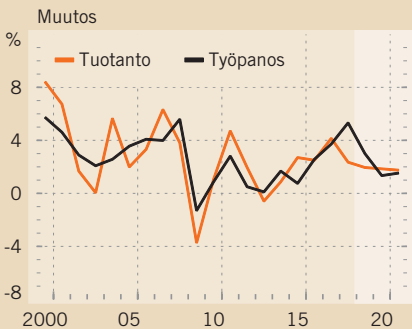
Liike-elämää palveleviin toimialoihin luetaan tässä katsauksessa informaatio- ja viestintäpalvelut (toimi-
alakoodi J), kiinteistöala, pl. asuntojen omistus (L), ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta (M)
sekä hallinto- ja tukipalvelutoiminta (N). Suurimmat alatoimialat käypähintaisella tuotoksen arvolla mi-
tattuna ovat tietojenkäsittelypalvelut (14,4 % JLMN-kokonaisuudesta), asuntojen vuokraus (8,5 %) ja
muu kiinteistötoiminta (7,9 %), liikkeenjohdon palvelut (7,2 %), tekniset palvelut (7,2 %), muut tukipal-
velut (6,6 %) sekä televiestintä (4,9 %).

**Arvioimme kiinteistö- ja liike-elämän palvelujen
tuotannon ja työllisyyden kehittyvän edelleen myön-
teisesti tänä ja ensi vuonna, joskin viime vuotta
hitaammin. Tuottavuuskasvu on ollut pitkällä aika-
välillä keskimäärin olematonta.**

ARVONLISÄYKSEN KASVU KANSANTALouden KESKIMÄÄRÄISTÄ KASVUA NOPEAMPAA

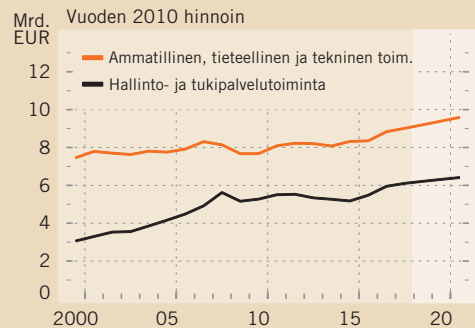
Ennustemme mukaan liike-elämää palvelevien
toimialojen yhteenlaskettu arvonlisäys kasvaa en-
nustevuosina edelleen koko kansantalouden kes-
kimääräistä vauhtia nopeammin.

Tuotanto ja työllisyys (toimialat JLMN yhteenlaskettuina)

Lähteet: Tilastokeskus, Etlä. ETLA S19.1/ak03

Tuotanto

Lähteet: Tilastokeskus, Etlä. ETLA S19.1/ak06

Toimialojen yhteenlaskettu kasvu kuitenkin hidastuu viime vuoden arvioidusta 2,4 prosentista. Arvioimme kuluvan ja ensi vuoden kasvuvauhdin olevan vajaassa kahdessa prosentissa.

Ennustemme mukaan arvonlisäyksen kasvu on näistä toimialoista nopeinta informaatiossa ja viestinnässä sekä ammatillisessa, tieteellisessä ja teknisessä toiminnassa, joissa se on hieman yli

kaksi prosenttia vuodessa. Kiinteistöalalla sekä hallinto- ja tukipalvelutoiminnassa jäädytään puoleltoista prosentin molemmin puolin.

VIENNIN, KOTITALOUKSIEN JA RAKENTAMISEN KEHITYS TÄRKEÄÄ

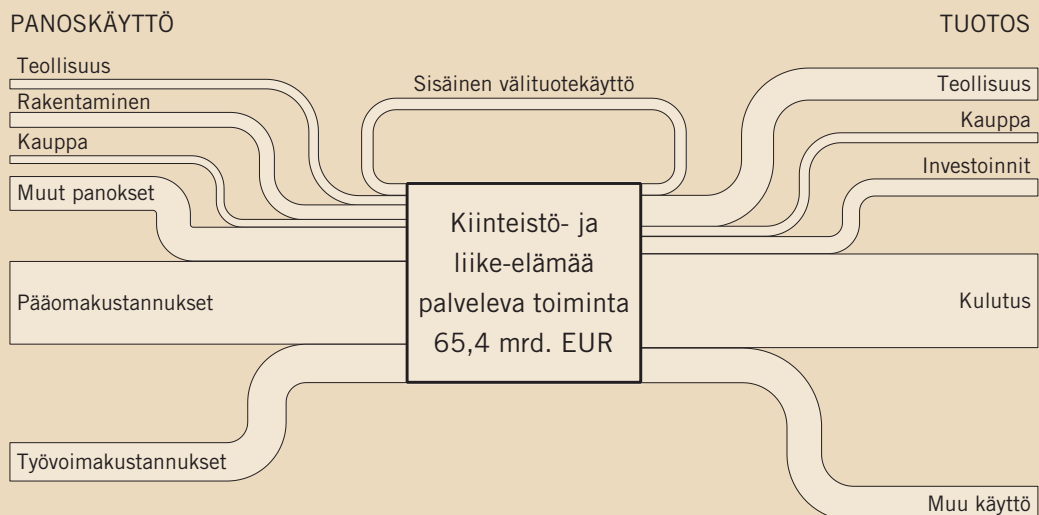
Informaatio- ja viestintäpalvelujen tuotoksen kysynnässä tärkeimmät tahot ovat vienti ja kotitalouksien kulutusmenot, jotka kattavat yhteensä noin 37 prosenttia kysynnästä.

Keskeiset tunnusluvut

	% -muutos						Keskimäärin	
	2016	2017	2018*	2019 ^E	2020 ^E	2021 ^E	2014–18	2019–23 ^E
Tuottavuuden osatekijät								
Tuotanto (arvonlisäys)	2,5	4,2	2,4	1,9	1,9	1,7	2,5	1,9
- Työpanos	2,6	3,7	5,3	3,0	1,3	1,5	2,8	2,5
- Työn tuottavuus	-0,1	0,4	-2,8	-1,0	0,5	0,2	-0,3	-0,5
- Pääomavaltaituminen	-0,5	-0,9	-1,9	-0,9	-0,2	-0,2	-0,6	-0,7
- Kokonaistuottavuus	0,5	1,4	-0,9	-0,1	0,7	0,4	0,4	0,1

Lähteet: Tilastokeskus, Etlä.

Kiinteistö- ja liike-elämää palvelevan toiminnan hyödykevirit vuonna 2017

Lähde: Tilastokeskus.

ETLA S19.1/a13n

Ammatillisessa, tieteellisessä ja teknisessä toiminnassa tärkeintä on viennin, rakentamisen ja julkisen hallinnon kysyntä, joka kattaa 35 prosenttia kokonaiskysynnästä. Hallinto- ja tukipalvelutoiminnassa kotitalouksien, kiinteistöalan, rakentamisen, julkisen hallinnon ja kaupan osuus on 37 prosenttia.

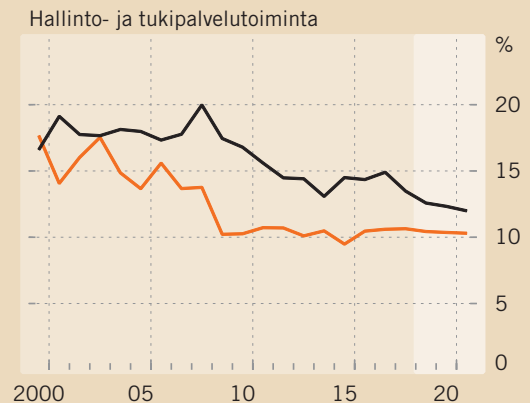
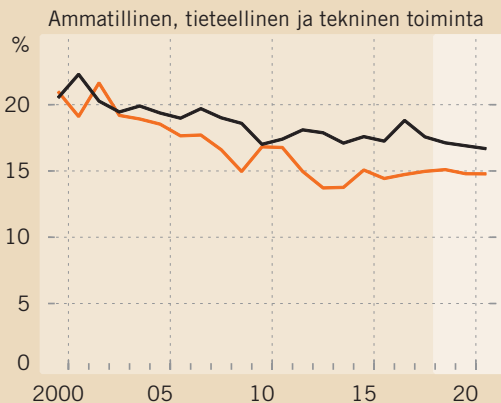
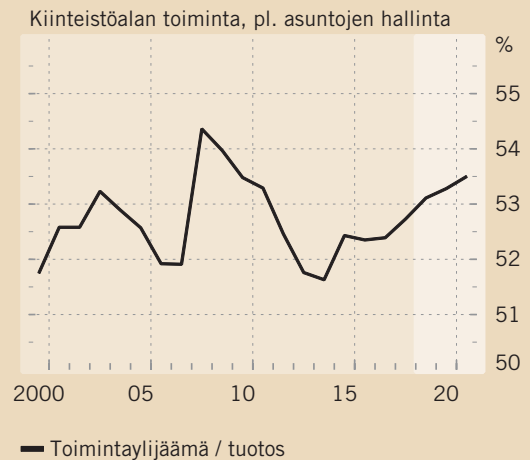
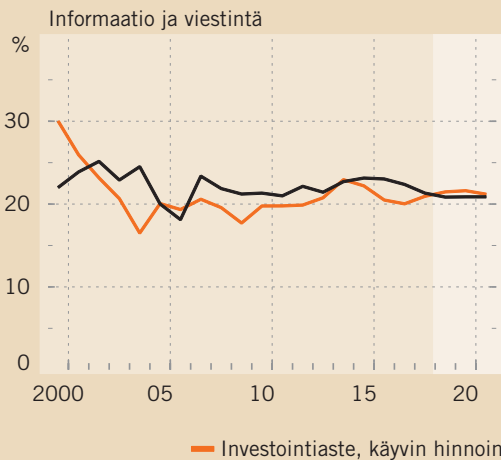
TUOTTAVUUSKASVU OLEMATONTA

Viime vuonna JLMN-toimialojen yhteenlaskettu työpanos kasvoi yli viisi prosenttia, ja tuottavuus-

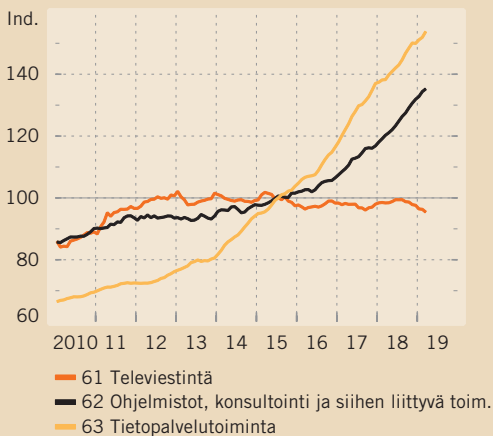
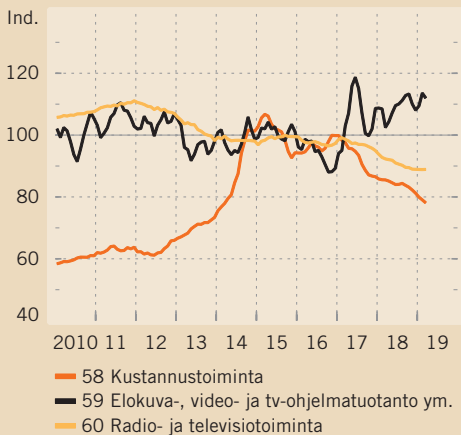
kasvu jäi siten selvästi miinukselle. Keskimääräisen työpanoksen määrä kasvaa tänäkin vuonna selvästi, tosin osin viime vuoden kasvuperinnön ansiosta. Positiiviseen tuottavuuskasvuun päästään siten arviomme mukaan vasta ensi vuonna.

Kokonaisuutena ottaen liike-elämää palvelevien toimialojen tuottavuuskasvu on kuitenkin hyvin hidasta. Vuosina 2000–2017 se oli keskimäärin 0,3 prosenttia vuodessa. Vain informaatio- ja viestintäpalveluissa kehitys on pidemmällä aika-

Investoinnit ja kannattavuus

J Informaatio ja viestintä: kausitasoitettujen liikevaihdon määrä, 3 kk lka, 2015 = 100

Lähteet: Tilastokeskus,
Etlan tietokanta.

ETLA S19.1/ak02

välillä tässä suhteessa myönteistä. Ammatillisessa, tieteellisessä ja teknisessä toiminnassa tuottavuuskasvu on puolestaan ollut pitkällä aikavälillä selvästi negatiivinen.

Ennusteessamme työn tuottavuuden kasvu on ensi vuonna nollan tienoilla M- ja N-toimialoilla, ja hieman positiivista J- ja L-toimialoilla.

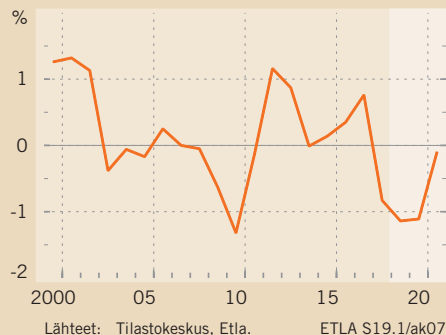
Ennustemme mukaan pääomavaltuutus on näillä toimialoilla keskimäärin hieman miinuksella, joten kokonaistuottavuus nousee hieman työn tuottavuutta nopeammin.

LIIVEVAIHDON MÄÄRÄN KASVU OSIN HIDASTUNUT

Informaatio- ja viestintäalan liikevaihdon määrä oli maaliskuuhun päättyneellä puolivuotisjaksolla nopeassa, lähes viiden prosentin kasvussa vuoden takaisesta ja kausitasoitettuna kahden prosentin kasvussa edeltäneestä puolivuotisjaksosta. Tahti kuitenkin hidastui talvikuukausina, sillä tammi-maaliskuussa ei ollut kasvua loka-joulukuusta. Kasvu on tullut tietopalvelutoiminnasta sekä ohjelmistoista, konsultoinnista ja siihen liittyvästä toiminnasta.

Myös muut tässä tarkastellut toimialat olivat vuoden takaiseen verrattuna nopeassa 4–6 prosentin kasvussa. Kausitasoitettuna kasvua kertyi edeltäneestä puolen vuoden ajanjaksosta 2–4 prosent-

Työn tuottavuuden kasvu, 3 vuoden lka

Lähteet: Tilastokeskus, Etla.

ETLA S19.1/ak07

tia. Hallinto- ja tukipalvelutoiminta oli nopeimassa kasvussa.

Eryteisesti hallinto- ja tukipalvelutoiminta jatkoi reippaassa kasvussa myös tammi-maaliskuussa. Kasvu on tullut lähinnä työllistämistoiminnasta sekä vuokraus- ja leasingtoiminnasta.

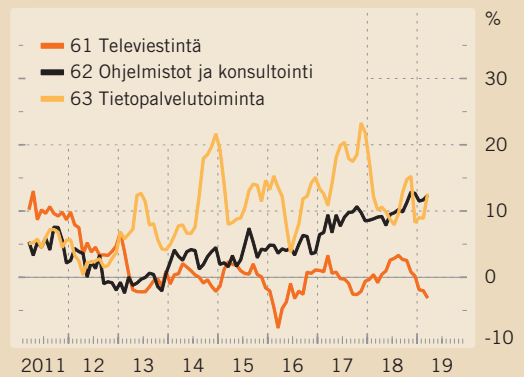
SUHDANNENÄKYMÄT SUHTEELLISEN MYÖNTEISET

EK:n toukokuussa julkaiseman Suhdannebarometrin mukaan sekä tieto- ja viestintäpalveluiden että kiinteistöpalveluiden myyntitodotukset vuoden toisella neljänneksellä ovat myönteiset, mutta lähimmän puolen vuoden suhdannenäkymät neutraalit.

J Informaatio ja viestintä: liikevaihdon määrän %-muutos vuoden takaisesta, 3 kk lka

Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

ETLA S19.1/ak08

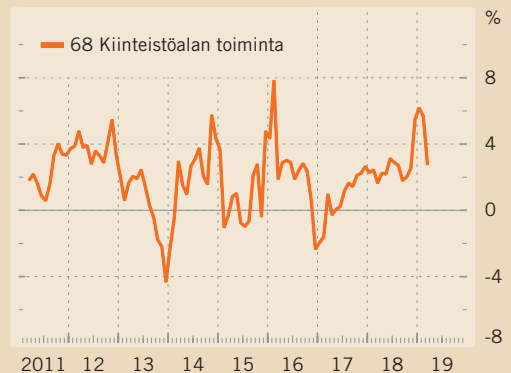
68 Kiinteistöalan toiminta: kausitasoitettu liikevaihto, 3 kk lka

Määrä, 2015 = 100

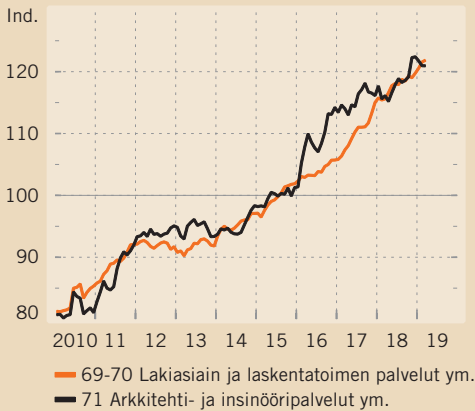
Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Määrän %-muutos vuoden takaisesta

ETLA S19.1/ak09

M Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta: kausitasoitettun liikevaihdon määrä, 3 kk lka, 2015 = 100

Lähteet: Tilastokeskus,
Etlan tietokanta.

ETLA S19.1/ak10

M Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta: kausitasoitettun liikevaihdon määrän %-muutos vuoden takaisesta, 3 kk lka

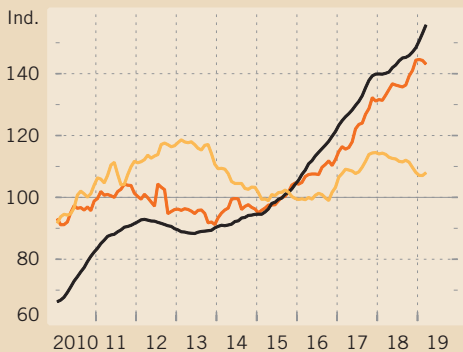

Lähteet: Tilastokeskus,
Etlan tietokanta.

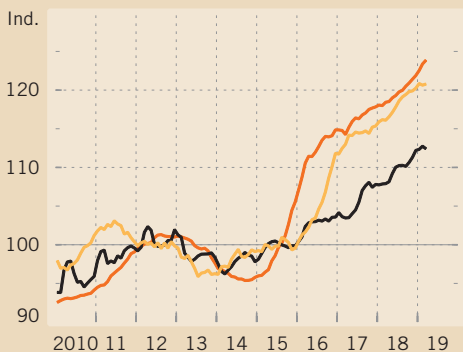
ETLA S19.1/ak11

N Hallinto- ja tukipalvelutoiminta: kausitasoitettun liikevaihdon määrä, 3 kk Ika, 2015 = 100

— 77 Vuokraus- ja leasingtoiminta
— 78 Työllistämistoiminta
— 79 Matkatoimistojen ym. toiminta, varauspalv.

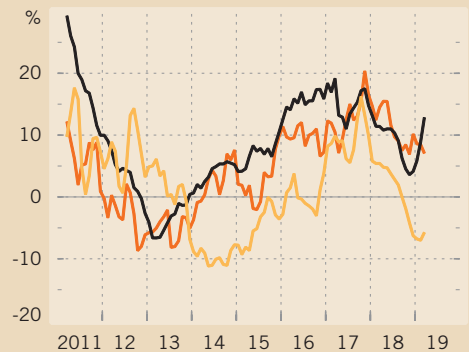

— 80 Turvallisuus-, vartiointi- ja etsiväpalvelut
— 81 Kiinteistön- ja maisemanhoito
— 82 Hallinto- ja tukipalvelut liike-elämälle

Lähteet: Tilastokeskus,
Etlan tietokanta.

ETLA S19.1/ak12

N Hallinto- ja tukipalvelutoiminta: Kausitasoitettun liikevaihdon määrän %-muutos vuoden takaisesta, 3 kk Ika

— 77 Vuokraus- ja leasingtoiminta
— 78 Työllistämistoiminta
— 79 Matkatoimistojen ym. toiminta, varauspalv.

— 80 Turvallisuus-, vartiointi- ja etsiväpalvelut
— 81 Kiinteistön- ja maisemanhoito
— 82 Hallinto- ja tukipalvelut liike-elämälle

Lähteet: Tilastokeskus,
Etlan tietokanta.

ETLA S19.1/ak13

Miten Etlan Suhdanne ja Toimialakatsaus tehdään?

Etlan tekemä Suomen makrotalouden ennuste julkaistaan kahdesti vuodessa maaliskuun ja syyskuun loppupuolella. Ennuste on pitkälti kysyntälähtöinen ja sen tekemisessä on tukena Etlan makromalli.

Kysyntä kanavoituu tuotannoksi eri toimialoilla kansantalouden panostuotusmallin mukaisesti ja käytettävissä olevien tuotannon tekijöiden määrän asettamissa rajoissa. Makroennusteen pohjalta tehdään sen kanssa sopusoinnussa oleva Toimialakatsaus.

Tässä selosteessa kerrotaan lyhyesti ennusteen rakentumisesta.

VIENTI JA TUONTI

Suomen kilpailukyky, kansainvälinen taloustilanne, yksittäisten vientimarkkinoiden kehitys ja toimialojen vientitilaukset selittävät Suomen viennin kehitystä. Kansainvälisen ennusteen tekemisessä käytetään apuna brittiläistä NiGEM-maailmantalouden mallia.

Tuonti määräytyy viennin sekä kotimaisen kulutuksen ja investointien perusteella.

Viennin ja tuonnin kehitykseen liittyy paljon erityistekijöitä, kuten suuret yksittäiset toimitukset, tuotantoseisokit jne. Nämä tekijät otetaan huomioon mm. yrityksiltä saatavan tiedon pohjalta.

YKSITYINEN KULUTUS

Yksityistä kokonaiskulutusta ennustetaan mallilla, jossa pääasiallisina selittäjinä ovat kotitalouksien reaalisena ostovoimaa vaikuttavat tekijät sekä säästämisasteen kehitys.

Yksityinen kulutus hajotetaan tavaroiden ja palvelujen kysynnäksi suhteellisen pieniin osiin käyttäen apuna muun muassa logit-malleja. Tässä

yhteydessä käytetään kuluttajahintainflaatioennusteen antamaan tietoa suhteellisten hintojen kehityksestä. Näin saadaan ennusteet kestävien kulutustavaroiden, puolikestävien tavaroiden, lyhytikäisten tavaroiden ja palvelujen kysynnän kasvulle.

JULKINEN KULUTUS JA INVESTOINNIT

Julkistalouden ja julkisen kulutuksen kehitys määräytyy verotuloennusteen sekä julkisen sektorin tekemien menopäätösten ja Etlassa tehtyjen meno-oletusten pohjalta. Julkisen talouden tasapaino ja velkaantuminen arvioidaan Etlan julkisen talouden laskentakehikon avulla.

Etlassa tehdään myös ennuste Suomen julkisen sektorin rakenteellisen rahoitusjäämän kehityksestä käyttäen Euroopan komission laskentatapaa.

Investoinnit perustuvat rakennusalan näkymiin, yritysten investointitarpeisiin ja julkisen sektorin investointipäätöksiin. Suuret investointihankkeet kartoitetaan erikseen yrityksiltä saatavan tiedon pohjalta.

RAJOITTEITA

Kysynnän, tuotannon ja investointien rajoitteina ovat muun muassa kansainvälisen kysynnän, kotimaisten tuotantokustannusten ja kotitalouksien ostovoiman kehitys, käytettävissä olevien tuotantopanosten määrä sekä työ-, hyödyke-, asuntom. markkinoiden toimintakyky.

VAIHTOEHTOISET SKENAARIOT

Kunkin ennusteen yhteydessä pyritään tekemään vaihtoehtoiset, sekä ennustettua paremmat että sitä huonommat kehitysurat. Arvioita laadittaessa käytetään hyväksi mm. kansainvälisen talouden NiGEM-mallia, Etlan omaa makrotaloudellista mallia sekä julkisen talouden laskentakehikoita.

PANOSTUOTOSMALLISTA TOIMIALAKATSAUKSEEN

Viennin, yksityisen kulutuksen, julkisen kulutuksen ja investointien kasvu sekä varastokontribuution muutos kanavoituvat panos-tuotosmallin avulla tuotannon kasvuksi Suomessa eri toimialoilla.

Panostuotosmallissa eri toimialojen tuotosta käytetään eri suhteissa joko välituotteina muilla toimialoilla tai lopputuotekäytössä kulutuksessa ja investoinneissa.

Panostuotosmallilla saadaan Etlan tekemän kansantalouden makroennusteen kanssa sopuoinnussa oleva ennuste tuotoksen ja arvonlisäyksen kehitykselle 35 eri toimialalla. Nämä ovat TOL 2008 -toimialaluokittelussa kaikki kirjaintason toimialat sekä kaikki tehdasteollisuuden ja kaupan alan 2-numerotoimialat. Tämän tiedon pohjalta tehdään Etlan Toimialakatsaus, joka julkaistaan Suhdanteen jälkeen.

TYÖPANOS

Käytämme toimialakohtaisia ekonometrisia malleja toimialan työpanosnäkymien (tehtyjen työtuntien) määrän ennustamiseen. Tärkeimpinä selittävinä muuttujina ovat panostuotosmallin antama tuotoksen määrän kasvu sekä työtunnin kustannuskehitys. Nämä ennusteet raportoidaan Etlan Toimialakatsauksessa.

TUOTTAVUUS JA KANNATTAVUUS

Tuotoksen ja työpanoksen avulla lasketaan kehitys toimialan työn tuottavuudessa. Kokonais-tuottavuuden laskemiseen käytetään lisäksi bruttopääomakannan kehitystä, joka lasketaan toimialoittain investointien ja poistojen avulla.

Toimialan keskimääräistä kannattavuutta ja sen kehitystä mitataan bruttotoimintaylijäämällä, joka on suhteutettu toimialan tuotokseen.

ETLA

**Elinkeinoelämän
tutkimuslaitos**

**The Research Institute
of the Finnish Economy**

Puh. 09-609 900
www.etla.fi
etunimi.sukunimi@etla.fi

Arkadiankatu 23 B
00100 Helsinki
